

#SOTEU

STĀVOKLIS SAVIENĪBĀ 2021. GADĀ

15. SEPTEMBRIS

URZULA FON DER LEIENA
Europas Komisijas priekšsēdētāja

Katru gadu septembrī Eiropas Komisijas priekšsēdētājs Eiropas Parlamentā saka runu par stāvokli Savienībā, izvērtējot iepriekšējā gadā sasniegto un izklāstot prioritātes nākamajam gadam. Priekšsēdētājs arī skaidro, kā Eiropas Komisija risinās aktuālākās problēmas, ar kādām saskaras Eiropas Savienība. Pēc runas seko plenārsēdes diskusija. Tā tiek uzsākts dialogs ar Eiropas Parlamentu un Padomi, kas norisinās, lai sagatavotu Komisijas nākamā gada darba programmu.

Runa par stāvokli Savienībā sakņojas Lisabonas līgumā un ir noteikta 2010. gada Pamatnolīgumā par Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas attiecībām, kurš paredz arī to, ka priekšsēdētājs Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam un Padomes prezidentūrai nosūta nodomu vēstuli, kurā sīki izklāstītas Eiropas Komisijas darbības, ko tā ar tiesību aktu un citu iniciatīvu starpniecību ir iecerējusi veikt līdz nākamā gada beigām.

Eiropas Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena savu otro runu par stāvokli Savienībā teica 2021. gada 15. septembrī.

Visi materiāli ir pieejami vietnē <http://ec.europa.eu/soteu2021>.

SATURS

2021. GADA RUNA..... 3

NODOMU VĒSTULE PRIEKŠSĒDĒTĀJAM DĀVIDAM MARIJAI SASOLI UN PREMJERMINISTRAM JANEZAM JANŠAM..... 21

SASNIEGTAIS..... 26

1. VADOŠĀ LOMA PASAULES VESELĪBAS KRĪZES
PĀRVARĒŠANĀ..... 29
2. VĒSTURISKAIS *NEXTGENERATIONEU* SOLĪJUMS..... 35
3. ZAĻĀKA, DIGITĀLĀKA UN SOCIĀLI TAISNĪGĀKA
EIROPA..... 42
4. ĢEOPOLITIKA PASAULĒ PĒC PANDĒMIJAS..... 56
5. KOPĀ VEIDOJAM EIROPAS NĀKOTNI..... 62

HRONOLOGIJA..... 63

STĀVOKLIS

SAVIENĪBĀ

2021. GADA RUNA

SAVIENĪBAS DVĒSELES ATMODA

Ievads

Priekšsēdētāja kungs!
Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Daudzi cilvēki izjūt, ka viņu dzīve ir apstājusies, kamēr pasaule galvu reibinošā tempā dodas uz priekšu.

Notikumi attīstās tik ātri un izaicinājumi ir tik milzīgi, ka reizēm tie ir grūti aptverami.

Šajā laikā mēs meklējam savu būtību. Cilvēki domā par savas dzīves jēgu, un notiek plašas diskusijas par kopīgām vērtībām un dalīšanos ar vakcīnām ar citām valstīm.

Taču, atskatoties uz pagājušo gadu un izvērtējot stāvokli Savienībā šodien, es it visā, ko darām, redzu izpaužamies gara spēku.

Robēra Šūmaņa vārdiem sakot, "Eiropai ir vajadzīga dvēsele, ideāls un politiskā griba kalpot šim ideālam."

Pēdējo divpadsmit mēnešu laikā Eiropa šos vārdus ir redzējusi īstenojamies dzīvē.

Tieši pārbaudījumos atmirdz cilvēka gars – cilvēka dvēsele.

Pasaule lielākajā veselības krīzē, kāda nav pieredzēta veselu gadsimtu, mēs izvēlējāmies turēties kopā, lai visās Eiropas malās būtu vienlīdz pieejamas vakcīnas, kas glābj cilvēku dzīvību.

Dzīlākajā globālajā ekonomikas krīzē, kāda nav redzēta desmitiem gadu, mēs izvēlējāmies turēties kopā, izveidodami instrumentu *NextGenerationEU*.

Un visu laiku smagākajā klimata krīzē, ko pieredz mūsu planēta, mēs atkal izvēlējāmies turēties kopā un sākt Eiropas zaļo kursu.

To mēs esam paveikuši kopā kā Komisija, Parlaments un 27 dalībvalstis. Kā vienota Eiropa. Un par to mēs varam būt lepni.

Taču koronavīrusa laiks vēl nav galā.

Pandēmijai ieilgstot, mūsu sabiedrībā vēl nav beidzies ciešanu laiks. Mēs nevaram padarīt par nebijušām cilvēku sirdssāpes, atdot dzīvību tiem, kas no tās šķīrušies, un pagriezt atpakaļ laiku, ko zaudējuši mūsu jaunieši. Pasaulei atveseļojoties nevienādā tempā, veidojas plaisas un mēs saskaramies gan ar jaunām, gan ar iesīkstējušām problēmām.

Tāpēc ir skaidrs: arī nākamais gads pārbaudīs mūsu raksturu.

Taču domāju, ka tieši pārbaudījumos atmirdz cilvēka gars – cilvēka dvēsele.

Redzot, kas notiek Savienībā, es zinu, ka Eiropa izturēs šo pārbaudījumu.

Šo pārliecību man sniedz iedvesma, ko varam smelties no Eiropas jaunatnes.

Jo mūsu jauniešiem empātija un solidaritāte nav tukši vārdi.
Viņi ir pārliecināti, ka esam atbildīgi par mūsu planētu.
Lai gan viņi raizējas par nākotni, viņi ir apņēmības pilni to padarīt labāku.

Mūsu Savienība kļūs stiprāka, ja savā rīcībā vairāk līdzināsies mūsu nākamajai paaudzei: domāsim dziļi, būsim apņēmīgi un uzņemsimies rūpes. Saknēsimies vērtībās un rīkosimies drosmīgi.

Šāda pieeja turpmākos divpadsmit mēnešus būs svarīgāka vairāk nekā jebkad. Šāds vēstījums ir ietverts nodomu vēstulē, ko šorīt nosūtīju Parlamenta priekšsēdētājam Sasoli un premjerministram Janšam par mūsu nākamā gada prioritātēm.

EUROPA – VIENOTA NEDIENĀS UN ATVESEĻOŠANĀS GAITĀ

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Pandēmijā gads ir ilgs laiks.

Kad stāvēju jūsu priekšā pirms 12 mēnešiem, es nezināju, kad – un vai vispār – mūsu rīcībā būs droša un iedarbīga vakcīna pret Covid-19.

Taču šodien, neraugoties uz kritiku, Eiropa ir vadošajās pozīcijās pasaulei.

Eiropas Savienībā pilnībā vakcinēti ir vairāk nekā 70 procenti pieaugušo iedzīvotāju. Un mēs bijām vienīgie, kas pusi no mūsu teritorijā saražotajām vakcīnām piedāvāja citām pasaules valstīm. Visā ES mēs piegādājām vairāk nekā 700 miljonus devu, bet vēl vairāk nekā 700 miljonus nosūtījām ārpus Eiropas robežām – vairāk nekā 130 valstīm.

Mēs esam vienīgais reģions pasaulei, kam tas ir izdevies.

Pandēmija ir maratons, nevis sprints.

Mēs sekojām zinātnes atziņām.

Mēs pildījām Eiropai doto solījumu. Mēs pildījām pasaulei doto solījumu.

Mūsu pieeja bija pareiza, jo mēs rīkojāmies Eiropas garā. Un tā deva rezultātus!

Taču nav pamata ieslīgt pašapmierinātībā, lai gan mums ir visi iemesli būt pārliecinātiem par sevi.

Mūsu pirmā un vissteidzamākā prioritāte ir paātrināt vakcinācijas procesu pasaulei.

Valstīs ar zemiem ienākumiem ir administrēts mazāk nekā 1 % no pasaulei saražotajām vakcīnām devām – tas liecina par to, kādā mērogā pastāv netaisnīgums un cik steidzami ir jārīkojas. Tas ir viens no mūslaiku lielākajiem ģeopolitiskajiem jautājumiem.

“Eiropas komanda” investē miljardu eiro, lai palielinātu mRNS vakcīnu ražošanas jaudu Āfrikā. Mēs jau esam apņēmušies dalīties ar 250 miljoniem devu.

**Mūsu pieeja
bija pareiza, jo
mēs rīkojāmies
Eiropas garā.**

Šodien es varu paziņot, ka Komisija nāk klajā ar jaunu apņemšanos līdz nākamā gada vidum ziedot vēl 200 miljonus devu.

Tā ir ne tikai investīcija solidaritātē, bet arī globālajā veselībā.

Otrā prioritāte ir turpināt darbu tepat Eiropā.

Mēs redzam satraucošas atšķirības starp vakcinācijas tvērumu dažādās Savienības valstīs.

Tāpēc nedrīkstam zaudēt tempu.

Un Eiropa ir gatava. Mums ir nodrošināti vēl 1,8 miljardi devu. Ar tām pietiks mums un mūsu kaimiņreģioniem, kad vajadzēs sākt balstvakcināciju. Darīsim visu, kas ir mūsu spēkos, lai nodrošinātu, ka pašreizējā situācija neizvēršas par nevakcinēto iedzīvotāju pandēmiju.

Pēdējā prioritāte ir nostiprināt mūsu gatavību pandēmijām.

Pērn es teicu, ka ir pienācis laiks izveidot Eiropas veselības savienību. **Šodien mēs esam izpildījuši šo solījumu. Esam nākuši klajā ar priekšlikumu izveidot ES Veselības ārkārtas situāciju gatavības un reaģēšanas iestādi HERA un uzsākt tās darbību.**

Ar tās palīdzību varēsim agrāk un precīzāk risināt veselības apdraudējumus nākotnē.

Mūsu rīcībā ir inovācijas un zinātniskā kapacitāte, privātā sektora zināšanas un kompetentas valstu iestādes. Tagad tas viss ir jāapvieno, papildinot ar ievērojamu finansējumu.

Tāpēc es ierosinu **veselības jomā sākt jaunu gatavības un noturības misiju, kas aptvertu visu ES.** "Eiropas komanda" tai līdz 2027. gadam nodrošinātu investīcijas 50 miljardu eiro apmērā.

Tādējādi mēs būsim droši, ka neviens vīrus nespēs vietēja mēroga epidēmiju pārvērst globālā pandēmijā. Investīcijām tā ir vislabākā atdeve.

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Eiropas veselības savienības izveidošana ir liels solis uz priekšu. Es gribētu pateikties Eiropas Parlamentam par jūsu atbalstu.

Mēs esam pierādījuši, ka, rīkojoties kopā, mēs spējam rīkoties strauji.

Kā piemēru minēšu kaut vai ES digitālo sertifikātu.

Līdz šim brīdim visā Eiropā ir izveidoti vairāk nekā 400 miljoni sertifikātu. Sistēmai ir pievienojušās 42 valstis no 4 kontinentiem.

Mēs martā ierosinājām to izveidot.

Jūs atbalstījāt šo ideju!

Trīs mēnešus vēlāk sertifikāts jau darbojās.

Pateicoties šīm kopīgajām pūlēm, kamēr citur pasaulē par to tikai runāja, tikmēr Eiropa to izdarīja.

Pateicoties šīm
kopīgajām pūlēm,
kamēr citur
pasaulē par to
tikai runāja, tikmēr
Eiropa to izdarīja.

Mums daudz kas izdevās. Mēs, lieki nekavējoties, izveidojām instrumentu *SURE*. Atbalstu no tā Eiropā saņēma 31 miljons darba ķēmēju un 2,5 miljoni uzņēmumu.

Mēs guvām mācību no pagātnē pieredzētā, kad bijām pārāk sašķelti un mūsu rīcība kavējās.

Atšķirība ir acīmredzama: iepriekšējā reizē vajadzēja 8 gadus, lai eirozonas IKP atgrieztos pirmskrīzes līmenī.

Šoreiz ir paredzams, ka 19 valstīs IKP pirmspandēmijas līmenī atgriezīsies jau šogad, bet pārējās – nākošgad. **Eirozonas izaugsme pēdējā ceturksnī ir apsteigusi gan ASV, gan Ķīnu.**

Un tas ir tikai sākums. No finanšu krīzes gūto mācību mums vajadzētu uzskatīt par brīdinošu piemēru. Toreiz Eiropa pārāk agri pasludināja krīzi par pārvarētu, un mums par to nācās samaksāt. Šo kļudu mēs vairs neatkārtosim.

Labā ziņa ir tāda, ka *NextGenerationEU* līdzekļus mēs tagad investēsim gan īstermiņa atveseļošanā, gan ilgtermiņa labklājībā.

Mēs risināsim ekonomikas strukturālās problēmas: no darba tirgus reformas Spānijā līdz pensiju reformai Slovēnijā vai nodokļu reformai Austrijā.

Mēs veiksim vēl nepieredzēti plašas investīcijas 5G un platjoslas tīklos. Taču tikpat svarīgas ir investīcijas digitālajās prasmēs. Šā uzdevuma īstenošana prasīs līderu uzmanību, un būs vajadzīgs strukturēts dialogs visaugstākajā līmenī.

Mūsu atbildes reakcija dos skaidru ievirzi gan tirgiem, gan investoriem.

Taču, raugoties uz priekšu, mums arī jādomā par to, kā krīze ir mainījusi ekonomikas struktūru – palielinājusi parāda līmeni, atšķirīgi ietekmējusi dažādas nozares un radījusi jaunus darba modeļus.

Tālab Komisija turpmākajās nedēļās atsāks diskusiju par ekonomikas pārvaldības pārskatīšanu. Tās nolūks ir jau labu laiku pirms 2023. gada panākt vienprātību par to, kā rīkosimies turpmāk.

**Mūsu
atveseļošanas
procesā vienotais
tirgus ir kvalitatīvu
darba vietu un
konkurences
virzītājs.**

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Drīz apritēs 30 gadi kopš ES vienotā tirgus izveides. 30 gadus tas Eiropā ir bijis progresu un labklājības dzinējspēks.

Pandēmijas sākumposmā mēs to aizstāvējām pret spiedienu, kas to būtu sadrumstalojis un izārdījis tā pamatus. Mūsu atveseļošanas procesā vienotais tirgus ir kvalitatīvu darba vietu un konkurences virzītājs.

It īpaši tas attiecas uz digitālo vienoto tirgu.

Pagājušajā gadā mēs nācām klajā ar vērienīgiem priekšlikumiem.

Par galveno digitālo platformu vārtziņa pilnvaru ierobežošanu.

Par to, lai šīs platformas uzņemtos savu demokrātisko atbildību.

Par inovācijas veicināšanu.

Par mākslīgā intelekta ievirzīšanu atbildīgās sliedēs.

Digitālā joma ir veiksmes atslēga, un kļūdas tajā var dārgi maksāt. Dalībvalstis par to ir vienisprātis. Digitalizācijas izdevumi, apgūstot *NextGenerationEU* līdzekļus, pat pārsniegs 20 % mērķrādītāju.

Tas liecina par to, cik nozīmīgas ir investīcijas Eiropas tehnoloģiskajā suverenitātē. Digitālā pārkārtošanās ir jāorganizē saskaņā ar mūsu noteikumiem un vērtībām.

Piemēram minēšu pusvadītājus, šīs niecīgās mikroshēmas, uz kuru pamata darbojas it viss: sākot ar viedtālruņiem un elektriskajiem skrejriteņiem un beidzot ar vilcieniem un veselām viedajām ražotnēm.

Bez mikroshēmām digitālā joma nevarētu pastāvēt. Kamēr mēs šeit runājam, daudzas ražošanas līnijas, neraugoties uz augošo pieprasījumu, jau ir samazinājušas jaudu pusvadītāju deficitā dēļ.

Taču, globālajam pieprasījumam sasniedzot nepieredzētus augstumus, Eiropas daļa visā vērtības kēdē – no dizaina izstrādes līdz ražošanas jaudai – ir sarukusi. Mēs esam atkarīgi no modernāko mikroshēmu ražotājiem Āzijā.

Līdz ar to jautājums ir ne tikai par mūsu konkurētspēju. Tas ir arī tehnoloģiskās suverenitātēs jautājums. Tāpēc pievērsīsim tam visu mūsu uzmanību.

Mēs nāksim klajā ar jaunu Eiropas Mikroshēmu aktu. Mums jāapvieno mūsu pētniecība, dizains un testēšanas jauda, kas ir pasaules līmenī. Mums jākoordinē ES un valstu investīcijas visā vērtības kēdes garumā.

Mērķis ir kopā izveidot vismodernāko Eiropas mikroshēmu ekosistēmu, kas ietvers ražošanu. Tādējādi tiks nodrošinātas piegādes un pavērti jauni tirgi revolucionārām Eiropas tehnoloģijām.

Jā, tas milzīgs izaicinājums. Un es zinu, ka dažs labs sacīs, ka to nevar izdarīt.

Bet to pašu pirms 20 gadiem teica arī par satelītnavigācijas sistēmu *Galileo*.

Paskatieties, kur atrodamies tagad. Pa visiem kopā mums tas ir izdevies. Šodien Eiropas satelīti nodrošina navigācijas sistēmu vairāk nekā 2 miljardiem viedtālruņu lietotāju visā pasaulē. Mēs esam pasaules līderi. **Tāpēc uzdrīkstēsimies atkal – šoreiz pusvadītāju jomā.**

© Adobe Stock

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Pandēmija ir atstājusi dziļas rētas un smagi iedragājusi mūsu sociālo tirgus ekonomiku.

Katru vakaru mēs pie savu mājokļu logiem un durvīm aplaudējām medīkiem – priekšplāna darbiniekiem.

Mēs visi izjutām, cik ļoti esam no viņiem atkarīgi. Šie cilvēki ziedo sevi darbam, kurā saņem nelielu atalgojumu un netiek aizsargāti tik daudz, kā būtu pelnījuši.

Aplausi varbūt ir pieklusuši, taču šīs spēcīgās emocijas mēs nedrīkstam palaist aizmirstībā.

Tieši tāpēc ir svarīgi īstenot **Eiropas sociālo tiesību pīlāru**.

Tas nozīmē kvalitatīvas darba vietas, taisnīgus darba apstākļus, labāku veselības aprūpi un līdzsvaru starp darbu un privāto dzīvi.

Digitālā
pārkārtošanās
ir jāorganizē
saskaņā
ar mūsu
noteikumiem un
vērtībām.

Pandēmija mums ir iemācījusi saprast laika vērtību. Nekas nav vērtīgāks par laiku, ko esam veltījuši saviem tuviniekiem.

Tāpēc mēs ierosināsim jaunu Eiropas Aprūpes stratēģiju.

Lai ikviens varētu saņemt vislabāko aprūpi, kāda vien ir pieejama, un dzīvē rast labāku līdzsvaru. Taču sociālo taisnīgumu rada ne tikai sabalansēts laiks, bet arī taisnīga nodokļu politika.

Sociālajā tirgus ekonomikā ir tikai atzīstami, ka uzņēmumi strādā ar peļnu. Taču šī peļna tiek gūta, pateicoties vairākiem priekšnosacījumiem – infrastruktūras kvalitātei, sociālajai drošībai un izglītības sistēmām.

Līdz ar to taisnīgs šo uzņēmumu ieguldījums ir mazākais, ko no tiem varam gaidīt. Tāpēc mēs turpināsim cīņu pret nodokļu nemaksāšanu un krāpšanos ar nodokļiem.

Mēs ierosināsim tiesību aktu, kas palīdzēs atklāt slēpto peļnu, kura tiek maskēta pastkastītes uzņēmumos. Un darīsim visu, lai panāktu vēsturisko globālo vienošanos par uzņēmumu nodokļa minimālajām likmēm.

Adekvāta nodokļu maksāšana ir ne tikai valsts finanšu, bet pirmām kārtām arī taisnīguma jautājums.

**Mēs ierosinām
2022. gadā atzīmēt
Eiropas Jaunatnes
gadu. Šis gads būs
veltīts jauniešiem,
kuri no tik daudz kā ir
atteikušies citu labā.**

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Mēs visi esam izmantojuši Eiropas sociālās tirgus ekonomikas priekšrocības. Un mums jāgādā par to, lai uz šiem pamatiem arī nākamā paaudze varētu veidot savu nākotni.

Mūsu jaunā paaudze ir augsti izglītota, izteikti talantīga un ārkārtīgi motivēta. Šai paaudzei ir nācies no daudz kā atteikties, lai parūpētos par līdzcilvēku drošību.

Būt jaunam parasti nozīmē sev atklāt pasauli. Piedzīvot ko jaunu. Iegūt draugus visam mūžam. Atrast pašam savu ceļu. Un ko mēs prasījām no mūsdienu jauniešiem? Ievērot distanci, sēdēt mājās un mācīties attālināti. Ilgāk nekā gadu.

Tāpēc viss, ko grasāmies darīt – no zaļā kursa līdz *NextGenerationEU* –, būs veltīts tam, lai aizsargātu viņu nākotni.

Šā iemesla dēļ instruments *NextGenerationEU* ir jāfinansē **no jaunajiem pašu resursiem**, kuru konцепciju mēs šobrīd izstrādājam.

Taču mums jāparūpējas arī par to, lai negribot neveidotatos jaunas lamatas. **Eiropai ir vajadzīga visa tās jaunatne.**

Mums jāuzmundrina tie, kurus sistēma nepamana. Tie, kuriem nav darba. Tie, kuri nekur nemācās.

Viņiem mēs piedāvāsim jaunu programmu ALMA.

ALMA šiem jauniešiem sniegs iespēju iegūt pagaidu darba pieredzi citā dalībvalstī.

Jo arī viņi ir pelnījuši tādu pašu iespēju kā *Erasmus*. Tā ļaus viņiem apgūt prasmes, izveidot saikni un apzināties savu Eiropas identitāti.

Taču, ja vēlamies, lai mūsu Savienība vairāk līdzinātos viņiem, mums jādod jauniešiem iespēja ietekmēt Eiropas nākotni. Mūsu Savienības dvēselei un redzējumam jābūt tādiem, kas spēj viņus aizraut.

Tieši par to runāja Žaks Delors, uzdodams jautājumu: "Kā gan var klāties Eiropai, ja jaunieši to neuzskata par kopīgu projektu un nerēdz tajā izpaužamies savu nākotni?"

Tāpēc mēs ierosinām 2022. gadā atzīmēt Eiropas Jaunatnes gadu. Šis gads būs veltīts jauniešiem, kuri no tik daudz kā ir atteikušies citu labā. Tieši jauniešu dalību mēs gaidām konferencē par Eiropas nākotni.

Tā ir viņu nākotne, un tai jābūt viņu konferencei.

Un, kā jau uzsvērām sava pilnvaru termiņa sākumā, Komisija savās likumdošanas iniciatīvās iestrādās konferencē nolemtos.

EUROPA – VIENOTA ATBILDĪBĀ

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Šī ir paaudze ar sirdsapziņu. Viņi liek mums darīt vairāk un rīkoties straujāk, lai pārvarētu klimata krīzi.

Vasaras notikumi tikai izskaidroja, kāpēc. Mēs redzējām plūdus Belģijā un Vācijā un mežu ugunsgrēkus Grieķijas salās un Francijas kalnos.

Un, ja mēs neticam savām acīm, mums ir tikai jāseko zinātnei.

ANO nesen publicēja Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes ziņojumu. Tā ir iestāde klimata pārmaiņu zinātnes jomā.

Ziņojums nerada nekādas šaubas. Klimata pārmaiņas ir cilvēka radītas. Taču, tā kā tās ir cilvēka radītas, mēs varam kaut ko darīt.

Kā es nesen dzirdēju sakām: **Tā ir sasilšana. Tie esam mēs. Mēs esam pārliecināti. Situācija ir slikta. Bet mēs to varam labot.**

Un pārmaiņas jau notiek.

Šā gada pirmajā pusē Vācijā tika reģistrēts vairāk elektroautomobiļu nekā dīzeļdzinēja automobiļu. Polija tagad ir ES lielākā automobiļu akumulatoru un elektrisko autobusu eksportētāja. Vai, piemēram, **jaunais Eiropas Bauhaus**, kas izraisīja radošuma sprādzienu arhitektu, dizaineru, inženieru vidū visā Savienībā.

Ir skaidrs, ka process ir iekustējies.

Un tieši tas ir Eiropas zaļā kursa pamatā.

Pagājušā gada runā es paziņoju par mūsu mērķi līdz 2030. gadam samazināt emisijas vismaz par 55 %.

Kopš tā laika mēs kopā esam pārvērtuši savus klimata mērķus juridiskās saistībās.

Un mēs esam pirmā lielākā tautsaimniecība, kas nāk klajā ar visaptverošiem tiesību aktiem, lai to panāktu.

Mēs gādāsim par to, ka vērienīgāki mērķi klimata jomā tiek apvienoti vērienīgākiem sociālajiem mērķiem. Tai ir jābūt taisnīgai pārejai uz zaļo ekonomiku.

Jūs esat redzējuši, cik detaļas ir sarežģītas. Taču mērķis ir vienkāršs. Mēs noteiksim cenu piesārņojumam. Mēs attīrīsim patērieto enerģiju. Mums būs viedāki automobili un tīrākas lidmašīnas.

Un mēs gādāsim par to, ka vērienīgāki mērķi klimata jomā tiek apvienoti vērienīgākiem sociālajiem mērķiem. **Tai ir jābūt taisnīgai pārejai uz zaļo ekonomiku. Tāpēc mēs ierosinājām jauna Sociālā klimata fonda izveidi**, lai risinātu enerģētiskās nabadzības problēmu, no kurās cieš jau 34 miljoni Eiropas iedzīvotāju.

Es paļaujos uz to, ka gan Parlaments, gan dalībvalstis saglabās šo pasākumu kopumu un vērienīgos mērķus.

Runājot par klimata pārmaiņām un dabas krīzi, **Eiropa var darīt daudz**. Un tā atbalstīs citus. Ar lepnumu **šodien paziņoju, ka ES divkāršos ārējo finansējumu bioloģiskajai daudzveidībai**, jo īpaši visneajsargātākajām valstīm.

Taču Eiropa to nevar paveikt vienatnē.

Glāzgovā COP26 sanāksmē pasaules sabiedrība piedzīvos patiesības brīdi.

Lielākās tautsaimniecības – no ASV līdz Japānai – ir izvirzījušas mērķus klimatneutrilitātes sasniegšanai 2050. gadā vai drīz pēc tam. Tie tagad ir jāpapildina ar konkrētiem plāniem, kas sagatavoti līdz Glāzgovas sanāksmei. Jo pašreizējās saistības 2030. gadam nesasnieg mērķi – novērst globālo sasilšanu par 1,5 °C.

Atbildīga ir katras valsts!

Prezidenta Sji Ķīnai izvirzītie mērķi ir iepriecinoši. Taču mēs aicinām to pašu vadību izklāstīt, kā Ķīna tos sasnieg. Pasaule justos atvieglota, ja Ķīna parādītu, ka līdz desmitgades vidum tā varētu sasniegt emisiju maksimumu un samazināt ogļu izmantošanu pašu mājās un ārvalstīs.

Lai gan atbildīga ir katras valsts, lielākajām tautsaimniecībām ir īpašs pienākums pret vismazāk attīstītajām un vismazāk aizsargātajām valstīm. **Klimatfinansējums** šīm valstīm ir svarīgs – gan attiecībā uz klimata pārmaiņu mazināšanu, gan pielāgošanos tām.

Meksikā un Parīzē lielākās tautsaimniecības apņēmās vismazāk attīstītajām un vismazāk aizsargātajām valstīm līdz 2025. gadam nodrošināt 100 miljardus dolāru gadā.

Mēs pildām savas saistības. **“Eiropas komanda” piešķir 25 miljardus dolāru gadā.** Taču citas valstis joprojām rada milzu iztrūkumu virzībā uz globālā mērķa sasniegšanu.

Šā iztrūkuma novēršana palielinās panākumu izredzes Glāzgovas sanāksmē.

Šodien mans vēstījums ir tāds, ka Eiropa ir gatava darīt vairāk. **Mēs tagad ierosināsim klimatfinansējumam līdz**

2027. gadam piešķirt papildu 4 miljardus euro. Taču mēs sagaidām, ka arī Amerikas Savienotās Valstis un mūsu partneri palielinās savu ieguldījumu.

Klimatfinansējuma iztrūkuma novēršana, ASV un ES rīkojoties kopā, būtu spēcīgs signāls globālajai līderībai klimata jomā. Ir laiks rīkoties.

Šodien mans vēstījums ir tāds, ka Eiropa ir gatava darīt vairāk.

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Šī līderība klimata un ekonomikas jomā ir būtiska Eiropas globālo un drošības mērķu sasniegšanai.

Tā atspoguļo arī plašākas pārmaiņas pasaulei laikā, kad notiek pāreja uz jaunu starptautisko kārtību.

Mēs esam nonākuši **jaunā hiperkonkurences laikmetā**.

Laikmetā, kurā dažam labam ietekmes iegūšanas nolūkos visi līdzekļi ir labi: no vakcīnu solījumiem un aizdevumiem ar augstām procentu likmēm līdz raķetēm un maldinošai informācijai.

Laikmetā, kurā valda reģionālā sāncensība un lielvaras pārorientē savu uzmanību cita uz citu.

Nesenie notikumi Afganistānā nav šo pārmaiņu cēlonis, bet gan ir to simptoms.

Pirmkārt un galvenokārt, es vēlos skaidri pateikt: **mēs atbalstām afgāņu tautu**. Sievietes un bērnus, prokurorus, žurnālistus un cilvēktiesību aizstāvju.

Es jo īpaši domāju par sievietēm tiesnesēm, kuras tagad slēpjas no vīriešiem, kurus viņas ielikušas cietumā. Viņas ir pakļautas riskam saistībā ar savu devumu tiesiskumam un likuma varai. Mums viņas ir jāatbalsta, un mēs saskaņosim visus centienus ar dalībvalstīm, lai panāktu viņu drošību.

Un mums ir jāturpina atbalstīt visus Afganistānas iedzīvotājus viņu pašu valstī un kaimiņvalstīs. Mums jādara viss iespējamais, lai novērstu reālu plaša bada un humanitārās katastrofas risku. Mēs dosim savu artavu. Mēs atkal palielināsim humāno palīdzīgu Afganistānai par 100 miljoniem eiro.

Tā būs daļa no jaunas, plašākas **Afganistānas atbalsta paketes**, ar ko nāksim klajā nākamajās nedēļās, lai apvienotu visus mūsu centienus.

Mums ir jāiegulda kopīgajā partnerībā un jāizmanto katras puses unikālās priekšrocības.

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Noraudzīties notikumu attīstībā Afganistānā bija patiesi sāpīgi visām kritušo militārpersonu ģimenēm.

Mēs noliecam galvas to karavīru, diplomātu un humānās palīdzības darbinieku priekšā, kuri upurēja savu dzīvību.

Lai viņu devums nekad nebūtu velts, mums ir jāpārdomā, kā šī misija varēja tik strauji beigties.

Ir radušies ļoti satraucoši jautājumi, kas sabiedrotajiem būs jārisina NATO ietvaros.

Tomēr nav tāda drošības un aizsardzības jautājuma, uz kuru atbilde ir mazāka sadarbība. Mums ir jāiegulda kopīgajā partnerībā un jāizmanto katras puses unikālās priekšrocības.

Tāpēc mēs kopā ar ģenerālsekretnieru Jensu Stoltenbergu strādājam pie jaunas ES un NATO kopīgās deklarācijas, ar kuru nāksim klajā līdz gada beigām.

Taču tā ir tikai viena vienādojuma daļa.

Eiropa var – un ir skaidrs, ka tai vajadzētu – spēt un vēlēties darīt vairāk viena pati. Taču, ja vēlamies darīt vairāk, vispirms ir jāpaskaidro, kāpēc. Es redzu trīs plašas kategorijas.

Pirmkārt, mums ir jānodrošina stabilitāte mūsu kaimiņvalstīs un dažādos reģionos.

Mūs ar pasauli savieno jūras šaurumi, vētrainas jūras un plašas sauszemes robežas. Šīs ģeogrāfijas dēļ Eiropa labāk nekā citi apzinās, ka tad, ja krīze ārzemēs netiek savlaicīgi risināta, šī krīze nonāk līdz jums.

Otrkārt, apdraudējumu, ar kuriem mēs saskaramies, raksturs strauji attīstās: no hibrīduzbrukumiem vai kiberuzbrukumiem līdz pieaugošajai bruņošanās sacensībai kosmosā.

Revolucionārai tehnoloģijai ir bijusi liela līdzsvarojoša loma attiecībā uz to, kā agresīvas valstis vai nevalstiskas grupas mūsdienās var izmantot varu.

Lai nodarītu masveida kaitējumu, vairs nav vajadzīgas armijas un raķetes. Jūs varat paralizēt rūpnieciskās ražotnes, pilsētu administrācijas un slimnīcas – viss, kas jums nepieciešams, ir klēpjdators. Jūs varat izjaukt vēlēšanas, izmantojot viedtālruni un interneta pieslēgumu.

Trešais iemesls ir tas, ka Eiropas Savienība ir unikāla drošības nodrošinātāja.

Būs misijas, kurās NATO vai ANO nepiedalīsies, bet kurās būtu vajadzīga ES klātbūtne.

Uz vietas mūsu kareivji plecu pie pleca strādā ar policistiem, juristiem un ārstiem, ar humānās palīdzības darbiniekiem un cilvēktiesību aizstāvjiem, ar skolotājiem un inženieriem.

Mēs varam apvienot militāros un civilos, kā arī diplomātijas un attīstības aspektus, un mums ir ilga vēsture miera veidošanā un aizsardzībā.

Labā ziņa ir tāda, ka pēdējo gadu laikā esam sākuši izstrādāt Eiropas aizsardzības ekosistēmu.

Taču mums ir vajadzīga Eiropas aizsardzības savienība.

Pēdējo nedēļu laikā ir notikušas daudzas diskusijas par ekspedīcijas spēkiem. Par to, cik daudz un kādu veidu spēkus mums vajadzētu: kaujas grupas vai ES izvietošanas spēkus.

Tas neapšaubāmi veido daļu no debatēm, un es uzskatu, ka tas veidos daļu no risinājuma.

Taču jo svarīgāks ir jautājums, kāpēc tas līdz šim nav darbojies.

Mums var būt visprogresīvākie spēki pasaulei, bet, ja nekad neesam gatavi tos izmantot, kāds no tiem labums?

Līdz šim mūs kavēja ne tikai spēju trūkums, bet arī politiskās gribas trūkums.

Un, ja mums radīsies šī politiskā griba, mēs varam daudz ko paveikt ES līmenī.

Ļaujiet man jums sniegt trīs konkrētus piemērus.

Pirmkārt, mums ir jāveido pamats kolektīvai lēmumu pieņemšanai – to es saucu par situācijas apzināšanos.

Mēs ciešam neveiksmi, ja dalībvalstis, kas darbojas tajā pašā reģionā, nedalās ar savu informāciju Eiropas līmenī. Ir vitāli svarīgi, lai mēs uzlabotu sadarbību izlūkošanas jomā.

Taču runa nav tikai par izlūkošanu šaurā nozīmē.

**Mēs varam
apvienot militāros
un civilos, kā
arī diplomātijas
un attīstības
aspektus, un mums
ir ilga vēsture
miera veidošanā
un aizsardzībā.**

Runa ir par to, lai tiktu apvienotas zināšanas no visiem dienestiem un visiem avotiem. Sākot ar kosmosu un beidzot ar policijas mācībspēkiem, sākot ar atvērto pirmkodu un beidzot ar attīstības aģentūrām. Viņu darbs sniedz mums unikālu zināšanu tvērumu un dzījumu.

Tās ir pieejamas!

Taču mēs tās varam izmantot apzinātu lēmumu pieņemšanai tikai tad, ja mums ir pilnīgs priekšstats. Un patlaban tāda nav. Mums ir zināšanas, taču tās ir nesaistītas. Informācija ir sadrumstalota.

Tāpēc ES varētu apsvērt izveidot savu Kopīgo situācijas apzināšanās centru, lai apvienotu dažādo informāciju.

Un lai būtu labāk sagatavota, pilnībā informēta un spētu pieņemt lēmumu.

Otrkārt, mums ir jāuzlabo sadarbspēja. Tāpēc mēs jau investējam līdzekļus kopīgās Eiropas platformās, sākot ar iznīcinātājlīdzmašīnām un beidzot ar bezpilota līdparātiem un kiberjomu.

Tomēr mums ir jāturpina domāt par jauniem veidiem, kā izmantot visas iespējamās sinerģijas. Viens piemērs varētu būt PVN atcelšana Eiropā izstrādāta un ražota aizsardzības aprīkojuma iegādei.

Tas ne tikai palielinātu mūsu sadarbspēju, bet arī mazinātu mūsu atkarību.

Treškārt, mēs nevaram runāt par aizsardzību, nerunājot par kiberdraudiem. Ja viss ir savienots, visu var uzlauzt. Nemot vērā resursu ierobežotību, mums ir jāapvieno savi spēki. Mums nevajadzētu aprobežoties tikai ar kiberdraudu novēršanu, bet arī censties kļūt par līderi kiberdrošības jomā.

Tai vajadzētu būt Eiropai, kurā tiek izstrādāti kiberaizsardzības instrumenti. Tāpēc mums ir vajadzīga **Eiropas kiberaizsardzības politika**, ieskaitot tiesību aktus par kopīgiem standartiem saskaņā ar jauno **Eiropas Kibernoturības aktu**.

Lai mēs varētu daudz paveikt ES līmenī. Taču arī dalībvalstīm ir jādara vairāk.

Tas sākas ar kopīgu novērtējumu par apdraudējumiem, ar ko saskaramies, un kopīgu pieeju to novēršanai. Gaidāmais **Stratēģiskais kompass** ir svarīgs šīs diskusijas process.

Mums ir jāizlemj, kā mēs varam izmantot visas iespējas, kas jau ir paredzētas Līgumā.

Tāpēc Francijas prezidentūras laikā prezidents Makrons un es sasauksim **samitu par Eiropas aizsardzību**.

Eiropai ir pienācis laiks sasniegt nākamo līmeni.

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Spriedzes pilnākā pasaulē jūsu interešu aizsardzība nozīmē tikai sevis aizstāvēšanu.

Tās mērķis ir veidot spēcīgas un uzticamas partnerības. Tā nav greznība – tas ir būtiski mūsu nākotnes stabilitātei, drošībai un labklājībai.

Šis darbs sākas, padziļinot partnerību ar mūsu tuvākajiem sabiedrotajiem.

Kopā ar ASV mēs izstrādāsim savu jauno programmu globālām pārmaiņām – no jaunās **Tirdzniecības un tehnoloģiju padomes** līdz veselības drošībai un ilgtspējai.

ES un ASV vienmēr būs stiprākas kopā.

© Adobe Stock

Spriedzes pilnākā
pasaulē jūsu
interešu aizsardzība
nozīmē tikai sevis
aizstāvēšanu.

Tās mērķis ir
veidot spēcīgas
un uzticamas
partnerības.

Tas pats attiecas uz mūsu kaimiņiem **Rietumbalkānos**.

Līdz mēneša beigām es apmeklēšu šo reģionu, lai raidītu spēcīgu signālu, ka esam apņēmības pilni turpināt pievienošanās procesu. **Mēs esam parādā visiem tiem jauniešiem, kuri tic eiropeiskai nākotnei.**

Tāpēc mēs palielinām savu atbalstu, izmantojot mūsu jauno investīciju un ekonomikas plānu, kura vērtība ir aptuveni trešā daļa no reģiona IKP. Jo investīcijas Rietumbalkānu nākotnē ir investīcijas ES nākotnē.

Un mēs arī turpināsim ieguldīt mūsu partnerībās mūsu kaimiņvalstīs – aktīvāk iesaistīsimies Austrumu partnerībā un īstenosim jauno programmu Vidusjūras reģionam, kā arī turpināsim darbu pie dažādiem mūsu attiecību ar Turciju aspektiem.

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Lai Eiropa klūtu par aktīvāku pasaules norišu dalībnieci, tai jākoncentrējas arī uz nākamās paaudzes partnerībām.

Ņemot to vērā, **Šodien pieņemtā jaunā ES stratēģija Indijas un Klusā okeāna reģionam ir atskaites punkts**. Tā atspoguļo reģiona pieaugošo nozīmi mūsu labklājībai un drošībai, kā arī to, ka autokrātiskie režīmi to izmanto, lai mēģinātu paplašināt savu ietekmi.

Eiropai ir jābūt klātesošākai un aktīvākai šajā reģionā.

Tāpēc mēs sadarbosimies, lai padziļinātu tirdzniecības saites, stiprinātu globālās piegādes ķēdes un izstrādātu jaunus investīciju projektus zaļo un digitālo tehnoloģiju jomā.

Šis ir paraugs tam, kā Eiropa var pārstrādāt savu modeli, lai savienotu pasauli.

Mums labi padodas ceļu finansēšana. Taču Eiropai nav jēgas būvēt ideālu ceļu starp Ķīnai piederošām vara raktuvēm un Ķīnai piederošu ostu.

Mums ir jākļūst gudrākiem attiecībā uz šāda veida investīcijām.

Tāpēc mēs drīzumā nāksim klajā ar savu jauno savienojamības stratēģiju *Global Gateway* ("Globālā vārteja").

Mēs veidosim **Globālās vārtejas partnerības** ar valstīm visā pasaulē. Mēs vēlamies investīcijas kvalitatīvā infrastruktūrā, kas savieno preču plūsmu, cilvēkus un pakalpojumus visā pasaulē.

Mēs izmantosim uz vērtībām balstītu pieeju, kas mūsu partneriem piedāvās pārredzamību un labu pārvaldību.

Mēs vēlamies izveidot saites, nevis atkarību!

Un mēs zinām, kā tas var darboties. Kopš vasaras jauns zemūdens optiskais kabelis savieno Brazīliju ar Portugāli.

Mēs investēsim kopā ar Āfriku, lai izveidotu tīra ūdeņraža tirgu, kas savieno abus Vidusjūras krastus.

Lai uzsāktu Globālās vārtejas darbību, mums ir vajadzīga "Eiropas komandas" pieeja. Mēs savienosim iestādes un investīcijas, bankas un darījumdarbības aprindas. Un mēs to izvirzīsim par prioritāti reģionālajos samitos, sākot ar nākamo ES un Āfrikas samitu februārī.

Mēs vēlamies pārvērst Globālo vārteju par uzticamu zīmolu visā pasaulē.

**Mēs izmantosim
uz vērtībām
balstītu pieeju, kas
mūsu partneriem
 piedāvās
pārredzamību un
labu pārvaldību.**

Es vēlos pateikt skaidri: darījumdarbība visā pasaulē, globālā tirdzniecība – tas viss ir labs un nepieciešams. Taču to nekādā gadījumā nedrīkst īstenot uz cilvēku cieņas un brīvības rēķina.

Pasaule ir 25 miljoni cilvēku, kas tiek ar draudiem vai piespiešanu iesaistīti piespiedu darbā. Mums nekad nebūs pieņemami, ka viņi tiek piespiesti ražot produktus un ka šie produkti pēc tam nonāk tirdzniecībā veikalos Eiropā.

Tāpēc mēs ierosināsim aizliegt mūsu tirgū produktus, kas ražoti, izmantojot piespiedu darbu.

Cilvēktiesības netiek pārdotas – ne par kādu cenu.

EUROPA – VIENOTA BRĪVĪBĀ UN DAUDZVEIDĪBĀ

Godātie deputāti, cilvēki nav kaulēšanās līdzekļi.

Paskatieties uz to, kas notika pie mūsu robežām ar Baltkrieviju. Režīms Minskā ir manipulējis ar cilvēkiem. Viņi ir iesēdinājuši cilvēkus lidmašīnās un burtiski dzinuši viņus Eiropas robežu virzienā.

Pret to nekad nedrīkst izturēties toleranti.

Un ātrā Eiropas reakcija to apliecina. **Esiet droši, ka mēs turpināsim atbalstīt Lietuvu, Latviju un Poliju.**

Sauksim lietas īstajos vārdos: šis ir hibrīduzbrukums ar mērķi destabilizēt Eiropu.

Ikviens valsts ir ieinteresēta Eiropas migrācijas sistēmas veidošanā.

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Tie nav atsevišķi gadījumi. Mēs redzējām līdzīgus incidentus pie citām robežām. Un mēs varam sagaidīt, ka tādus pieredzēsim atkal. Tāpēc, pilnveidojot Šengenas zonu, mēs paredzēsim jaunus līdzekļus, kā reaģēt uz šādu agresiju un nodrošināt vienotību mūsu ārējo robežu aizsardzībā.

Taču, kamēr mēs neatrodam kopsaucēju tam, kā pārvaldīt migrāciju, mūsu pretinieki turpinās to izmantot saviem mērķiem.

Tikmēr cilvēku tirgotāji turpina izmantot cilvēkus, raidot viņus nāvējošos maršrutos pāri Vidusjūrai.

Šie notikumi liecina, ka ikviens valsts ir ieinteresēta Eiropas migrācijas sistēmas veidošanā.

Jaunais Migrācijas un patvēruma paks mums sniedz visu nepieciešamo, lai tiktu galā ar dažādajām situācijām, ar ko saskaramies.

Visi elementi jau ir pieejami. Tā ir līdzsvarota un humāna sistēma, kas noder visām dalībvalstīm jebkuros apstākļos. Mēs zinām, ka mēs varam rast kopsaucēju.

Tomēr gada laikā, kopš Komisija nāca klajā ar paktu, progress ir bijis ārkārtīgi lēns.

Manuprāt, šis ir īstais brīdis Eiropas migrācijas pārvaldības politikai. Tāpēc es aicinu jūs šajā palātā un dalībvalstīs paātrināt procesu.

Tas galu galā ir jautājums par uzticēšanos. Par uzticēšanos starp dalībvalstīm. Par Eiropas iedzīvotāju uzticēšanos, ka migrāciju var pārvaldīt. Par uzticēšanos, ka Eiropa vienmēr pildīs savu nezūdošo pienākumu pret cilvēkiem, kas ir aizsargāti vismazāk un kuru vajadzības ir vislielākās.

Ir daudz dedzīgi aizstāvētu viedokļu par migrāciju Eiropā, bet es uzskatu, ka kopsaucēja panākšana nav nemaz tik tāla.

Jo, ja pajautāsiet lielākajai daļai Eiropas iedzīvotāju, viņi piekristu, ka mums būtu jārīkojas, lai ierobežotu neatbilstīgu migrāciju, bet arī jārīkojas, lai nodrošinātu patvērumu tiem, kuri ir spiesti bēgt.

Viņi piekristu, ka mums būtu jāatgriež tie, kuriem nav tiesību uzturēties. Taču būtu jāuzņem tie, kas šeit ierodas legāli un sniedz tik būtisku ieguldījumu mūsu sabiedrībā un ekonomikā.

Un mums visiem būtu jāpiekrīt, ka migrācijas tematu nekad nevajadzētu izmantot šķelšanai vai kā manipulāciju instrumentu.

Esmu pārliecināta, ka var rast veidu, kā Eiropa var veidot uzticēšanos mūsu starpā saistībā ar migrācijas jautājumu.

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Sabiedrībai, kas **saknojas demokrātijā un kopīgās vērtībās**, ir stabili pamati. Tā uzticas cilvēkiem.

Tādējādi dzimst jaunas idejas un rodas pārmaiņas, tādējādi mēs pārvaram netaisnību.

Uzticēšanās šīm kopīgajām vērtībām vienoja mūsu Savienības dibinātājus pēc Otrā pasaules kara.

Tās pašas vērtības vienoja arī brīvības cīnītājus, kuri pirms vairāk nekā 30 gadiem lika sabrukt dzelzs priekškaram.

Viņi ilgojās pēc demokrātijas.

Viņi gribēja ievēlēt valdību brīvās vēlēšanās.

Viņi alka dzīvot tiesiskā valstī, kurā visi likuma priekšā ir vienlīdzīgi.

Viņi ilgojās pēc runas brīvības un neatkarīgiem plašsaziņas līdzekļiem.

Viņi gribēja, lai represīvo izlūkdienestu ziņotāji vairs neizspiegotu savus līdzpilsoņus un lai varas gaiteņos beigtos korupcija.

Viņi alka pēc brīvības, kas ļauj atšķirties no vairākuma.

Kā to precīzi formulēja toreizējais Čehijas prezidents Václav Havel, viņi ilgojās pēc "lieliskajām Eiropas vērtībām".

Šīs vērtības izriet no Eiropas kultūras, reliģijas un humānisma mantojuma.

Tās ir daļa no mūsu dvēseles, no mūsu būtības, kas šodien nosaka mūsu identitāti.

Šīs vērtības ir cieši nostiprinātas ES Līgumos.

Un mēs visi apņēmāmies tās ievērot, kad kā brīvas un neatkarīgas valstis kļuvām par šīs Savienības daļu.

Mēs esam apņēmušies aizstāvēt šīs vērtības. Un šī apņēmība nekad neizsīks.

Mūsu vērtību garants ir tiesiskā kārtība un **Eiropas Savienības Tiesas** spriedumi. Šie spriedumi ir saistoši. Un mēs raugāmies, lai tie tiktu izpildīti. Ikvienā mūsu Savienības dalībvalstī.

Tāpēc ka tiesiskuma aizsardzība ir ne tikai cēls mērķis, bet arī smags darbs un pastāvīgi centieni uzlabot situāciju.

**Mēs esam
apņēmušies
aizstāvēt šīs
vērtības. Un
šī apņēmība
nekad neizsīks.**

Reformu rezultātā mūsu **ziņojumi par tiesiskumu** ir kļuvuši par šā procesa daļu. Daži piemēri ir tiesu sistēmas reformas Maltā vai pret korupciju vērstā izmeklēšana Slovākijā.

No 2022. gada mūsu ziņojumos par tiesiskumu tiks iekļauti arī konkrēti ieteikumi dalībvalstīm.

**Tāpēc mūsu pieeja
ir divējāda: dialogs,
ko papildina
izlēmīga rīcība.**

Tomēr dažās dalībvalstīs vērotās norises raisa bažas. **Un šajā sakarā es gribētu uzsvērt – sākumā vienmēr ir dialogs.**

Taču tas nav pašmērkis,
dialogs tiek risināts ar nolūku.
Tāpēc mūsu pieeja ir divējāda: dialogs, ko papildina izlēmīga rīcība.

To mēs apliecinājām pagājušajā nedēļā. Un to mēs darīsim arī turpmāk.

Jo, pastāvot tiesībām uz neatkarīgu tiesu varu un tiesībām uz vienlīdzīgu attieksmi likuma priekšā, cilvēkiem jābūt garantijai, ka viņi uz šīm tiesībām var paļauties, turklāt visā Eiropā un neatkarīgi no tā, vai viņi pieder vairākumam vai mazākumam.

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Eiropas budžets ir skaitļos formulēta mūsu Savienības nākotne. Tādēļ budžets ir jāaizsargā.

Mums jāraugās, lai katrs eiro un katrs cents tiktu izlietots paredzētajam mērķim un saskaņā ar tiesiskuma principiem. Investīcijas, kuras mūsu bērniem nodrošinās labāku nākotni, nedrīkst nonākt apšaubāmās rokās.

Korupcija ne tikai apzog nodokļu maksātājus. Tā arī atgrūž investorus. Korupcija rada apstākļus, kad par lielu naudu var nopirkt arī lielas izdevības un tie, kuri ir pie varas, var apiet demokrātiskas valsts noteikumus.

Lai aizsargātu mūsu budžeta līdzekļus, mēs izmeklēsim ikvienu lietu, darot visu, kas ir mūsu spēkos.

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Aizstāvēdamī mūsu vērtības, mēs aizstāvam arī brīvību. Brīvību būt tādam, kāds esi, brīvību teikt to, kas ienāk prātā, brīvību mīlēt to, kuru liek tava sirds.

Turklāt brīvība nozīmē būt brīvam arī no bailēm. Pandēmijas laikā daudzām sievietēm šī brīvība bija liegta.

Tas bija īpaši smags laiks tām, kurām nebija, kur patverties un aizbēgt no saviem pāridarītājiem. Mums ir vajadzīgs gaismas stars tumsā, lai atrastu izeju no šīs ciešanu lejas, bet **pāridarītājiem ir jāstājas tiesas priekšā.**

Un sievietēm jāatgūst teikšana pār savu dzīvi.

Tāpēc līdz gada beigām mēs ierosināsim tiesību aktu par tādas vardarbības apkarošanu, kas ir vērsta pret sievietēm. Tajā tiks paredzēta kriminālvajāšana, preventīvi pasākumi un aizsardzība gan interneta vidē, gan reālajā dzīvē.

Runa ir par cilvēka cieņu un par taisnīgumu. Tā ir Eiropas dvēsele. Un mums jāpalīdz tai klūt stiprākai.

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Beigās es gribētu pievērst jūsu uzmanību brīvībai, caur kuru izskan visas pārejās brīvības, – tā ir **mediju brīvība**.

Žurnālisti un žurnālistes piedzīvo uzbrukumus tikai tāpēc, ka dara savu darbu.

Daži saņem draudus un tiek piekauti, bet citi — pat noslepkavoti. Un tas notiek pie mums, Eiropas Savienībā. Es gribētu minēt tikai dažus vārdus. Dafne Karuana Galicija, Jāns Kucjaks, Pēters de Vrīss.

Varbūt dažās detaļās šie stāsti atšķiras. Taču viens viņiem visiem ir kopīgs: viņi cīnījās par mūsu tiesībām uz informāciju. Un par to viņiem bija jāmirst.

Informācija ir sabiedriskais labums. Mums jāaizsargā tie, kas tajā vieš caurskatāmību, – žurnālisti un žurnālistes.

Tāpēc mēs šodien nācām klajā ar ieteikumu, kā labāk aizsargāt žurnālistus.

Turklāt mums jāiegrožo tie, kas apdraud mediju brīvību. Mediju uzņēmumi nav vienkārši saimnieciskās darbības veicēji. To darbā ļoti liela nozīme ir neatkarībai. Tāpēc Eiropai ir vajadzīgs tiesību akts, kas nodrošina šādu neatkarību.

Nākošgad mēs ierosināsim **tiesību aktu par mediju brīvību**.

Jo, aizstāvot mūsu mediju brīvību, mēs aizstāvam arī demokrātiju.

Mums jāiegrožo tie, kas apdraud mediju brīvību.

Secinājums

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Agrāk piesauktā Šūmaņa Eiropas ideāla nostiprināšana ir ilgstošs darbs.

Un mums nebūtu jāslēpj savas pieļautās nekonsekences vai trūkumi.

Taču mūsu Savienība, pat ja tā nav perfekta, ir gan krāšņa savā vienreizībā, gan vienreizēja savā krāšņumā.

Tā ir Savienība, kurā mūsu individuālā brīvība sakņojas spēcīgā sabiedrībā.

Savienība, kuru veido tiklab mūsu kopējā vēsture un vērtības, kā arī dažādās kultūras un perspektīvas.

Savienība, kurai ir sava dvēsele.

Nav viegli atrast īstos vārdus, kuros izpaustos šīs sajūtas būtība. Taču vieglāk tos ir aizņemties no cilvēka, kas tevi ir iedvesmojis. Tāpēc es aicināju mums šodien piebiedroties goda viesi.

Varbūt jūs viņu pazīstat – tā ir **zelta medaļas ieguvēja no Itālijas**, kuras stāsts šovasar iekrita man sirdī.

Taču jūs droši vien nezināt to, ka vēl tikai aprīlī viņai pateica, ka viņas dzīvība ir apdraudēta. Viņu operēja, viņa cīnījās par izdzīvošanu un atveselojās.

Un tikai 119 dienas pēc izrakstīšanas no slimnīcas viņa ieguva zelta medaļu paraolimpiskajās spēlēs.

Cienītās deputātes, godātie deputāti, ļaujiet jūs iepazīstināt ar **Beatriči Vio**. Bebe ir izturējusi tik daudz grūtību, būdama pavisam jauna.

Viņas stāsts ir piemērs tam, kā paveikt neiespējamo. Kā gūt panākumus, pateicoties talantam, neatlaidībai un allaž pozitīvai attieksmei. Viņa ir īsts savas paaudzes iemiesojums: līdere un to vērtību aizstāve, par kurām viņa iestājas.

Un to visu viņa ir panākusi, dzīvojot ar pārliecību: ja kaut kas šķiet neiespējams, tad to var izdarīt. Viņas dzimtajā itāļu valodā: “*Se sembra impossibile, allora si può fare.*”

Tāds bija arī Eiropas Savienības dibinātāju gars, un tāds ir **Eiropas jaunās paaudzes gars**. Tāpēc gūsim iedvesmu no Bebes un visiem jauniešiem, kuri maina mūsu priekšstatus par iespēju robežām.

Kuri mums apliecina, ka tu vari būt tāds, kāds vēlies būt. Un ka vari sasniegt visu, par ko tev ir pārliecība.

Cienītās deputātes! Godātie deputāti!

Šī ir Eiropas dvēsele.

Šī ir Eiropas nākotne.

Veidosim to kopā stiprāku.

Viva l'Europa. Lai dzīvo Eiropa!

Ursula von der Leyen

Ursula von der Leyen

STĀVOKLIS
SAVIENĪBĀ

NODOMU VĒSTULE
PRIEKŠSĒDĒTĀJAM DĀVIDAM MARIJAI SASOLI
UN PREMJERMINISTRAM JANEZAM JANŠAM

Briselē, 2021. gada 15. septembrī

A. god. Sasoli kungs!

A. god. Janšas kungs!

Šodien būs desmitā reize, kopš Komisijas priekšsēdētājs uzstājas Eiropas Parlamentā ar runu par stāvokli Savienībā. Līdzšinējo runu tematu attīstība atspoguļo to, kā mainās mūsu uzmanības centrā esošie jautājumi un kādā ātrumā notiek pārmaiņas pasaulē. Šie temati ilustrē to, kā noritējušas ļoti atšķirīgas krīzes un atgūšanās no tām. Taču tie mums atgādina arī kādu nezūdošu patiesību: **tikai tad, ja Savienībā būsim vienoti un izlēmīgi, būsim stipri un spēsim panākt iecerēto.**

Par to liecina pēdējā gada sasniegumi. Vēlamies pateikties Eiropas Parlamentam un Padomei par atbalstu un kopīga mērķa apziņu. Tādēļ mēs pagājušajā gadā varējām rīkoties ātri un saglabāt tālejošus mērķus. **Varam lepoties ar ES sasniegumiem.**

Pirms divpadsmit mēnešiem vakcīnas vēl nebija apstiprinātas. Tagad, gadu vēlāk, Eiropas Savienībā ir vakcinēti vairāk nekā 70 % pieaugušo iedzīvotāju, un Eiropa ir lielākā vakcīnu ražotāja pasaulē. Mēs esam nodrošinājuši vairāk nekā 700 miljonus vakcīnu mūsu Savienībai un vairāk nekā 700 miljonus – valstīm citviet pasaulē. Rekordīsā laikā vienojāmies par ES digitālo Covid sertifikātu, un tādēļ kopš vasaras sākuma bijis iespējams izveidot vairāk nekā 400 miljonus individuālu sertifikātu.

Tādējādi cilvēkiem tika radītas labākas iespējas ceļot un baudīt vasaru, un mūsu ekonomika varēja atsākt darboties un atgūties ātrāk, nekā tika gaidīts. Paredzams, ka ekonomika 19 dalībvalstīs līdz gada beigām būs atgriezusies pirmspandēmijas līmenī. To padarījusi iespējamu arī vēsturiskā vienošanās par mūsu atveseļošanas programmu. Eiropas Savienības Atveseļošanas instruments tagad darbojas, un saskaņā ar to tiek īstenoti finansēšanas projekti un reformas, kuru rezultātā tiek veikti ieguldījumi pašreizējā un turpmākajā ekonomikas atveseļošanā.

Mēs esam paātrinājuši darbu pie vērienīgas un pārveidojošas programmas, kuru pirmoreiz izklāstījām politikas pamatnostādnēs. Pagājušajā gadā ES apstiprināja pirmo Eiropas Klimata aktu un mēs nācām klajā ar priekšlikumiem tā īstenošanai. ES ir pirmā lielā ekonomika, kas konkrēti pasaka, kā sasniegs savus klimata mērķus. Mēs arī sagatavojām novatoriskus priekšlikumus par digitālajiem pakalpojumiem, digitālajiem tirgiem un digitālo identitāti, kā arī aktualizējām jauno industriālo stratēģiju un strādājām pie mūsu piegādes kēžu stiprināšanas.

Šie kopīgie sasniegumi ļauj mums ar pārliecību raudzīties uz nākamo gadu. Tomēr pandēmija neatkāpjas, tādēļ mums būs jārīkojas tikpat apņēmīgi kā iepriekšējā gadā. Tā kā vakcinācijas līmenis ES un citviet pasaulē būtiski atšķiras, galvenās prioritātes arī turpmāk būs kontrolēt pandēmiju, glābt cilvēku dzīvības un saglabāt iztikas līdzeklus.

Mums jāņem vērā arī krīzes paliekošā ietekme uz cilvēkiem un sabiedrību. Galvenās prioritātes būs turpināt īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāru un saistības, par kurām šogad Portu tika panākta vienošanās. Mēs turpināsim iestāties par vērtībām, taisnīgumu un līdztiesību un visā Eiropas Savienībā veicināt un aizsargāt tiesiskumu un plašsaziņas līdzekļu brīvību. Vēlamies koncentrēties uz nākotni – turpināt darbu pie konferences par Eiropas nākotni un godināt visus jauniešus, pasludinot 2022. gadu par Eiropas Jaunatnes gadu.

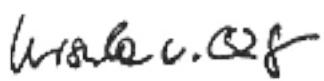
Pieaugot konfliktiem pasaulē, pieaug arī to ārējo problēmu skaits, ar kurām saskaramies. Mēs vēl vairāk stiprināsim partnerību ar NATO un mūsu sabiedrotajiem un apspriedīsim kopīgu virzību uz priekšu aizsardzības un drošības jomā. Gaidāmajā samitā, ko organizē Slovēnijas prezidentūra ES Padomē, mēs turpināsim attīstīt globālas partnerības un atbalstīt mūsu kaimiņvalstis, jo īpaši Rietumbalkānos. Visbeidzot, mēs aizvien turpināsim pildīt savas saistības īstenot starptautiskos nolīgumus un arī turpmāk vienoti atbalstīsim Īriju un mieru Īrijas salā.

Nākamo 12 mēnešu laikā sāksies Komisijas pilnvaru termiņa otrā puse. Līdz šim mēs esam koncentrējušies uz izstrādes jautājumiem un tiesību aktiem, kas vajadzīgi, lai īstenotu nepieciešamo pārveidi. Tagad vairāk uzmanības pievērsīsim īstenošanai un izpildei. Mums jāturpina darbs pie tiesību aktu priekšlikumiem, kuri jau iesniegti visās sešās Komisijas politisko prioritāšu jomās.

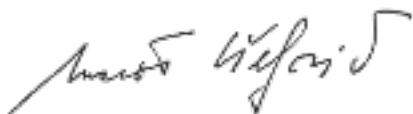
Turpmāk ir sniegti saraksts ar jaunām Komisijas ierosinātām iniciatīvām, kuras ir vērstas uz mūsu redzējuma par Eiropu īstenošanu. Attiecībā uz visām šīm iniciatīvām mēs ļemsim vērā krīzes laikā gūto pieredzi, kā arī nepieciešamību dot likumdevējiem vienošanās panākšanai nepieciešamo laiku. Vienlaikus turpināsim īstenot Komisijas 2021. gada darba programmu.

Šajā sarakstā ir ļemtas vērā mūsu apspriedes ar Eiropas Parlamentu un Padomi. Tas nav izsmēlošs, un to papildinās gaidāmā Komisijas darba programma, mūsu iestāžu dialogs un kopīgā deklarācija par likumdošanas prioritātēm, kas būs jāparaksta visām trim iestādēm.

Mūsu Savienība ir parādījusi, ka mēs varam vairāk sasniegt, ja rīkojamies kopīgiem spēkiem. Tā ir mūsu apņemšanās nākamajam gadam, un mēs ceram sadarboties ar jums, lai to īstenotu.

Ursula von der Leyen

Maroš Šefčovič

GALVENĀS JAUNĀS INICIATĪVAS 2022. GADAM

Eiropas zaļais kurss

- *Tiesību akta priekšlikums par integrētu ūdens resursu apsaimniekošanu – virszemes un pazemes ūdeņu piesārņotājiem*
- *Tiesību akta priekšlikums par oglekļa piesaistes sertifikāciju*
- *Tiesību akta priekšlikums par tiesībām uz remontējamību*
- *Tiesību akta priekšlikums par ES sistēmu transporta un logistikas radīto emisiju saskaņotai mērišanai*
- *Tiesību akta priekšlikums, lai samazinātu mikroplastmasas nonākšanu vidē un ierobežotu mikroplastmasas pievienošanu produktiem*

Digitālajam laikmetam gatava Eiropa

- *Eiropas Kiberneturības akts*
- *Eiropas mikroshēmu akts*
- *Drošības un aizsardzības tehnoloģiju ceļvedis*
- *Tiesību akta priekšlikums par kosmosā balstītas ES globālās drošas komunikācijas sistēmas izveidi*
- *Konkurences politikas pārskatīšana: gatavība jauniem izaicinājumiem*
- *Priekšlikums Padomes ieteikumam par digitālo prasmju nodrošināšanas uzlabošanu*
- *Tiesību akta priekšlikums par Vienotā tirgus ārkārtas instrumentu*
- *Tiesību akta priekšlikums par multimodāliem digitāliem mobilitātes pakalpojumiem*

Ekonomika cilvēku labā

- *Tiesību akta priekšlikums par darba ķēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar pakļaušanu azbesta iedarbībai darba vietā*
- *Tiesību akta priekšlikums, lai atvieglotu mazo un vidējo uzņēmumu piekļuvi kapitālam*
- *Iniciatīva par zibmaksājumiem ES*
- *Kapitāla tirgu savienības rīcības plāna īstenošana, t. sk. iniciatīva par maksātnespējas procedūru materiālo tiesību dažu aspektu saskaņošanu*
- *Tiesību akta priekšlikums par ESAO globālā nolīguma par nodokļu uzlikšanas tiesību pārdali īstenošanu*
- *Tiesību akta priekšlikums par ESAO globālā nolīguma par minimālo faktisko nodokļu uzlikšanu īstenošanu*

Spēcīgāka Eiropa pasaule

- *Globālās vārtejas iniciatīva savienojamības jomā*
- *Grozījumi Bloķēšanas statūta regulā*
- *Stratēģija par starptautisko iesaisti enerģētikas jomā*
- *Kopīgs paziņojums par starptautisko okeānu pārvaldību*
- *Kopīgs paziņojums par partnerību ar Persijas līča valstīm*

Mūsu eiropeiskā dzīvesziņa

- *Eiropas Aprūpes stratēģija*
- *Tiesību akta priekšlikums par pārvadātāju pienākumu iepriekš darīt zināmus datus par pasažieriem*
- *Tiesību akta priekšlikums par sistēmu, ar ko priekšposteņa darbiniekiem nodrošina savstarpēju piekļuvi ar drošību saistītai informācijai starp ES un galvenajām trešām valstīm, lai vērstos pret kopīgiem drošības apdraudējumiem*
- *Priekšlikums atjaunināt Padomes ieteikumu par vēža skrīningu*

Jauns impulss Eiropas demokrātijai

- *Mediju brīvības akts*
- *Likumdošanas iniciatīva par kriminālprocesa nodošanu*
- *Tiesību akta priekšlikums par vecāku statusa atzīšanu starp dalībvalstīm*

STĀVOKLIS SAVIENĪBĀ

SASNIEGTAIS

EIROPAS SKATS NĀKOTNĒ

Eiropa, aizvadījusi 2020. gadu, kurš pandēmijas dēļ bija viens no grūtākajiem tās vēsturē, tagad ar jaunu paļāvību raugās nākotnē. 2020. gada rudenī pandēmijas trieciens bija vēl spēcīgāks nekā 2020. gada pavasarī. Eiropa atkal darbojās krīzes režīmā, pilnībā koncentrēdamās uz to, lai ierobežotu vīrusa izplatīšanos. Eiropas Savienība divkāršoja savus pūliņus. Tā organizēja vakcīnu iepirkšanu, palīdzēja izvērst to ražošanu, pastiprināja starptautisko sadarbību cīņā pret pandēmiju un, pateicoties *NextGenerationEU* līdzekļiem, izveda Eiropu no ekonomikas krīzes.

Tikmēr visa Eiropas Savienība gatavojās mūsu atveselošanas plānam *NextGenerationEU*. Vētra vēl gluži nav pārlaista, bet līdz 2022. gada beigām visu dalībvalstu izlaidei vajadzētu sasniegt pirmskrīzes līmeni. Pa to laiku mēs esam noteikuši vērienīgus mērķus mūsu ekonomikas pārveidei, lai tā kļūtu zaļāka, digitālāka un taisnīgāka. Šie mērķi un investīcijas no *NextGenerationEU* palīdzēs pārveidot mūsu kontinentu uz nākamajiem gadu desmitiem. Eiropa no jauna ir pievērsusies nākotnei.

Pirmkārt, sevi apliecināja Komisijas stratēģija **iepirkt vakcīnas** kolektīvi, veidot plašu vakcīnu spektru un dažādot to piegādātājus. ES vakcinēšanas kampaņa ātri uzņēma apgriezienus, lai gan ražošanas sarežģījumu dēļ tā aizsākās lēnāk, nekā bija gaidīts. Aprīļa vidū ES iedzīvotāji bija saņēmuši 100 miljonus Covid-19 vakcīnu devu.

Līdz 2021. gada augusta beigām pilnībā vakcinēti bija 70 % ES pieaugušo iedzīvotāju – tādējādi mēs izpildījām solījumu sasniegt šo mērķi “līdz vasaras beigām”. Līdz šim Komisija ar farmācijas uzņēmumiem ir pabeigusi sarunas par diviem papildu līgumiem, kas mums nodrošinās vēl vairāk Covid-19 vakcīnu – jauniešiem, starptautiskajiem partneriem, atkārtotajām balstvakcinācijas devām – un pasargās mūs no jauniem vīrusa variantiem. ES nolūks ir apsteigt inficēšanās līknes kāpumu. Tādējādi mēs ieliekam pamatus nākotnei pēc pandēmijas.

Otrkārt, Eiropas Komisija, kopā ar ES dalībvalstīm darbodamās kā vienota “Eiropas komanda”, intensīvāk strādā, lai **apturētu pandēmiju citos kontinentos**. 2020. gada maijā Komisija divās kārtās organizēja līdzekļu piesaistīšanu, kas ļautu finansēt globālu rīcību koronavīrusa apkarošanai. Komisija bija viena no galvenajām *COVAX* dibinātājām un līdzekļu devējām – tas ir globāls mehānisms, ar kura palīdzību tiek iepirktais vakcīnas valstīm ar zemiem un vidējiem ienākumiem. Tādējādi vakcīnas tiek nodrošinātas arī visneazsargātākiem. Līdz šim, daļēji pateicoties ES finansējumam, mehānizmā *COVAX* ir piegādāti vairāk nekā 200 miljoni devu 138 valstīm.

2021. gada maijā Komisijas priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas un Itālijas premjerministra Mario Dragi vadībā notika pirmais **Globālais veselības samits**, kurā pasaules valstu līderi parakstīja Romas deklārāciju par sagatavošanos turpmākajām pandēmijām un to novēršanu.

Līdz 2021. gada augusta beigām pilnībā vakcinēti bija

70 %
ES iedzīvotāju
vecumā no
18 gadiem.

ES līdz
2050. gadam kļūs
klimatneitrāla un
līdz 2030. gadam
samazinās CO₂
emisijas par
55 %

Treškārt, ekonomikā ir sākuši ieplūst līdzekļi no **NextGenerationEU – vēsturē vēl nepieredzēta atveselošanas plāna**. Tas bija iespējams tikai tāpēc, ka visa Eiropa apvienoja spēkus šā mērķa īstenošanai. 2020. gada beigās Eiropas Parlaments un Padome apstiprināja Komisijas priekšlikumu izveidot *NextGenerationEU*. Mēs visi bijām vienisprātis, ka *NextGenerationEU* būtu ne tikai jāizved Eiropa no krīzes, bet arī jāpārstrukturē Eiropas ekonomika, veidojot to ekoloģiskāku, digitālāku, noturīgāku un taisnīgāku.

Turpmākajos mēnešos Komisija sadarbojās ar dalībvalstīm, tām sagatavojojot **nacionālos atveselošanas un noturības plānus**, kuros bija uzskaitītas katrā dalībvalstī veicamās investīcijas un reformas. Vasarā tika apstiprināti 18 valstu atveselošanas plāni. 2021. gada vasarā dalībvalstis sasniedza pirmie līdzekļi, ko Komisija bija aizņēmusies kapitāla tirgos.

Šī atveselošanās no pandēmijas dod mūsu paaudzei vienreizēju iespēju veidot Eiropas nākotni. Lai gaidāmās investīcijas un reformas sniegtu vislielāko atdevi, ES ir izstrādājusi skaidru ievirzi un skaidrus mērķrādītājus, pēc kuriem mērīt sasniegto. Lai kaut ko izdarītu, tam jābūt izmērāmam. Komisija izstrādāja **trīs mērķrādītāju kopumus 2030. gadam**. 2021. gada jūnijā tika pieņemts **Eiropas Klimata akta** priekšlikums, kurā skaidri un gaiši noteikts, ka ES līdz 2050. gadam jākļūst klimatneitrālai un līdz 2030. gadam jāsamazina CO₂ emisijas vismaz par 55 %. 2021. gada martā Komisija iepazīstināja ar savu **Eiropas digitālās desmitgades** redzējumu. Tājā noteikti konkrēti mērķrādītāji, kas jāsasniedz saistībā ar digitālo infrastruktūru, prasmēm un uzņēmumu un valsts dienestu digitalizāciju. Visbeidzot, 2021. gada maijā Portu sociālajā samitā ES valstu un valdību vadītāji apstiprināja Komisijas ierosināto **sociālo mērķu** kopumu, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam. Šie trīs mērķrādītāju kopumi ir plāns, kā izveidot labāku Eiropu – Savienību, ar kuru mēs visi varam lepoties. Eiropas skats tagad ir pievērts nākotnei.

Komisija vēl rūpīgāk nekā līdz šim ir novērojusi Eiropas Savienības iekšējās norises **demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību** jomā. Nepilna gada laikā Komisija ir sagatavojuusi divus ziņojumus par tiesiskumu, kuros katrai no 27 dalībvalstīm ir veltīta savas nodalā. Komisija kopš sava jaunā pilnvaru termiņa sākuma ir ierosinājusi ap 40 pārkāpuma lietām par tiesiskuma un citu Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā noteikto Savienības vērtību aizsardzību. Tiesiskums aizsargā cilvēkus no pasaules, kurā valdītu tikai spēks. Eiropas Komisija turpināja sadarboties ar valstu iestādēm, lai rastu risinājumus un ikdienā garantētu cilvēku tiesības un brīvības.

Šajā brošūrā ir aprakstīts, kas izdarīts un sasniegts gada laikā kopš 2020. gada runas par stāvokli Savienībā. Tā sākas ar Komisijas apņemšanos pielikt punktu Covid-19 krīzei gan veselības ziņā, gan pārstartējot ekonomiku, lai mūsu tautsaimniecība ar *NextGenerationEU* palīdzību klūtu zaļāka, digitālāka un taisnīgāka. Pēc tam tajā aplūkots Komisijas darbs klimata pārmaiņu un digitalizācijas jomā, kā arī sociālajos jautājumos. Noslēguma nodalās stāstīts par Komisijas veikumu pasaules arēnā un par konferenci par Eiropas nākotni.

1. VADOŠĀ LOMA PASAULES VESELĪBAS KRĪZES PĀRVARĒŠANĀ

VAKCINĀCIJA PANDĒMIJAS PĀRVARĒŠANAI

Komisija ar **ES vakcīnu stratēģijas** palīdzību ir nodrošinājusi līdz 4,6 miljardiem vakcīnu devu pret Covid-19. Tas ir vairāk nekā pietiekami, lai vakcinētu visus ES un vēl daudzu citu pasaules reģionu iedzīvotājus.

Komisija dalībvalstu vārdā ir noslēgusi cerību pirkuma līgumus ar atsevišķiem vakcīnu ražotājiem. Izmantojot 2,7 miljardus eiro vērto **Ārkārtas palīdzības instrumentu**, Komisija finansēja daļu no sākotnējām izmaksām, kas rodas vakcīnu ražotājiem, bet pretī ieguva tiesības noteiktā laikposmā par zināmu cenu iegādāties noteiktu skaitu vakcīnas devu. Tādējādi Komisija ir pielikusi roku drošu un iedarbīgu vakcīnu izstrādei rekordīsā laikā un palīdzējusi paātrināt to ražošanu.

Šobrīd izmantošanai Eiropas Savienībā ir apstiprinātas **četras vakcīnas pret Covid-19**, par kurām Eiropas Zāļu aģentūra sniedza pozitīvus zinātniskus atzinumus pēc tam, kad tām tika veikti vairāki no visstingrākajiem kliniskajiem izmēģinājumiem, kādi vien pasaulē pastāv.

Komisija ir
nodrošinājusi līdz
4,6 miljardiem
vakcīnu devu
pret Covid-19.

639 miljoni
devu piegādātas ES

522,4 miljoni
devu vakcinētas
ES iedzīvotājiem

70 %
pieaugušo ES iedzīvotāju
ir pilnībā vakcinēti

Informācija atjaunināta 2021. gada 31. augustā.
Avots: vakcīnu ražotāju un ECDC dati.

Komisija raudzījās, lai visām ES dalībvalstīm tiktu nodrošināta vienlīdzīga un taisnīga pieķluve vakcīnām. Pirmie iedzīvotāji tika vakcinēti pret Covid-19 **ES vakcinācijas dienās** 2020. gada decembrī, kad vēl nebija pagājuši 10 mēneši, kopš Pasaules Veselības organizācija paziņoja par pandēmijas sākumu.

Pirmajos mēnešos vakcinācijas kampaņa ritēja lēnāk, nekā cerēts, jo ražošanā bija sarežģījumi un viens uzņēmums nepiegādāja vakcīnas atbilstoši līgumam. Taču, vakcīnu piegādēm strauji palielinoties, ES vasarā jau bija sasniegusi savus vakcinācijas mērķus. Šie notikumi skaidri apliecināja, ka Komisijas izšķiršanās par plašu vakcīnu piegādātāju spektru bija pareizs lēmums. Turklat Komisija sadarbojās ar ražotājiem, lai tie spētu **palielināt ražošanas jaudu** Eiropā.

Parādoties jauniem koronavīrusa variantiem, Komisija mobilizēja finansējumu steidzamiem pētījumiem un turpināja slēgt cerību pirkuma līgumus par **atkārtotajām balstvakcinācijas devām** un **vakcīnu pielāgošanu** jauniem vīrusa variantiem.

PLAŠĀKA MĒROGA REAKCIJA UZ VESELĪBAS KRĪZI

Eiropas Komisija ir divkāršojusi pūliņus mazināt krīzes sociāl-ekonomisko ietekmi un kopš pandēmijas sākuma ir pieņemusi 2179 tiesību aktus.

ES rīcība ir nodrošinājusi to, ka mums ir pieejamas drošas un iedarbīgas vakcīnas. Komisija sadarbojās ar dalībvalstīm, lai izvērstu to testēšanas un kontaktu izsekošanas spējas un stratēģijas un lai garantētu preču stabili plūsmu, darvietu saglabāšanu un kvalitatīvu informāciju par situāciju veselības jomā, tās atspoguļošanai izmantojot vairāk nekā 30 Eiropas valstīm kopēju krāsu kodu.

Ievērojot Eiropas solidaritātes principus, no **Ārkārtas atbalsta instrumenta** tika atvēlēti gandrīz 100 miljoni eiro individuālo aizsardzības līdzekļu un zāļu iegādei. No tā tika sarūpēti arī 100 miljoni eiro, lai uzreiz iepirktu vairāk nekā 20 miljonus ātro antigēna testu komplektu, kas izmantojami papildus valstu testēšanas stratēģijām.

2021. gada martā Komisija ierosināja no **Eiropas Solidaritātes fonda** darīt pieejamus 530 miljonus eiro to ārkārtas pasākumu atbalstam, ko 17 dalībvalstis un trīs pievienošanās procesā esošās valstis bija pieņēmušas veselības aizsardzības jomā. Veselības aprūpei tika piešķirti vairāk nekā 7,6 miljardi eiro, izmantojot kohēzijas politikas **Investīciju iniciatīvu reaģēšanai uz koronavīrusu**.

Vienlaikus Komisija piešķīra 2,5 miljonus eiro mācībām, kurās dažādu jomu veselības aprūpes speciālistus sagatavo darbam, lai viņi varētu palīdzēt intensīvās aprūpes nodalās. Šī mācību programma ir īstenota visā ES, tajā piedalījās 700 slimnīcas un 17 000 ārstu un medicīnas māsu.

Komisija izstrādāja **visaptverošu testēšanas stratēģiju** galvenos elementus, kuri būtu jāņem vērā valsts, reģionu vai vietējā mēroga testēšanas pieejā un starp kuriem ir tvērums, prioritārās grupas, testēšanas kapacitāte un resursi, kā arī norādes par to, kad piemēroti būtu antigēna testi.

Komisija aicināja dalībvalstis palielināt genoma sekvencēšanu un novērot vīrusa variantus, to darot vismaz 5 % (vēlams – 10 %) no visiem pozitīvajiem testa rezultātiem, un šīs iniciatīvas atbalstam ar Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra starpniecību nodrošināja 110 miljonus eiro.

Turklāt steidzamiem vīrusu variantu pētījumiem tika sarūpēti 123 miljoni eiro no ES pētniecības un inovācijas programmas "Apvārsnis Eiropa". Ārkārtas situācijām paredzētie Eiropas stratēģiskie medicīniskā aprīkojuma krājumi **rescEU** koronavīrusa pandēmijas laikā kļuva par reālu solidaritātes izpausmi un palīdzēja izglābt daudzu cilvēku dzīvību. Kopš *rescEU* izveides 2020. gadā ES no šā mehānisma krājumiem ir nosūtījusi vairāk nekā 6,6 miljonus kritiski svarīgu medicīnas preču gan ES dalībvalstīm (Čehijai, Francijai un Horvātijai), gan programmā iesaistītajām valstīm (Melnkalnei, Ziemeļmaķedonijai un Serbijai). ES ir arī mobilizējusi sešas neatliekamās medicīniskās palīdzības vienības (pa vienai vienībai no Beļģijas, Dānijas un Rumānijas devās uz Slovākiju, viena no Vācijas uz Papua-Jaungvineju, cita – uz Gvineju, kā arī viena vienība no Rumānijas uz Tunisiju).

Veselības aprūpei
no citām jomām
tika pārdalīti
vairāk nekā
7,6 miljardi eiro,
izmantojot
kohēzijas politikas
Investīciju iniciatīvu
reaģēšanai uz
koronavīrusu.

Lai nākotnē labāk risinātu līdzīgas problēmas, tika pārskatīti ES civilās aizsardzības tiesību akti, izmaiņām stājoties spēkā 2021. gada maijā. Tie ES nodrošina papildu kapacitāti, kas ļauj reaģēt uz jauniem riskiem Eiropā un pasaulē, un vienlaikus papildina *rescEU* rezervi.

DROŠA CEĻOJUMU ATSĀKŠANĀS EIROPĀ

Eiropas Komisija palīdzēja dalībvalstīm atsākt drošu un brīvu pārvietošanos pāri robežām, ņemot vērā epidemioloģisko stāvokli. Tā ieviesa **vienotu krāsu kodu**, kas ļauj veiksmīgāk piemērot pasākumus un nodrošina skaidrāku informāciju ceļotājiem. Komisija arī noteica kopējus kritērijus attiecībā uz augsta riska zonām un izveidoja apturēšanas sistēmu, kas ļauj ierobežot iecēlošanu no ārpussavienības valstīm, kurās parādījušies jauni uzmanību prasoši vai bažas raisoši vīrusa varianti.

Kad vakcinācijas temps kļuva straujāks un uzlabojās situācija veselības jomā, Komisija nāca klajā ar plānu, kā pakāpeniski organizēt robežu drošu atvēršanu.

ES digitālais Covid sertifikāts ir atvērtas un drošas Eiropas simbols. Tas ceļotājiem dod pārliecību par to, ka ceļot Eiropas Savienībā ir droši. Iestādēm un aviosabiedrībām tas ļauj ērtāk kontrolēt nepieciešamos dokumentus. Skaitļi liecina, ka lidojumu aktivitātē ir atjaunojusies līdz vairāk nekā 70 % no pirmskrīzes līmena. Digitālie vai uz papīra izdrukātie sertifikāts ir bezmaksas, un tos var izmantot vakcinācijas, testa rezultāta vai pārslimošanas apliecināšanai. Katrs ES digitālais Covid sertifikāts ir aizsargāts pret viltošanu – tas satur kvadrātkodu ar digitālo parakstu. Lai sertifikātus varētu uzticami pārbaudīt ārpus savas valsts robežām, Komisija izstrādāja drošu digitālo infrastruktūru, kurā ir savienotas dažādo valstu sistēmas. Tā sāka darboties 1. jūnijā. Līdz augusta beigām bija izveidoti aptuveni 400 miljoni sertifikātu. Ar šo sertifikātu ES arī izveido globālu standartu un apliecinā līderību tehnoloģiju jomā: līdz augusta beigām sistēmai bija pievienotas deviņas ārpussavienības valstis – Islande, Lihtenšteina, Ziemeļmaķedonija, Norvēģija, Sanmarīno, Šveice, Turcija, Ukraina un Vatikāna Pilsētvalsts –, turklāt sarunas notiek ar vēl aptuveni 20 valstīm.

ES pakāpeniski atver savas robežas ceļotājiem no citām pasaules valstīm, ja tas ir droši. 2021. gada maijā ES dalībvalstis vienojās atsākt ielaist savā teritorijā vakcinētus ceļotājus no ārpussavienības valstīm.

Platformā **Re-open EU** turpinājās informācijas apkopošana par 31 valsts noteiktajiem pasākumiem un veselības situāciju tajās, tādējādi palīdzot cilvēkiem orientēties nemierīgajos pandēmijas ūdeņos. Šī platforma, kas sākumā bija iecerēta kā vienkārša tīmekļa vietne, nu ir pieejama kā lietotne, kurā iekļauta arī ceļojuma plānošanas funkcija.

Ar ES digitālo
Covid sertifikātu
ES iedzīvotājiem ir
vienkāršāk **droši**
ceļot visā Eiropā.

GATAVOŠANĀS NĀKOTNEI: IELIKTI PAMATI VESELĪGĀKAI EIROPAI

Lai pārvarētu pandēmiju un uzlabotu Eiropas iedzīvotāju veselību, ar vakcīnām vien nepietiks: ir vajadzīga droša un iedarbīga ārstēšana.

Eiropas **Covid-19 terapeitisko līdzekļu stratēģija**, ar ko Komisija nāca klajā 2021. gada maijā, sekmēs zāļu izstrādi un pieejamību, arī tiem pacientiem, kuri atgūstas no Covid-19. Komisija ir apzinājusi piecus daudzsoļošus Covid-19 terapeitiskos līdzekļus un plāno līdz 2021. gada rudenim papildināt to arsenālu līdz 10.

Covid-19 pandēmijas laikā uzmanības centrā strauji izvirzījās sabiedrības veselība. Komisija ir sagatavojuusi pamatus, uz kuriem balstīsies **Eiropas veselības savienība**, kurā 27 dalībvalstis sadarbosis, lai atklātu ārkārtas situācijas veselības jomā, sagatavosies tām un nodrošinās vienotu reakciju. Eiropas veselības savienība sarūpēs Eiropas Savienībai līdzekļus, kas ļaus labāk paredzēt nākotnes pandēmijas un reaģēt uz tām, uzlabot veselības aizsardzības sistēmu noturību un stiprināt profilaksi, ārstēšanu un pēcaprūpi tādu slimību kā vēzis gadījumā.

Eiropas veselības savienības pīlārs ir sagatavotība krīzei un reaģēšana uz to. Komisija ir ierosinājusi piešķirt lielāku budžetu Eiropas Slimību profilakses un kontroles centram un Eiropas Zāļu aģentūrai. Tādējādi šīs iestādes spēs labāk atbalstīt dalībvalstis, nodrošinot stingrāku uzraudzību, zinātnisko analīzi un norādījumus krīzes laikā un vēl pirms tās iestāšanās.

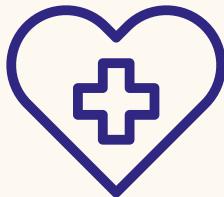
Komisija arī nodarbojas ar **ES Veselības ārkārtas situāciju gatavības un reaģēšanas iestādes** (*HERA*) izveidošanu. Labākais paņēmiens, kā pieveikt jebkuru turpmāko pandēmiju, ir novērst sērgu vēl pirms tās sākuma, un tieši tāds būs *HERA* uzdevums. *HERA* būs pastāvīga struktūra, kas nodarbojas ar risku modelēšanu, veselības situācijas uzraudzību pasaulē, pievēršas elastīgu ražošanas jaudu nodrošināšanai, vakcīnu izstrādei un medicīniem pētījumiem.

Īstermiņa perspektīvā Eiropas Komisija jau īsteno jaunu bioaizsardzības sagatavotības plānu, ko sauc par ***HERA* inkubatoru**. Tajā zinātnieki, biotehnoloģiju uzņēmumi, ražotāji, regulatoriestādes un citas valsts sektora iestādes spēs ātri atklāt jaunus variantus un noteikt to raksturiezīmes, lai vajadzības gadījumā pielāgotu vakcīnas un izvērstu esošo ražošanas jaudu. Īpaša ekspertu grupa vīrusa variantu jautājumos novērtē variantu radīto jauno apdraudējumu un iesaka, kā rīkoties, lai apsteigtu saslimstības pieaugumu. Viens no *HERA* inkubatora veikumiem ir **Vaccelerate** – pirmais ES mēroga tīkls Covid-19 vakcīnu izmēģinājumiem. Tajā ātrāk noritēs vakcīnu izmēģinājumi un tiks apvienotas visas vakcīnu izstrādē iesaistītās puses, radot platformu klinisko izmēģinājumu plānošanai un veikšanai.

Otrais pīlārs, uz kura balstās Eiropas veselības savienība, ir **Eiropas Vēža uzveikšanas plāns**, kas tika publiskots 2021. gada februārī. Šis plāns, kurā jau pašā sākumposmā lietā tiek liktas jaunas tehnoloģijas, pētniecība un inovācija, iemieso jauno ES pieeju vēža profilaksei, ārstēšanai un vēža slimnieku aprūpei. Attiecīgajām investīcijām tiks atvēlēti 4 miljardi euro.

Trešais pīlārs ir **Eiropas Zāļu stratēģija**, kuru Komisija pieņēma 2020. gada 25. novembrī un kura pacientiem nodrošinās inovatīvas zāles par pieņemamu cenu un veicinās ES farmācijas nozares konkurētspēju, inovētspēju un ilgtspēju. Šī stratēģija arī sekmēs Eiropas stratēģisko autonomiju, risinot zāļu trūkuma problēmas un pandēmijas laikā atklātās nepilnības piegādes kēdē.

Arī jaunā, vērienīgā programma “**ES – veselībai**” tika izstrādāta, ES reaģējot uz slimnīcu un medicīniskās aprūpes dienestu aicinājumu palīgā. Tomēr “ES – veselībai” ir ne tikai risinājums veselības krīzes gadījumā. Tā nodrošinās valstu veselības aprūpes sistēmām investīcijas 5,3 miljardu eiro vērtībā, ar kurām šīs sistēmas klūs stiprākas un noturīgākas. 2021. gadā tiks izlietoti līdz 311 miljoniem eiro.

Uzlabot un veicināt
ES iedzīvotāju veselību

Aizsargāt ES iedzīvotājus
no nopietniem pārrobežu
veselības apdraudējumiem

Uzlabot zāles, medicīnas
ierīces un krīzes situācijai
būtiskus izstrādājumus

Nostiprināt
veselības sistēmas

Jaunā, vērienīgā
programma

“**ES – veselībai**”

tika izstrādāta,
ES reaģējot
uz slimnīcu un

medicīniskās
aprūpes dienestu
aicinājumu palīgā.

Ar ES palīdzību
izdevās panākt
vairākas
apņemšanās,
izveidojot
iniciatīvu

ACT-Accelerator

un tās vakcīnu
mehānismu

COVAX

ES GLOBĀLĀS SOLIDARITĀTES VADĪBĀ: PALĪDZĒT PASAULEI PĀRVARĒT PANDĒMIJU

Eiropa nebūs pasargāta, kamēr drošības nebūs arī citur pasaulei. Lai iegrožotu pandēmiju un novērstu jaunu vīrusa variantu parādīšanos, ir nepieciešama globāla vakcinācijas kampaņa. Lai nodrošinātu vakcīnu pieejamību visai pasaulei, ar ES palīdzību izdevās panākt vairākas apņemšanās un izveidot **Covid-19 apkarošanas rīku pieejamības paātrināšanas iniciatīvu (ACT-A)** un tās vakcīnu mehānismu **COVAX**. Mehānisms COVAX, kurā šobrīd piedalās 191 valsts, ir galvenā struktūra vakcīnu izdalei citām pasaules valstīm.

ACT-A palīdzēja atrast terapiju pret Covid-19, kura palīdz glābt cilvēku dzīvības. Iniciatīva ACT-A ir panākusi, ka valstīs ar zemu ienākumu līmeni šobrīd var nopirkt Covid-19 testus par mazāk nekā 2,50 ASV dolāriem. Paredzēts, ka mehānismā COVAX 92 valstīm ar zemiem un vidējiem ienākumiem līdz gada beigām tiks piegādāti 1,8 miljardi vakcīnas devu – par pieņemamu cenu vai pat par velti. Tas būs iespējams, pateicoties “**Eiropas komandas**” (t. i., ES un tās dalībvalstu, kā arī Eiropas finanšu institūciju) būtiskajam ieguldījumam. “Eiropas komanda” ir viena no galvenajām COVAX līdzekļu devējām – līdz šim tā ir nodrošinājusi gandrīz 3 miljardus eiro dotāciju un bankas garantiju veidā.

Papildus milzīgajam darbam, kas tiek veikts mehānismā COVAX, Eiropas Komisija izveidoja **ES vakcīnu izdales mehānismu**, kurā ES dalībvalstis

Globālais veselības samits

Romā bija sākums jaunai un drosmīgai nodaļai pasaules veselības aizsardzības politikā.

bez liekiem sarežģījumiem var ziedot vakcīnas trešajām valstīm. **Savienības civilās aizsardzības mehānisms** nodrošina operatīvo atbalstu – kopš pandēmijas sākuma ir ziedoti vairāk nekā 5 miljoni vakcīnu devu un vairāk nekā 180 miljoni medicīniskā aprikojuma vienību, sākot ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem (maskām, aizsargbrillēm, apģērbiem) un beidzot ar medicīnas precēm (roku dezinfekcijas līdzekļiem, cimdiem, priekšautiem, aizsargtēriem, adatām un šķircēm), Covid-19 testiem, skābekļa koncentratoriem un plaušu ventilatoriem, ko izmanto Covid-19 pacientu ārstēšanai.

ES ir vadošā vakcīnu eksportētāja pasaule un šajā ziņā nodrošina pārredzamību un pārskatatbildību. Komisija izveidoja **Vakcīnu eksporta atļauju mehānismu**, kas uzņēmumiem uzliek pienākumu paziņot dalībvalsts iestādēm, ja tie plāno eksportēt Eiropas Savienībā ražotas vakcīnas. Mehānismā tika dotas atļaujas eksportēt pavism 700 miljonus Covid-19 vakcīnas devu uz 49 dažādiem galamērķiem – papildus eksportam uz valstīm ar zemiem un vidējiem ienākumiem, kuras bija COVAX sarakstā. Eiropas Savienību, kura ir eksportējusi apmēram tikpat daudz vakcīnu, cik ir saņēmuši tās iedziņotāji, pārnestā nozīmē var uzskatīt par tādu kā pasaules aptieku.

2020. gada runā par stāvokli Savienībā Komisijas priekšsēdētāja fon der Leiena paziņoja, ka Eiropas Komisija kopā ar Itāliju rīkos pirmo **Globālo veselības samitu**. Šis pasākums, kas notika Romā 2021. gada 21. maijā, bija sākums jaunai un drosmīgai nodaļai pasaules veselības aizsardzības politikā. Tajā pulcējās visas pasaules līderi, kas bija apņēmušies sadarboties sabiedrības veselības vārdā. Samitā tika pieņemta **Romas deklarācija**, kurā bija noteikti kopēji principi, kā pārvarēt Covid-19 pandēmiju, sagatavoties nākotnē iespējamajām pandēmijām un novērst tās. Starp šiem principiem ir atteikšanās no eksporta aizliegumiem, globālo piegādes kēžu atvērtība un darbs, lai it visur izvērstu vakcīnu ražošanas kapacitāti, it īpaši jaunattīstības valstis. Samits apliecināja ES spēju panākt vienprātību un tās līderību, veidojot sabiedrības veselības drošības arhitektūru visā pasaule.

Globālajā veselības samitā priekšsēdētāja fon der Leiena arī nāca klajā ar Eiropas iniciatīvu par vakcīnu, zāļu un medicīnas tehnoloģiju ražošanu un pieejamību **Āfrikā**. Tai tiks piešķirts 1 miljards eiro no ES budžeta un attīstības finansēšanas iestādēm Eiropā, piemēram, no Eiropas Investīciju bankas. Šī iniciatīva radīs vakcīnu vietējai ražošanai Āfrikā labvēlīgu vidi un likvidēs šķēršļus, kas to kavē gan piedāvājuma, gan pieprasījuma ziņā, un līdztekus citiem mērķiem atbalstīs 2020. gada marta Āfrikas stratēģijas īstenošanu. Nākotnē šajā Eiropas iniciatīvā varētu iesaistīties arī citi pasaules reģioni.

“Eiropas komanda” jau ir mobilizējusi 46 miljardus eiro vairāk nekā 130 partnervalstu atbalstam visā pasaulei, lai risinātu humanitārās vajadzības, uzlabotu veselības, ūdens un sanitārās sistēmas un mazinātu pandēmijas izraisīto sociālekonomisko ietekmi.

“Eiropas komanda”
jau ir mobilizējusi
atbalstu vairāk nekā

130
valstīm
visā pasaulei.

2. VĒSTURISKAIS NEXTGENERATIONEU SOLĪJUMS

Eiropas ekonomika ir sasparojusies, ieminot taku uz **ES atveselošanu** un zaļo un digitālo pārkārtošanos. ES ieviestie ārkārtas pasākumi ir atmaksājušies. **2021. gada vasaras ekonomiskajā prognozē** plānots, ka ES ekonomika 2021. gadā pieauga par 4,8 %, bet 2022. gadā – par 4,5 %. Lai gan atveselošanās temps ne visur ES ir vienāds, ir paredzams, ka visu dalībvalstu ekonomika līdz 2022. gada beigām būs atgriezusies vismaz pirmskrīzes līmenī.

Tas ir panākts, pateicoties pandēmijas sākumā pieņemtajiem politiskajiem lēmumiem. Šos rezultātus ietekmēja **straujā vakcinācijas izvēršana** un bezprecedenta **ekonomikas stimulēšanas pasākumi**, kurus ieviesa ES un valstu līmenī. Komisija nevilciņādamās rīkojās, lai mazinātu pandēmijas ietekmi uz ekonomiku. Tā apstiprināja dalībvalstu iespaidīgos pasākumus un izstrādāja ārkārtas situācijai paredzētus risinājumus tautsaimniecības jomā, piemēram, ES iniciatīvu saīsināta darba laika finansēšanai (*SURE*), kas ir pirmā šāda veida iniciatīva.

Tikmēr ir sācies darbs ekonomikas ilgtermiņa atveselošanai. Komisija jau 2020. gada pavasarī iepazīstināja ar 2 triljonu eiro vērtās atveselošanas pakas plāniem, un Eiropas Parlaments un Padome tās priekšlikumu apstiprināja 2020. gada decembrī. Pēc tam dalībvalstīm bija jāizstrādā savi **atveselošanas un noturības plāni**, kurus Komisija apstiprināja 2021. gada vasarā. Visa Eiropas Savienība ir apkopojuusi spēkus, lai īstenotu atveselošanas plānu, kas Eiropā ir lielākais kopš Māršala plāna laikiem. Mēs šobrīd pieredzam veidojamies vēsturi, jo ar *NextGenerationEU* pārveidosim mūsu kontinentu uz nākamajiem gadu desmitiem.

ĀRKĀRTAS EKONOMISKIE PASĀKUMI IELIEK PAMATUS ILGTSPĒJĪGAI ATLABŠANAI

ES darīja visu, kas bija tās spēkos, lai mazinātu globālās veselības krīzes ietekmi uz tautsaimniecību. Visu 2021. gadu joprojām tiek piemērota **Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula, kura tika iedarbināta pirmo reizi**. Tā dalībvalstīm ļauj ķerties pie enerģiskiem ekonomikas atbalsta pasākumiem. Šī klauzula turpinās darboties arī 2022. gadā. Pašreizējie ES līdzekļi tika pārvirzīti, un visām dalībvalstīm un reģioniem tika darīti pieejami jauni līdzekļi.

Komisija arī, lieki nekavēdamās, pieņēma pagaidu regulējumu, kas dalībvalstīm ļauj izmantot **ES valsts atbalsta noteikumos** iestrādātās elastīguma iespējas, lai krīzes laikā nodrošinātu nepieciešamo atbalstu ekonomikai, vienlaikus saglabājot līdzvērtīgus konkurences nosacījumus. Pavisam Komisija kopš 2020. gada marta ir pieņemusi vairāk nekā 629 lēmumus, ar kuriem visā ES ir apstiprināti ar Covid-19 saistīti atbalsta pasākumi vairāk nekā 3,08 triljonu eiro vērtībā.

Gaidāms, ka
ES ekonomika
2021. gadā
pieauga par

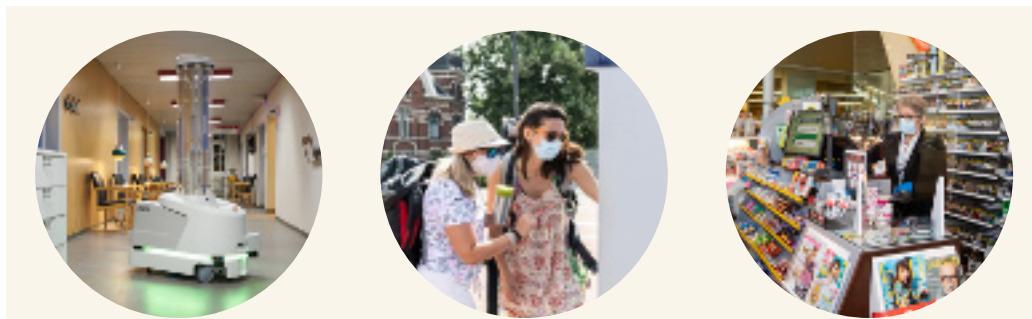
4,8 %,
bet 2022. gadā –
par **4,5 %**.

2020. gadā vien
SURE Eiropas
 Savienībā palīdzēja
 nezaudēt darbu
 no **25 līdz**
30 miljoniem
 cilvēku.

2020. gada 21. oktobrī Eiropas Komisija izlaida pirmās sociālās obligācijas, lai finansētu pagaidu **atbalstu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas palīdzības (SURE)** shēmā. Šādi iegūtos līdzekļus Komisija aizdevumu veidā nodeva dalībvalstī rīcībā. Pašlaik 19 dalībvalstīm no *SURE* ir sarūpēti 90 miljardi eiro, no kuriem tiek atbalstītas valstu saīsināta darba laika shēmas. 2020. gadā vien *SURE* Eiropas Savienībā palīdzēja nezaudēt darbu no 25 līdz 30 miljoniem cilvēku.

Kohēzijas politikas finansējumam vēl aizvien bija ļoti nozīmīga loma, jo tas palīdzēja dalībvalstīm segt ārkārtas vajadzības veselības aprūpē, uzņēmējdarbībā un nodarbinātībā, izmantojot **Investīciju iniciatīvu reaģēšanai uz koronavīrusu**.

7,6 miljardi €

→ lai **palīdzētu slimnīcām** sagādāt medicīniskās ierīces, individuālos aizsardzības līdzekļus, plaušu ventilatorus un testēšanas komplektus.

11,2 miljardi €

→ lai **atbalstītu uzņēmumus** visās ekonomikas nozarēs, arī vissmagāk skartajās – kultūras, tūrisma un sabiedriskās ēdināšanas jomā.

4,1 miljards €

→ lai **tiešā veidā palīdzētu cilvēkiem**, t. sk. darba ņēmējiem, īstenojot un atbalstot nodarbinātības saglabāšanas shēmas.

Turpinājās ārkārtas pasākumi saskaņā ar kohēzijas politikas Investīciju iniciatīvām reāgēšanai uz koronavīrusu, un šo pasākumu tvērums tika paplašināts, tos piesaistot jaunam, no *NextGenerationEU* finansētam instrumentam – Atveseļošanas palīdzībai kohēzijai un Eiropas teritorijām (*REACT-EU*). Šis instruments piedāvā ārkārtas atbalstu veselības nozarei, uzņēmumiem un darba ņēmējiem un veicina digitālās un zaļās investīcijas, kas sekmē ekonomikas atveseļošanos.

IZKLŪT NO PANDĒMIJAS STIPRĀKIEM

2020. gada beigās ES panāca vēsturisku vienošanos par visu laiku lielāko ES budžeta paketi – 2,018 trilioniem eiro (faktiskajās cenās). To veido 2021.–2027. gada **ES ilgttermiņa budžets** 1,211 triljonu eiro vērtībā, ko papildina 806,9 miljardi eiro (faktiskajās cenās) no *NextGenerationEU* – pagaidu instrumenta, kas paredzēts ekonomikas atveseļošanai.

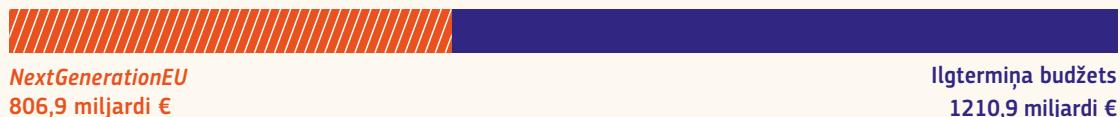
***NextGenerationEU* ir ne tikai atveseļošanas plāns.** Tā ir veselai paaudzei tikai vienreiz dota iespēja pārveidot mūsu ekonomiku un radīt iespējas un darbvietas nākotnei sagatavotā Eiropā. Plāna centrālais elements ir **Atveseļošanas un noturības mehānisms**, kuram atvēlētie 723,8 miljardi eiro (faktiskajās cenās) tiks piešķirti ES dalībvalstīm dotāciju un aizdevumu veidā tajās paredzēto reformu un investīciju atbalstam.

Lai varētu saņemt atbalstu no šā mehānisma, 25 dalībvalstis jau ir Eiropas Komisijai iesniegušas savus **atveseļošanas un noturības plānus**. Tajos ir apkopotas reformas un publisko investīciju projekti, kas palīdzēs īstenot Eiropas zaļo un digitālo pārkātošanos un ļaus mūsu kontinentam labāk sagatavoties nākotnei un klūt taisnīgākam. Ņemot vērā to, cik lielā mērogā tiks īstenotas šīs visnotaļ kvalitatīvās investīcijas un cik liela nozīme ir ierosināto reformu īstenošanai, Komisija no tehniskās palīdzības instrumenta piedāvāja dalībvalstīm īpašu palīdzību atveseļošanas un noturības plānu sagatavošanai.

Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma
149,5 miljardi € (+ 11,5 miljardi € no NGEU)
Kohēzija, noturība un vērtības
426,7 miljardi € (+ 776,5 miljardi € no NGEU)
Dabas resursi un vide
401 miljards € (+ 18,9 miljardi € no NGEU)
Migrācija un robežu pārvaldība
25,7 miljardi €
Drošība un aizsardzība
14,9 miljardi €
Kaimiņattiecības un pasaule
110,6 miljardi €
Eiropas publiskā pārvalde
82,5 miljardi €

Kopā: 2,018 triljoni € (faktiskajās cenās)

Vairākas šo izdevumu kategoriju programmas saņem papildu piešķirumus saskaņā ar Regulas (ES, Euratom) 2020/2093 ("DFS regula" jeb DFSR) 5. pantu (t. i., "Apvārsnis Eiropai", InvestEU, "ES – veselībai", Erasmus+, "Radošā Eiropa", Tiesiskuma programma, Pilsoņu, vienlīdzības, tiesību un vērtību programma un Integrētās robežu pārvaldības fonds), no Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 ("Finanšu regula" jeb FR) 15. pantā paredzētās atcelto saistību atkārtotas izmantošanas ("Apvārsnis Eiropai") un no atmaksājumiem no Eiropas Attīstības fonda (Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenti "Eiropa pasaule"). Precīzās papildu piešķirumu summas tiks noteiktas reizi gadā.

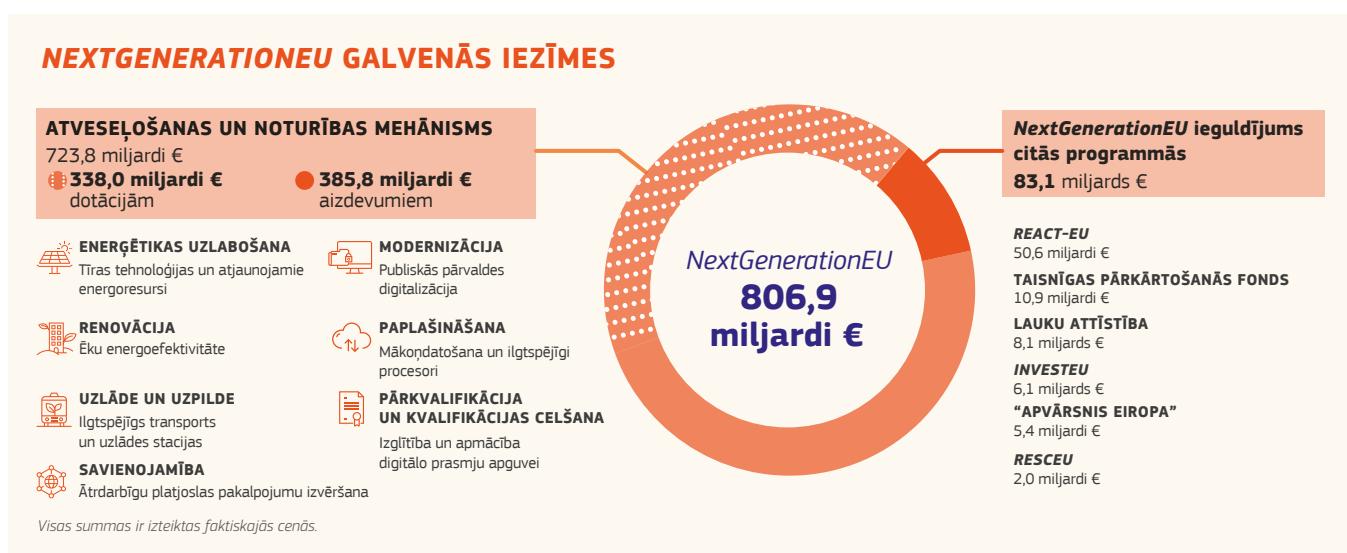
Visas summas norādītas miljardos eiro, 2020. gada novembra faktiskajās cenās.

Avots: Eiropas Komisija.

Augusta beigās Komisija bija novērtējusi un apstiprinājusi 18 no iesniegtajiem valstu atveseļošanas un noturības plāniem. Tā analizēja, vai plānos izklāstītās investīcijas un reformas veicina zaļo un digitālo pārkārtošanos, vai tās palīdz pārliecinoši risināt Eiropas pusgadā konstatētās problēmas un vai tās nostiprina katras dalībvalsts izaugsmes potenciālu, rada darbvetas, sekmē teritoriālo kohēziju un ekonomisko, sociālo un institucionālo noturību, kas ir priekšnoteikums līdzsvarotai atveseļošanās gaitai.

Pirmie maksājumi, kuru kopsumma pārsniedz 48 miljardus eiro, 26. augustā jau bija sasniegusi Beļģiju, Vāciju, Grieķiju, Spāniju, Franciju, Itāliju, Lietuvu, Luksemburgu un Portugāli.

Valstu plānos vismaz 37 % no kopējā piešķīruma būtu jāparedz pasākumiem, kas atbalsta klimata mērķus, un vismaz 20 % – pasākumiem, kas atbalsta digitālo pārkārtošanos. Komisija ierosināja **septīnas pamatjomas**, kurās grupēt projektus zaļas un digitālās pārkārtošanās jomā, lai palīdzētu koordinēt valstu plānos paredzētos pasākumus.

Enerģētikas uzlabošana: pēc iespējas drīzāk sākt intensīvi izmantot nākotnes prasībām atbilstošas tīras tehnoloģijas un paātrināt atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izstrādi un izmantošanu.

Renovācija: publiskā un privātā sektora ēku energoefektivitātes uzlabošana.

Uzlāde un uzpilde: nākotnes prasībām atbilstošu tīru tehnoloģiju veicināšana, lai paātrinātu ilgtspējīga, pieejama un vieda transporta un uzlādes un uzpildes staciju izmantošanu un paplašinātu sabiedriskā transporta tīklu.

Savienojamība: ātrdarbīgu platjoslas pakalpojumu (t. sk. optiskās šķiedras un 5G tīklu) strauja ieviešana visos reģionos un mājsaimniecībās.

Modernizācija: valsts pārvaldes un pakalpojumu (arī tieslietu un veselības aprūpes sistēmu) digitalizācija.

Paplašināšana: Eiropas rūpniecības datu mākoņa kapacitātes paplašināšana un sevišķi jaudīgu un progresīvu procesoru izstrāde, tajos izmantojot vismodernākās tehnoloģijas.

Pārkvalifikācija un kvalifikācijas celšana: izglītības sistēmu pielāgošana tam, lai sekmētu digitālo prasmju apguvi un mācības visu vecumu cilvēkiem (gan vispārējā, gan profesionālajā izglītībā).

Visos plānos investīcijas ir saistītas ar reformām, kas risinās konkrētajai valstij adresētajos Eiropas pusbarda ieteikumos norādītos problēmju tājumus, piemēram, attiecībā uz darba tirgu, izglītību, kultūru, veselības aprūpi, tiesiskumu un publisko finanšu ilgtermiņa stabilitāti. Piemēram, **Čehija** ieviesīs plašus e-pārvaldes pasākumus, reformēs būvāļauju piešķiršanas procedūru un korupcijas apkarošanas pasākumus, taču **Vācijas** plānā ir paredzēti pasākumi, kas novērsīs šķēršlus investīcijām un samazinās administratīvo slogu. **Spānija** uzlabos uzņēmējdarbības vidi, plānojot pasākumus regulējuma uzlabošanai un maksājumu kavējumu samazināšanai, kā arī reformējot maksātnespējas regulējumu un publiskā iepirkuma jomu. **Francija** uzlabos valsts finanšu ilgtspēju un finansējuma pieejamību uzņēmumiem. **Itālija** paātrinās tiesu sistēmas darbību un samazinās birokrātisko slogu uzņēmumiem. **Lietuva** reformēs pabalstu un pensiju sistēmu, lai stiprinātu sociālās drošības tīklu. **Austrija** pārveidos savu nodokļu sistēmu, lai samazinātu CO₂ emisijas, stimulējot klimatam draudzīgas tehnoloģijas. Visas šīs reformas eiropieši ir gaidījuši jau gadiem, un tagad, pateicoties *NextGenerationEU*, tās īstenojas dzīvē.

2021. gada jūnijā
Komisija **pirmajā**
NextGenerationEU
transakcijā ieguva
20 miljardus eiro.

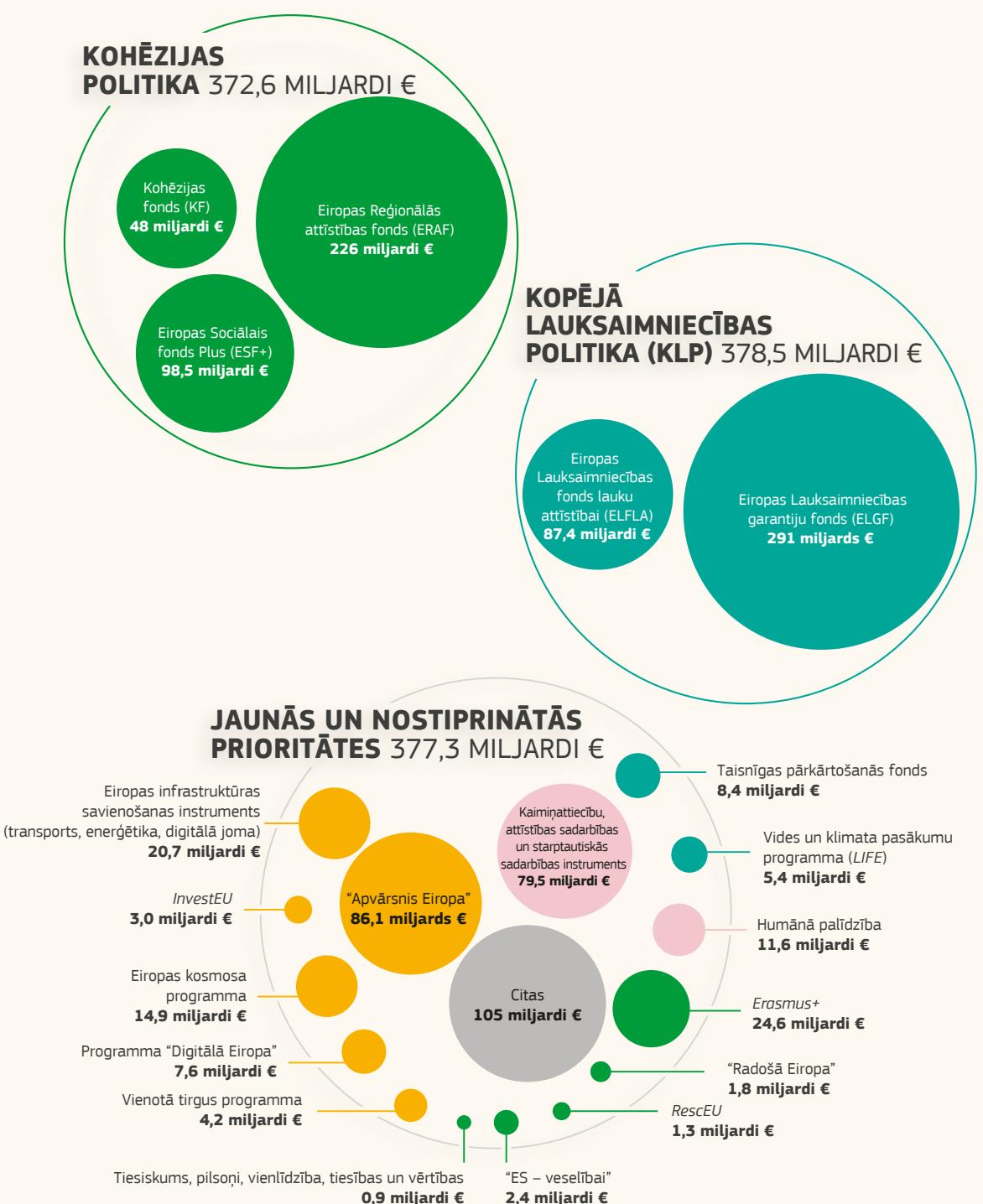

ATVESEŁOŠANĀS FINANSĒŠANA

Lai finansētu *NextGenerationEU*, Komisija ES vārdā ir aizņēmusies līdzekļus kapitāla tirgos. 2021. gada 15. jūnijā Komisija, izlaizdama obligācijas ar 10 gadu termiņu, savā **pirmajā *NextGenerationEU* darījumā** ieguva 20 miljardus eiro. Tas bija visu laiku lielākais institucionālo obligāciju darījums Eiropā, lielākais institucionālais viena laidiena darījums un lielākā summa, ko ES ir piesaistījusi vienā darījumā. Ieskaitot citus darījumus, kas sekoja jūnijā un jūlijā, Komisija līdz šim ar ilgtermiņa obligāciju palīdzību ir piesaistījusi 45 miljardus eiro un ar citiem līdzekļiem nodrošinājusi papildu finansējumu, pateicoties diversificētajai *NextGenerationEU* aizņemšanās stratēģijai.

Šīs operācijas bija iespējamas tāpēc, ka visas dalībvalstis rekordīsā laikā (līdz 2021. gada maija beigām) bija ratificējušas Pašu resursu lēmumu, kas tagad nosaka ES budžeta finansēšanas principus. Pašu resursu lēmumā ir paredzēts arī **jauns** ES budžeta **finansēšanas avots**. Plastmasas pašu resurss ir iemaksa, kuru aprēķina atkarībā no nereciklētā plastmasas iepakojuma atkritumu daudzuma, un to ar atpakaļejošu spēku (no 2021. gada janvāra) ieviesa 2021.–2027. gada ES budžetā kā jaunu ieņēmumu avotu. Tas ne tikai papildinās budžetu, bet radīs priekšrocības klimata aizsardzības jomā. Nākamajos gados Eiropas Parlaments, Padome un Komisija sadarbībās, ieviešot ES budžetā jaunus pašu resursu veidus, lai sasniegstu ar klimata pārmaiņām un digitālo pārkārtošanos saistītus politikas mērķus un vienlaikus iegūtu līdzekļus Eiropas atveselošanai. Sākumposmā Komisija plāno 2021. gada otrajā pusē iepazīstināt ar pašu resursu tiesību aktu paku. Šajā pakā būs iekļauts arī finansēšanas risinājums un nepieciešamie budžeta mehānismi, lai izveidotu Sociālo klimata fondu, kas palīdzēs mazināt klimatiskās pārkārtošanās īstermiņa sociālās sekas.

2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēma

Norādīts tikai finansējums no daudzgadu finanšu shēmas. Dažas politikas jomas, piemēram, kohēzijas politika, un tādas programmas kā Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA), Taisnīgas pārkārtošanās fonds, InvestEU, rescEU un "Apvārsnis Eiropa" papildus saņems piešķirumus no NextGenerationEU. ESF+ ārpus kohēzijas politikas budžeta papildus ir piešķirti 0,8 miljardi eiro nodarbinātībai un sociālajai inovācijai. Vairākas programmas saņem papildu piešķirumus saskaņā ar DFSR 5. pantu no FR 15. pantā paredzētās atcelto saistību atkārtotas izmantošanas un no potenciālajiem atmaksājumiem no Eiropas Attīstības fonda. Precīzās papildu piešķirumu summas tiks noteiktas reizi gadā. Visas summas norādītas miljardos eiro, 2020. gada novembrā faktiskajās cenās.

Avots: infografika, ko sākotnēji izveidojusi Eiropas Savienības Padome.

3. ZAŁĀKA, DIGITĀLĀKA UN SOCIĀLI TAISNĪGĀKA EIROPA

EIROPAS ZAŁAIS KURSS

Mūsu veselība ir atkarīga no mūsu planētas veselības. Tikai veselīga planēta spēj ilgtermiņā nodrošināt ES iedzīvotāju labbūtību. Tajā pašā laikā załā pārkārtošanās piedāvā milzīgas ekonomiskās iespējas un var iekustināt Eiropas atveselošanos. Pandēmijas laikā Eiropas Komisija sāka strādāt vēl intensīvāk, lai **Eiropas załais kurss** pārtaptu realitātē. Papildus *NextGenerationEU* Komisija ir ierosinājusi tiesību aktus, kas iedzīvo-tājiem un ekonomikai īaus arī turpmāk virzīties pa labklājības ceļu, tīkmēr iemācoties respektēt mūsu planētas limitus.

2021. gada jūnijā Eiropas Parlaments un Padome pieņēma **Eiropas klimata aktu**, kas ir svarīgs atskaites punkts Eiropas załā kursa īstenošanā. Tajā juridiski saistošā veidā ir formulēta ES apņemšanās līdz 2050. gadam sasniegt klimatneutrālitātes mērķi un līdz 2030. gadam – starpposma mērķi, kas paredz vismaz par 55 % samazināt siltum-nīcefekta gāzu neto emisijas salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni.

Lai sasniegtu šos vērienīgos mērķus, Komisija 2021. gada 14. jūlijā nāca klajā ar **Eiropas załā kursa tiesību aktu kopumu**, kuru vispirms bija pieteikusi Komisijas priekš-sēdētāja fon der Leiena savā 2020. gada runā par stāvokli Savienībā. Komisija tajā ir apvienojusi 12 dažādus priekšlikumus.

Eiropas Klimata aktā juridiski saistošā veidā ir formulēta ES apņemšanās līdz 2050. gadam panākt klimatneutrālitāti.

Pilnveidotajā **ES emisiju kvotu tirdzniecības sistēmā** kvotu tirdzniecība tagad darbosies arī autopārvadājumu, būvniecības un jūrlietu nozarē. Par pārejas taisnīgumu gādās Sociālais klimata fonds, kas neaizsargātākajām ES mājsaimniecībām atvieglos elektroenerģijas rēķinu samaksu, elektroautomobiļu iegādi vai mājokļu renovāciju.

Kopīgo centienu regulā paredzēti augstāki valstu mērķi, kas katrai dalībvalstij nosaka augstākus saistošus gada mērķrādītājus siltumnīcefekta gāzu emisiju jomā, pamatojoties uz taisnīguma, izmaksu efektivitātes un vides integritātes principiem.

Augstāka energoefektivitāte un lielāka **atjaunojamā energoresursu** daļa ES energosistēmās.

Pārskatītajā Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības regulā paredzēti spēcīgāki stimuli **atjaunot un izveidot dabiskus oglekļa piesaistītājus** zemes izmantošanas nozarē.

Pārskatīti un noteikti stingrāki **CO₂ emisiju standarti vieglajām automašīnām un furgoniem**, lai nodrošinātu netraucētu virzību uz bezemisiju mobilitāti 2050. gadā, paredzot izveidot arī pietiekamu un pienācīgu infrastruktūru alternatīvajām degvielām.

Priekšlikums pasteidzināt **alternatīvo degvielu ieviešanu aviācijas un jūrlietu nozarē**, lai samazinātu tajās radušās CO₂ emisijas.

Oglekļa ievedkorekcijas mehānisms **novērsīs oglekļa emisiju pārvirzi** un sekmēs klimataizsardzības apziņas nostiprināšanos ārpussavienības valstīs, tajā pašā laikā ievērojot Pasaules Tirdzniecības organizācijas noteikumus.

Priekšlikumi **pieskaņot** energoproductu un elektroenerģijas **nodokļu mehānismu** mūsu vērienīgākajiem mērķiem klimata jomā.

Tas bija jaunākais veikums šajā ar daudzām Eiropas zaļā kursa iniciatīvām bagātajā gadā.

Neilgi pēc pērnās runas par stāvokli Savienībā Komisija 2020. gada 14. oktobrī iepazīstināja ar **Renovācijas viļņa stratēģiju**, kas tiecas aizsākt plašāku sabiedrisko un privāto ēku renovēšanu, lai uzlabotu to energoefektivitāti. Ar renovāciju vilni iecerēts turpmāko 10 gadu laikā divkāršot ikgadējos energorenovācijas rādītājus, tādējādi uzlabojot cilvēku dzīves kvalitāti, samazinot Eiropas siltumnīcefekta gāzu emisijas un būvniecības nozarē izveidojot līdz 160 000 jaunu "zaļo" darbvielu. Situācijā, kad gandrīz 34 miljoni eiro piešķir nevar atļauties pienācīgi apsildīt mājokļus, renovācija uzlabos arī ekonomiski neaizsargātu iedzīvotāju veselību un labklājību, samazinādama viņu enerģopatēriņa rēķinus.

Lai nodrošinātu sociāli taisnīgu un līdzsvarotu pāreju no fosilajiem kurināmajiem un sevišķi piesārņojošām rūpniecības tehnoloģijām uz ilgtspējīgākām alternatīvām, dalībvalstīm 2021. gadā tika dota iespēja izmantot finansējumu no **Taisnīgas pārkārtosās mehānisma**, tai skaitā no Taisnīgas pārkārtosās fonda un Publiskā sektora aizdevumu mehānisma. Tādējādi jo īpaši bija iecerēts veicināt darbvetu un uzņēmējdarbības diversifikāciju visvairāk skartajos reģionos.

2020. gada 18. novembrī Komisija nāca klajā ar visaptverošu pieeju **ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu** sasniegšanai. Nākamajā dienā tā publiskoja **ES Atkrastes atjaunoņīgās enerģijas stratēģiju**, kas stimulē atkrastes enerģijas ražošanu plašā mērogā.

2020. gada 9. decembrī Komisija pieņēma **Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģiju**. Tajā ietverts rīcības plāns ar 82 iniciatīvām, kuru mērķis bija pavērt ceļu tam, lai līdz 2050. gadam izdotos par 90 % samazināt transporta nozarē radušās siltumnīcefekta gāzu emisijas.

Nulles
piesārņojuma
rīcības plānā
ir noteikti
mērķrādītāji
2030. gadam:
tie paredz
uzlabot gaisa
un ūdens
kvalitāti
par attiecīgi
55 % un
50 %

Komisija arī 2021. gada 23. februārī pieņēma jaunu **ES Klimatadaptācijas stratēģiju**, kurā ieskicēta pieeja, kā ES līdz 2050. gadam klūt klimatnoturīgai. Maijā Komisija izpildīja savu solījumu nākt klajā ar **Nulles piesārņojuma rīcības plānu** un ierosināja jaunu pieeju **ilgtspējīgai zilajai ekonomikai**. Tā nodrošinās vairāk saskanības un sinerģijas nozarēs, kuru darbs ir saistīts ar okeāniem, jūrām un piekrastēm. Nulles piesārņojuma rīcības plānā ir noteikti mērķrādītāji 2030. gadam: tie paredz uzlabot gaisa un ūdens kvalitāti par attiecīgi 55 % un 50 %.

Investoriem ir vajadzīgi skaidri noteikumi, kas ļautu pārvirzīt investīcijas uz ilgtspējīgākām tehnoloģijām un uzņēmumiem, atbalstot Eiropas zaļā kursa mērķus. Tālab Komisija 2021. gada aprīlī **ES taksonomijas Deleģētajā aktā par klimatisko komponentu** ierosināja tehniskos kritērijus, pēc kuriem noteikt ilgtspējīgu saimniecisko darbību kategorijas nozarēs, kas visā ES rada 80 % tiešo siltumnīcefekta gāzu emisiju. Komisija arīdzan ierosināja **Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvu**, kas visiem lielajiem uzņēmumiem liks atklāt savus rādītājus klimata un ilgtspējas jomā. 2021. gada jūlijā tā pieņēma **stratēģiju pārejas uz ilgtspējīgu ekonomiku finansēšanai**, kurā paskaidrots, kā visas reālekonomikas nozares var pārorientēties uz ilgtspējīgāku darbību, kā finanšu nozare var sekmēt šo pāreju, kā gādāt par ilgtspējīga finansējuma iekļaujošo raksturu un kā ES uzņemties globālās līderpozīcijas šajā jomā. Komisija 2021. gada jūlijā arī pieņēma priekšlikumu regulai, kurā noteikti **Eiropas zaļo obligāciju** standarti.

Pieņemdamā **metāna stratēģiju**, Eiropas Komisija nāca klajā ar skaidru plānu, kā ES samazināt metāna emisijas. **Ilgtspēju sekmējošā ķimikāļu stratēģija** rosina inovācijas, kas vairotu ķimikāļu drošumu un ilgtspēju, un uzlabo cilvēku veselības un vides aizsardzību. Komisija ir ierosinājusi arī jaunu regulējumu **akumulatoriem**, lai uzlabotu to ilgtspēju visā aprites ciklā.

Nule pārstrādātā **kopējā lauksaimniecības politika**, par kuru 2021. gada jūnijā tika panākta provizoriska vienošanās, ļaus Eiropas lauksaimniecībai klūt zaļākai, taisnīgākai un elastīgākai. To papildina 2021. gada martā pieņemtais **bioloģiskās ražošanas rīcības plāns**, kas paredz, ka līdz 2030. gadam 25 % lauksaimniecības zemes jātieka apstrādātiem bioloģiskajās saimniecībās. 16. jūlijā Komisija pieņēma jauno **ES meža stratēģiju**, kas gādās par veselīgiem un noturīgiem mežiem, kuriem ir būtiska ietekme, lai pavērstu pretējā virzienā bioloģiskās daudzveidības zudumu un panāktu klimatneitrālitāti.

Šis pašos pamatos pārstrādātais ES tiesiskais regulējums sagatavos Eiropas ekonomiku klimatneitrālai nākotnei un risinās klimata pārmaiņu, bioloģiskās daudzveidības zuduma un resursu nepietiekamības problēmas. Ja papildus tam vēl liksim lietā ie-spaidīgos resursus no *NextGenerationEU*, mūsu kontinentam tas būs milzu solis uz priekšu **2050. gada klimatneitralitātes mērķa sasniegšanā**.

Eiropas zaļais kurss ir ne tikai vērienīga vides vai ekonomiskā iniciatīva – tas ir arī jauns kultūras projekts. Ar **jauno Eiropas Bauhaus** – iniciatīvu, kuru priekšsēdētāja fon der Leiena minēja 2020. gada runā par stāvokli Savienībā – tika izveidota koprades telpa, kurā sadarbojas arhitekti, mākslinieki, studenti, inženieri un dizaineri, ilgtspējas apsvērumiem saplūstot ar stilu un sociālo iekļautību. **Jaunais Eiropas Bauhaus** ir aizsācis kustību apbūvētās vides pārveidošanai un zaļāka un atbildīgāka dzīvesstila veidošanai. Saņemtās idejas, kuru bija tūkstošiem, un visā Eiropā rīkotie pasākumi ir sagatavojuši augsti nākamajam šīs iniciatīvas posmam.

Zaļā kurga mērķu sasniegšana nav iedomājama bez **programmas**

"Apvārsnis Eiropa", no kuras budžeta vismaz 35 % ir paredzēti klimata mērķiem, izmantojot, piemēram, ilgtermiņa partnerības ar rūpniecības nozarēm tādās svarīgās jomās kā tīrs ūdenīradis, aviācija un akumulatori.

- ES atvēlēja 1 miljardu eiro līdz šim vēl nebijušam zaļā kurga uzaicinājumam iesniegt pētniecības un inovāciju projektu priekšlikumus, tādējādi veicinot tehnoloģiju attīstību, uzlabojot mūsu zināšanas par ilgtspējas jaunātājumiem un klimata rīcības jomā un ciešāk iesaistot iedzīvotājus Eiropas zaļā kurga mērķu sasniegšanā. Atsaucība no pētniekiem, gan publiskā, gan privātā sektora, bija grandioza: tika saņemti projektu priekšlikumi par vairāk nekā **8 miljardiem eiro**.
- Ir sākta arī jauna iniciatīva, kuras uzdevums ir atbalstīt, sekmēt un popularizēt 100 Eiropas pilsētu pāreju uz klimatneitralitāti līdz 2030. gadam un tās padarīt par izmēģinājumu un inovācijas centriem visu pilsētu labā.

Lai rastos ilgtspēja, mums pašos pamatos jāmaina domāšana un jāpanāk iedzīvotāju tieša iesaistīšanās. Ikviens cilvēkam var būt nozīme zaļās pārkārtošanās norisē. Tāpēc Komisija decembrī nāca klajā ar **Eiropas Klimata paktu**, kas ir būtisks zaļā kurga elements. Pakts vieno cilvēkus no visiem sabiedrības slāniem. Viņi kā brīvprātīgie klimata pakta sūtni iedvesmojas un mācās cits no cita. Šajā tīklā patlaban darbojas vairāk nekā 501 sūtnis no visām dalībvalstīm.

ES atvēlēja
1 miljardu eiro
vēl nebijušam
zaļā kurga
uzaicinājumam
iesniegt
pētniecības
un inovācijas
projektu
priekšlikumus.

EUROPAS DIGITĀLĀ DESMITGADE

Koronavīrusa pandēmijas laikā atklājās būtiskas digitalizācijas priekšrocības. Eiropas digitālā infrastruktūra, kas atbilst pasaules līmenim, pandēmijas laikā sevi apliecināja no labākās puses: ļāva sazināties ar draugiem un ģimeni, strādāt no mājām vai iepirkties tiešsaistē. Taču pandēmija parādīja arī to, ka nepieciešams vēl vairāk paātrināt Eiropas digitālo pārveidi.

Komisija 2021. gada 9. martā iepazīstināja ar jaunu redzējumu par Eiropas digitālo pārveidi, kas jāpabeidz līdz 2030. gadam. **Eiropas digitālās desmitgades pamatā** ir četri galvenie stūrakmeni, kas parādīti turpmākajā grafikā.

Prasmes

- **IKT speciālisti**
20 miljoni, jāuzlabo dzimumu līdzsvars
- **Digitālās pamatprasmes**
Vismaz 80 % iedzīvotāju

Uzņēmumu digitālā pārveide

- **Tehnoloģiju ieviešanās**
75 % ES uzņēmumu izmanto datu mākonī / MI / lielo datu tehnoloģijas
- **Novatori**
Vairāk augošu uzņēmumu un finansējuma, lai divkāršotu ES "vienradžu" skaitu
- **Vēlīnie startētāji**
Vairāk nekā 90 % MVU sasniedz vismaz digitālās intensitātes pamatlīmeni

Droša un ilgtspējīga digitālā infrastruktūra

- **Savienojamība**
Ikvienam pieejami gigabitu tīkli, 5G it visur
- **Modernākās pusvadītāju tehnoloģijas**
Divkāršot ES daļu globālajā ražošanā
- **Dati – perifērija un mākonis**
10 000 sevišķi droši, klimatneitrālu perifērijas mezgli
- **Datošana**
Pirmais dators ar kvantu paātrinājumu

Publisko pakalpojumu digitalizācija

- **Publiskie pamatpakalpojumi**
100 % tiešsaistē
- **E-veselība**
100 % iedzīvotāju ir piekļuve saviem medicīniskajiem datiem
- **Digitālā identitāte**
80 % iedzīvotāju izmanto digitālo ID

Šīs četras jomas kopā veido **Eiropas digitālo kompasu** – ceļvedi, kas ES digitālos plānus 2030. gadam īaus pārvērst konkrētos rezultātos, izmantojot atskaites punktus, stabīlu kopīgu pārvaldības sistēmu un, iespējams, projektus, kuros piedalās vairākas valstis un kuri saņems investīcijas gan no ES dalībvalstīm, gan no privātā sektora. Lai pavērtu iespējas un nodrošinātu aizsardzību ikvienam ES pilsonim, Komisija ierosinās digitālo principu un tiesību kopumu formulēt **ES iestāžu deklarācijā**.

Kopš pērnās runas par stāvokli Savienībā Komisija ir nākusi klajā ar vairākiem legišlatīviem priekšlikumiem, kas rada bāzi digitālajai pārejai. Vispirms tā 2020. gada 15. decembrī ierosināja vērienīgu digitālās telpas reformu **Digitālo pakalpojumu tiesību aktā** un **Digitālo tirgu tiesību aktā**. Digitālo pakalpojumu tiesību akta mērķis ir panākt, ka arī tiešsaistē tiek ievērotas vērtības, kuras mēs augstu vērtējam reālajā pasaule. Šī sakot: ja kaut kas ir nelegāls bezsaistes vidē, tam vajadzētu būt nelegālam arī tiešsaistē. Digitālo pakalpojumu tiesību aktā ir arī precīzs, ka lielajām sociālo mediju platformām jāuzņemas lielāka atbildība nekā vienkāršai tīmekļa vietnei vai vietējam internetveikalam. Digitālo tirgu tiesību akts reglamentē lielo digitālo platformu darbību, lai Eiropas digitālais vienotais tirgus arī turpmāk būtu atvērts konkurencei.

Kopā šie abi tiesību akti veido mūsdienīgu vienotā tirgus noteikumu kopumu, kura centrā ir Eiropas vērtības. Tie veicinās inovāciju, izaugsmi un konkurenci un nodrošinās lietotājiem jaunus, labākus un uzticamākus tiešsaistes pakalpojumus.

Dažas nedēļas agrāk – 25. novembrī – Komisija nāca klajā ar **Datu pārvaldības aktu**, kas atvieglos datu apmaiņu visā ES un starp nozarēm un atbalstīs Eiropas datu telpas darbību; jauno **Tiklu un informācijas sistēmu drošības direktīvu**, kura vairogs publiskā un privātā sektora kritiski svarīgo objektu kibēnoturību (piemēram, slimnīcās, energotīklos, dzelzceļa objektos, datu centros, valsts pārvaldes iestādēs, pētniecības laboratorijās un objektos, kur ražo kritiski svarīgas medicīnas ierīces un zāles); pirmo tiesisko regulējumu **mākslīgā intelekta** jomā, kas garantēs cilvēku un uzņēmumu drošību un pamattiesības, vienlaikus stiprinot mākslīgā intelekta ieviešanos, investīcijas un inovāciju visā ES, un priekšlikumu par **Eiropas digitālo identitāti**, kas būs pieejama visiem ES pilsoniem, iedzīvotājiem un uzņēmumiem, lai varētu pierādīt savu identitāti, iesniegt elektroniskos dokumentus un pieklūt tiešsaistes pakalpojumiem.

Turklāt Komisija sāka nozares apsekojumu par lietisko internetu saistībā ar patēriņiem domātiem produktiem un pakalpojumiem, lai savlaicīgi apzinātu potenciālās konkurences problēmas šajā augošajā nozarē. Tā arī turpina enerģiski īstenot konkurences noteikumus un ir sākusi jaunas izmeklēšanas par digitālo vārtziņu iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu dažādos tirgos, piemēram, digitālajā reklāmā. Visas šīs iniciatīvas palīdzēs īstenot Komisijas redzējumu par **Eiropas digitālo desmitgadi**.

Lai stiprinātu Eiropas tehnoloģiskās līderpozīcijas un atbalstītu tās rūpniecisko bāzi, Komisija 2021. gada 22. februārī pieņēma **rīcības plānu par sinerģiju starp cīvilo, aizsardzības un kosmosa rūpniecību**, kurā ir 11 punkti.

Digitālie finanšu pakalpojumi modernizē Eiropas ekonomiku un palīdz Eiropai kļūt par globālu digitālo procesu dalībnieci. Tāpēc Komisija 2020. gada septembrī ierosināja **digitālās finanšu darbības paketi** konkurētspējīgai ES finanšu nozarei, kas nodrošina patēriņājiem piekļuvi inovatīviem finanšu produktiem, vienlaikus parūpējoties par patēriņāju aizsardzību un finansiālo stabilitāti. Tajā ietilpst **digitālā finansējuma stratēģija** un priekšlikumi par **kriptoaktīviem** un **digitālās darbības noturību**. Digitālā finansējuma izmantošana atraisītu inovāciju Eiropā un palīdzētu izstrādāt labākus finanšu produktus patēriņājiem, tajā skaitā cilvēkiem, kuriem šobrīd finanšu pakalpojumi nav pieejami. Tas pavērtu jaunus veidus, kā novirzīt finansējumu ES uzņēmumiem, īpaši mazajiem un vidējiem.

ES ir vajadzīga digitālā finanšu nozare, kas nodrošina patēriņājiem piekļuvi inovatīviem finanšu produktiem, vienlaikus gādājot par patēriņāju aizsardzību un finansiālo stabilitāti. Eiropas Komisija un Eiropas Centrālā banka tehniskā līmenī kopīgi izskata juridiskus, tehniskus un politiskus jautājumus, kas rodas saistībā ar iespējamo **digitālā eiro** ieviešanu.

SPĒCĪGĀKS VIENOTAIS TIRGUS EIROPAS ATVESELOŠANAI

Lai izveidotu spēcīgāku vienoto tirgu, kas sekmētu Eiropas atveselošanu, Eiropas Komisija 2021. gada 5. maijā **atjaunināja pagājušā gada ES Industriālo stratēģiju**. Jaunie noteikumi būs ļoti izdevīgi mazajiem uzņēmumiem un jaunuzņēmumiem, jo nostiprinās vienotā tirgus principus un samazinās atkarību no piegādes. Šie noteikumi arī paātrinās zaļo un digitālo pārkārtošanos.

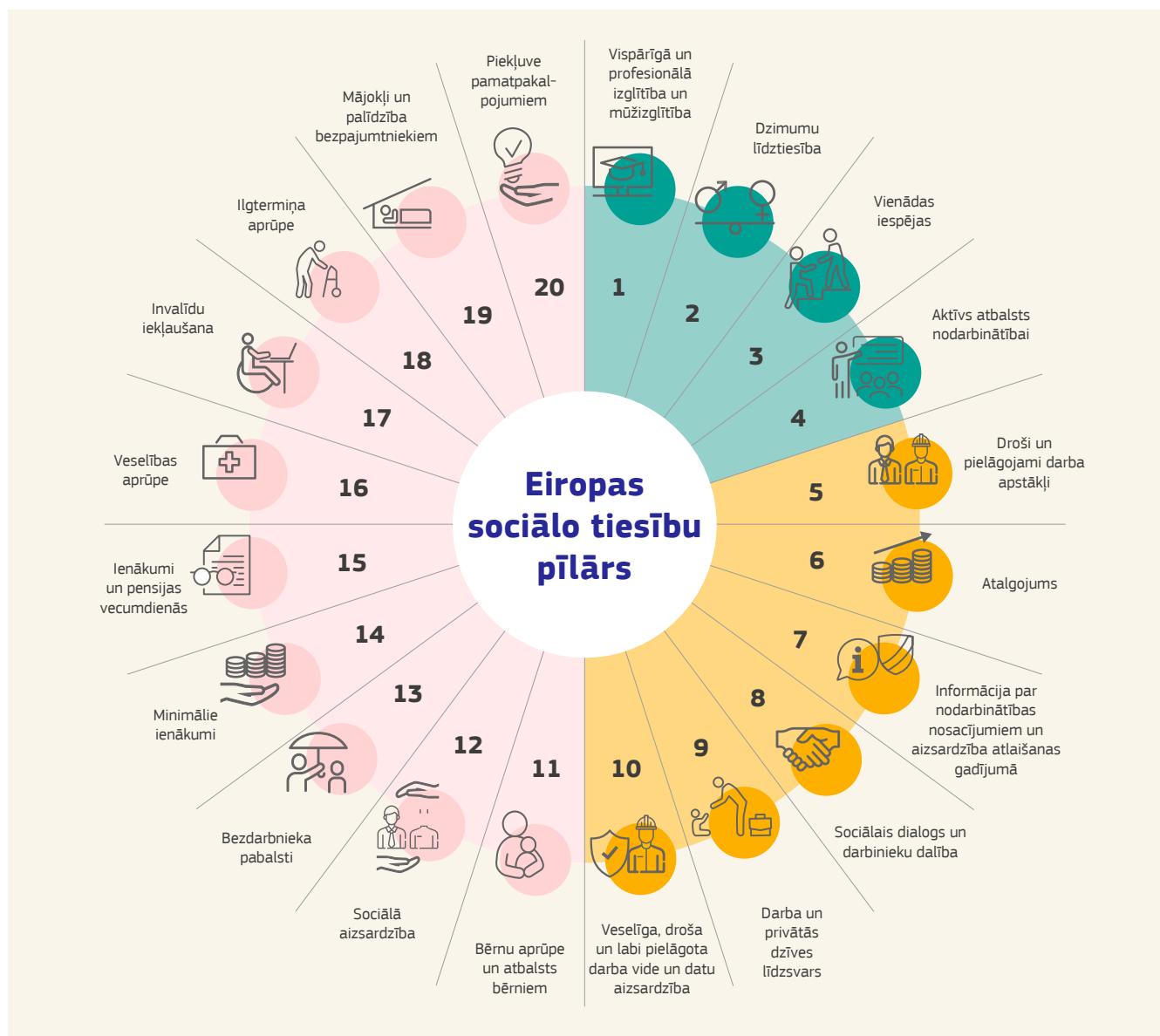
Ir panākts ievērojams progress ilgtspējīgu, inovatīvu un globāli konkurētspējīgu vērtības ķēžu izveidē. Tas bija iespējams, pateicoties aliances pieejai, kas apvieno Eiropas Akumulatoru aliansi, Eiropas Izevju aliansi un Eiropas Tīrā ūdeņraža aliansi.

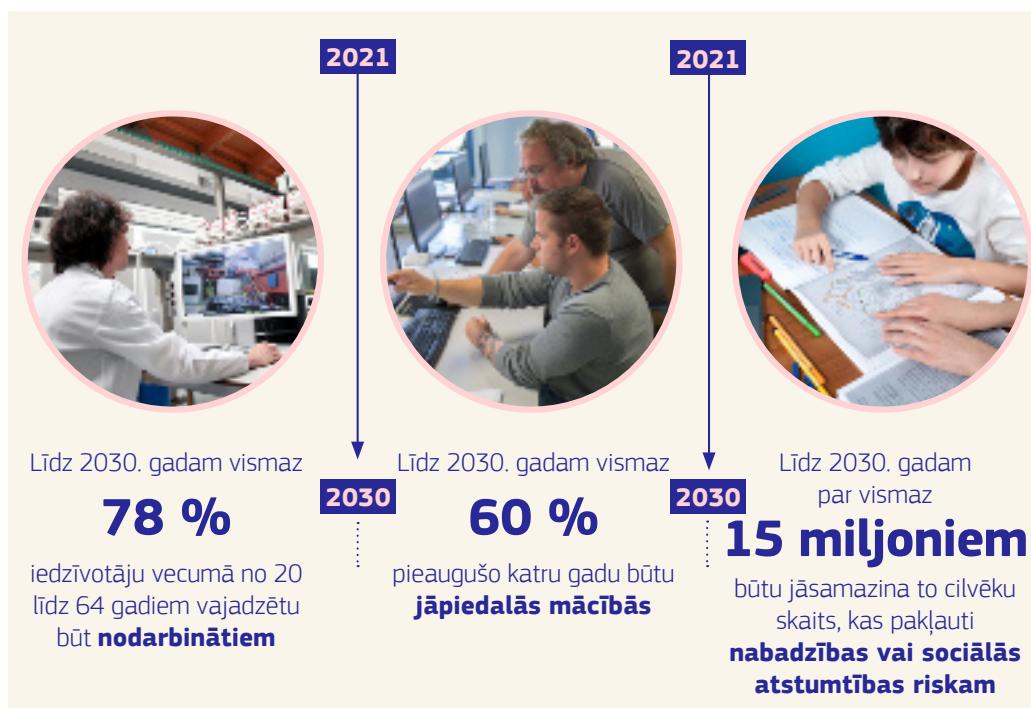
Komisija nāca
klajā ar **Datu
pārvaldības
aktu**, lai
atvieglotu datu
apmaiņu visā ES
un starp nozarēm
un atbalstītu
Eiropas datu
telpas darbību.

SPĒCĪGAS SOCIĀLAS EIROPAS VEIDOŠANA

Eiropas Savienībā ir izveidojusies **unikāla sociālā tirgus ekonomika**. Pandēmija strauji un radikāli mainīja mūsu darbu, sociālās drošības sistēmas un sabiedrisko dzīvi. Jau pirms pandēmijas mūsu darba tirgus un ekonomika bija sākuši mainīties klimata pārmaiņu, digitalizācijas un demogrāfisko tendenču ietekmē. Lai risinātu vajadzības, ko rada šīs ilgtermiņa pārmaiņas, un mazinātu pandēmijas tūlītējo ietekmi, ES ir vajadzīgs jauns sociālo noteikumu kopums, kas nodrošinātu, ka pat mainīgā pasaulē Eiropas Savienības solījumi sociālajā jomā netiek kompromitēti.

Portu sociālo lietu samits izpratni par sociālajām tiesībām Eiropā ievirzīja jaunās sliedēs. ES līderi, sociālie partneri un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji šajā 2021. gada 7. un 8. maija sanāksmē apņēmās turpināt Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu un uzsvēra, ka ir pienācis laiks konkrētiem rezultātiem. Portu sanāksmē ES līderi atbalstīja Komisijas priekšlikumu izveidot jaunu izmērāmu sociālo mērķu kopumu, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam.

2020. gada oktobrī tika iesniegts priekšlikums direktīvai **par adekvātu minimālo algu**. Tajā paredzētie noteikumi nodrošinās, ka minimālās algas saņēmējus neapdraud nabadzības risks un ka viņi var nopelnīt pienācīgu iztiku, un tādējādi tiks veicināta augšupēja sociālā un ekonomiskā konvergēnce. Tas atbilst pīlāra 6. principam.

Prasmju pilnveides pakts, kas tika publiskots 2020. gada novembrī, vienā tīklā savieno ieinteresētās personas no visdažādākajām dzīves jomām. Tādējādi tiks meklēti risinājumi, kā tās var apņemties pārkvalificēt darba ņēmējus un pilnveidot viņu prasmes, lai tās saskanētu ar mūsdienu un nākotnes darbvielu vajadzībām. Tas atbilst pīlāra 1. principam un palīdzēs sasniegt mērķi, kas paredz 60 % pieaugušo ik gadu piedalīties mācībās.

2021. gada martā pieņemtajā ieteikumā par **iedarbīgu un aktīvu atbalstu nodarbinātībai** pēc Covid-19 krīzes ir sniegti konkrēti norādījumi dalībvalstīm par politikas pasākumiem, kuru pamatā ir ES finansējuma iespējas un kuri ļaus no ārkārtas pasākumiem, kas veikti, lai saglabātu darbvetas Covid-19 krīzes laikā, pakāpeniski pāriet uz jauniem pasākumiem, kas vajadzīgi ekonomikas atveselošanai un radīs daudz jaunu darbvetu. Tādējādi darbiniekiem, kuru nozarēs vērojama lejupslīde, tiks palīdzēts pāriet uz augošām nozarēm, lai izmantotu zaļās un digitālās pārkārtošanās priekšrocības. Tas atbilst pīlāra 4. principam un palīdzēs mums sasniegt mērķi, kas paredz, ka nodarbinātīm jābūt vismaz 78 % pieaugušo.

2021. gada martā iesniegto **Eiropas garantiju bērniem** dalībvalstis pieņēma rekordīsā laikā – tikai divos mēnešos. Pirms pandēmijas 18 miljoni bērnu bija pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam. Tāpēc ir steidzami jārīkojas, lai pārrautu nelabvēlīgo apstākļu veidoto apburto loku un nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas. Garantija bērniem nodrošina, ka bērniem, kuriem ir nepieciešama palīdzība, bez maksas vai par pieņemamu cenu ir pieejami pamatpakalpojumi. Tas atbilst pīlāra 11. principam un palīdzēs mums sasniegt mērķi, kas paredz vismaz 5 miljonus bērnu atbrīvot no nabadzības tvēriena.

Jaundzimušo
vidējais
paredzamais mūža
ilgums Eiropā pēdējo
50 gadu laikā ir
palielinājies par

10 gadiem

2021. gada jūnijā Komisija nāca klajā ar atjaunināto **darba aizsardzības stratēģisko satvaru**, kas nodrošina, ka esam pienācīgi sagatavoti jaunākajām pārmaiņām darba pasaulē. Tajā sniegti norādījumi, kā uzlabot nelaimes gadījumu un gan fizisko, gan garīgo slimību profilaksi. Tas uzlabo mūsu sagatavotību turpmākajām veselības krīzēm un atbilst pīlāra 10. principam.

Eiropas izglītības telpas iniciatīva un jaunais **Digitālās izglītības rīcības plāns** 2021.–2027. gadam nodrošinās izglītības iekļautību un kvalitāti.

Eiropa ir piedzīvojusi un turpina saskarties ar dzīlām demogrāfiskām pārmaiņām. Tomēr, neraugoties uz sarežģītajām problēmām, ko rada Covid-19 pandēmija, mūsu mūžs ir kļuvis veselīgāks un ilgāks. Jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums pēdējo 50 gadu laikā Eiropā ir palielinājies par 10 gadiem gan sievietēm, gan vīriešiem. Tas ir ievērojams sasniegums un apliecina mūsu sociālās tirgus ekonomikas spēku un vērtību. Tomēr sabiedrības novecošana ietekmē mūsu dzīvesveidu, un mūsu sociālais modelis un politika ir jāpielāgo šīs jaunās realitātes tempam. Tādēļ Eiropas Komisija šā gada sākumā pieņema **Zaļo grāmatu par novecošanu** un sāka plašu sabiedrisku apspriešanu par problēmām un iespējām, kas saistītas ar novecošanas ilgtermiņa ietekmi, kura skar visas paaudzes. Sabiedriskās apspriešanas rezultāti tiks iestrādāti mūsu gaidāmajās politikas iniciatīvās, piemēram, par ilgtermiņa aprūpi, ar ko plānots nākt klajā 2022. gadā.

Eiropas nākotne ir atkarīga arī no lauku apvidiem, kuros dzīvo gandrīz 30 % ES iedzīvotāju (137 miljoni cilvēku) un kuri aizņem 80 % ES teritorijas. Lauku apvidiem ir aktīva loma ES zaļās un digitālās pārkārtošanās procesā. Mūsu mērķis allaž ir bijis un būs ievērojami uzlabot dzīves kvalitāti laukos. 2021. gada jūnijā tika publiskots **ilgtermiņa redzējums par lauku apvidiem**, kurā iezīmēts celš uz to, kā panākt, lai 2040. gadā laukos valdītu pārticība, vitalitāte un noturība un lai savienotība tajos būtu kļuvusi par normu. Jaunais **Lauku pakts** gādās par to, lai tiktu sadzirdēts un ļemts vērā laucinieku viedoklis, savukārt **Lauku rīcības plāns** piešķils dzirksteli attīstībai laukos un ilgtermiņa redzējumam liks pārtapt realitātē. Mūsu mērķis ir panākt, lai novārtā netiku atstāts neviens cilvēks un neviens novads, un tuvināt ES tās iedzīvotājiem, lai veidotu kopīgu nākotni.

SAVIENĪBA, KURĀ VALDA LĪDZTIESĪBA

Eiropas Savienība ir līdztiesības savienība. Mūsu savienību veido dalībvalstis ar dažādām sabiedrībām: dažādība ir daļa no mūsu būtības. Mēs varam būt spēcīgi tikai tad, ja iekļauti ir it visi sabiedrības locekļi un ikviens var pilnvērtīgi attīstīties. Tieši to nozīmē "vienoti dažādībā".

Lai sasnietu šo mērķi, mēs īstenojam politiku un pasākumus pret strukturālu diskrimināciju un stereotipiem, kuri bieži ir vērojami mūsu sabiedrībā. Tādējādi vēlamies radīt apstākļus, kuros ikviens var dzīvot, pilnvērtīgi attīstīties un uzņemties līdera lomu neatkarīgi no dzimuma, rases vai etniskās izcelesmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas. **Līdztiesības savienība** nodrošinās arī to, ka lēmuju pieņemšanā tiek ņemtas vērā ikviena mūsu sabiedrības locekļa vajadzības, un risinās intersekcionālās diskriminācijas problēmas.

ES rīcības plānā pret rasismu, kas tika pieņemts 2020. gada 18. septembrī, ir izklāstītas vairākas darbības rasisma apkarošanai, izmantojot ne tikai ES tiesību aktus, bet arī citus līdzekļus – piemēram, sadarbību ar dalībvalstīm, tostarp valstu tiesībaizsardzības iestādēm, medijiem un pilsonisko sabiedrību –, liekot lietā pieejamos un nākotnē plānotos ES instrumentus un pievēršoties arī Komisijas cilvēkresursiem. Cita starpā rīcības plānā aicināts labāk īstenot ES tiesību aktus, darbu ciešāk koordinēt ar cilvēkiem, kas pieder rasu vai etniskajai minoritātei, kā arī gādāt par taisnīgu policijas darbību un aizsardzību, pastiprināt rīcību valstu līmenī (ar valstu rīcības plānu palīdzību) un gādāt par to, lai daudzveidīgāks būtu arī ES iestāžu personāls. Tālab Eiropas Komisija 2021. gada jūnijā iecēla pirmo **ES rasisma apkarošanas koordinatoru**.

Visiem romiņiem vajadzētu būt iespējai pilnībā īstenot savu potenciālu un iesaistīties politiskajā, sociālajā, ekonomiskajā un kultūras dzīvē. Lai sasnietu šos mērķus un paātrinātu progresu, Komisija pieņēma jauno **ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēgisko satvaru**. Tajā ir noteikti skaidri kritēriji, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam. Ietvertie norādījumi un pasākumi paredz gan izstrādāt atbalsta sistēmu no diskriminācijas cietušiem romiņiem un skolās rīkot izpratnes vairošanas kampaņas, gan veicināt finanšpārtību, sekmēt romu pieņemšanu darbā publiskās iestādēs, kā arī uzlabot viņu iespējas veikt kvalitatīvas medicīniskās pārbaudes, veselības skrīningu un ģimenes plānošanu.

Eiropas Savienībai ir jāuzņemas vadošā loma centienos labāk aizsargāt lesbiešu, geju, biseksuālu, transpersonu, interseksuālu un kvīru (LGBTIK) tiesības. Tāpēc Eiropas Komisija 2020. gada 11. novembrī pieņēma **LGBTIK līdztiesības stratēģiju 2020.–2025. gadam**, kurā pievēršas nevienlīdzībai un problēmām, kas skar šo kopienu, un izklāsta mērķtiecīgus politikas pasākumus nākamajiem pieciem gadiem. Tā ir pirmā ES stratēģija LGBTIK līdztiesības jomā. **Politikas** centrā ir četri galvenie pīlāri: diskriminācijas apkarošana, drošības garantēšana, iekļaujošas sabiedrības veidošana un vadošā loma cīņā par LGBTIK līdztiesību visā pasaulei.

Mēs varam būt spēcīgi tikai tad, ja **iekļauti ir it visi** sabiedrības locekļi un ikviens var pilnvērtīgi attīstīties.

Apkarot pret
LGBTIK vērstu
diskrimināciju

Garantēt LGBTIK
drošību

Veidot LGBTIK
iekļaujošu
sabiedrību

Uzņemties vadošo
lomu cīņā par
LGBTIK līdztiesību
visā pasaulei

Komisija
2021. gada
martā nāca klajā
ar priekšlikumu
nodrošināt, ka
sievietes un vīrieši
ES saņem **vienādu**
atalgojumu par
vienādu darbu.

Dzimumu līdztiesībai ES darba kārtībā nekad nav bijusi atvēlēta tik svarīga vieta kā tagad. Mūsu mērķis ir Savienība, kurā sievietes un vīrieši var brīvi izvēlēties, kā dzīvot, kurā viņiem ir vienlīdzīgas iespējas sevi realizēt un kurā viņi var vienlīdzīgi iesaistīties Eiropas sabiedrībā un uzņemties vadību. Tālab Eiropas Komisija 2021. gada 4. martā nāca klajā ar priekšlikumu nodrošināt, ka sievietes un vīrieši ES saņem **vienādu atalgojumu par vienādu darbu**. Priekšlikumā ir paredzēts uzlabot darba samaksas pārredzamību, piemēram, nodrošināt darba meklētājiem informāciju par atalgojumu, tiesības zināt, kādu atalgojumu par tādu pašu darbu saņem citi darba ņēmēji, un noteikts pienākums lielajiem uzņēmumiem ziņot par vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību. Ir uzlaboti arī rīki, ko darba ņēmēji var izmantot, lai prasītu savu tiesību ievērošanu, un tiek sekmēta tiesu iestāžu pieejamība.

Dzimumu līdztiesība turklāt ir būtisks aspeks, ko nem vērā ES ārējā darbībā. **ES Dzimumu līdztiesības rīcības plānā**, kas tika publiskots 2020. gada 25. novembrī, ir izklāstīta jauna, vērienīga darbības programma, kas veicinās līdztiesību un nodrošinās, ka sievietēm un meitenēm pasaulei ir visas iespējas piedalīties demokrātijas, tiesiskuma, miera un drošības veidošanā. Līdz 2025. gadam 85 % ES jauno ārpolitikas jomu visās nozarēs veicinās dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm.

Eiropas Komisija 2021. gada 3. martā pieņema **Stratēģiju par personu ar invaliditāti tiesībām**, ieliekot pamatus Eiropai, kurā nepastāv šķēršļi un kura nodrošinās, ka cilvēki ar invaliditāti var pilnvērtīgi piedalīties sabiedrības dzīvē un ekonomikā tāpat kā pārējie ES (un pasaules) iedzīvotāji. Stratēģijas mērķis ir panākt progresu visās jomās, kas norādītas ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām, – gan ES, gan dalībvalstu līmenī.

Lai Eiropa būtu sagatavojusies nākamajai eiropiešu paaudzei, Komisija 2021. gada 24. martā nāca klajā ar jaunu, visaptverošu **ES stratēģiju par bērna tiesībām**.

Tās pamatprincips ir tāds, ka visiem bērniem Eiropas Savienībā un visā pasaulei jābūt vienādām tiesībām un ka dzīvē viņus nedrīkst diskriminēt. Stratēģija ietver konkrētus pasākumus sešās prioritārās tematiskajās jomās, starp kurām ir bērnu līdzdalība demokrātiskajā un politiskajā dzīvē, bērnu nabadzības un visa veida vardarbības pret bērniem apkarošana, bērniem draudzīga tiesu sistēma, atbalsts bērniem un viņu aizsardzība digitālās pārkārtošanās gaitā, pastiprināts darbs bērnu tiesību jomā ES ārējā darbībā. Gan stratēģija, gan Eiropas Garantija bērniem ir izstrādātas pēc plašām apspriedēm ar iedzīvotājiem, ieinteresētajām personām un, pats galvenais, vairāk nekā 10 000 bērnu. Tādējādi izpaužas centieni izvirzīt bērnus ES politikas veidošanas centrā.

EIROPAS DEMOKRĀTIJAS UN TIESISKUMA AIZSARDZĪBA

2020. gada septembrī Eiropas Komisija nāca klajā ar pirmo gada **ziņojumu par tiesiskumu**, kurā sniegs pārskats par tiesiskuma situāciju ES, kā arī iekļautas 27 nodalas par konkrētajām dalībvalstīm. ES ir paplašinājusi savu līdzšinējo instrumentu kopumu un sākusi iekļaujošas diskusijas par tiesiskuma kultūru visā ES.

2021. gada jūlijā Komisija publicēja **otro ES mēroga ziņojumu par tiesiskumu**, kurā tika aplūkotas jaunās norises kopš pagājušā gada septembra. 2021. gada ziņojumā ir padziļināts iepriekšējā ziņojumā konstatēto problēmu novērtējums un ņemta vērā Covid-19 pandēmijas ietekme. Kopumā ziņojumā ir atspoguļotas daudzas pozitīvas norises dalībvalstīs, arī tajās, kurās tiek risinātas 2020. gada ziņojumā konstatētās problēmas. Tomēr bažas joprojām pastāv, un dažās dalībvalstīs tās faktiski ir palielinājušās, piemēram, gadījumos, kad runa ir par tiesu iestāžu neatkarību un situāciju plašsaziņas līdzekļos. Ziņojumā arī uzsvērta valstu sistēmu ievērojamā noturība Covid-19 pandēmijas laikā. Šī pandēmija arī parādīja, cik svarīga ir spēja uzturēt līdzsvara un atsvara sistēmu, saglabājot tiesiskumu.

Ziņojums ir daļa no plašākiem ES centieniem veicināt un aizstāvēt Savienības pamatvērtības. Šā darba rezultātā ir izstrādāts Eiropas Demokrātijas rīcības plāns un atjaunota stratēģija Pamattiesību hartas īstenošanai, kā arī izveidots jaunais nosacītības mehānisms, kas aizsargās ES budžetu.

Tiesiskuma ievērošana ir pareizas finanšu pārvaldības un lietderīgi izlietota ES finansējuma neatņemams priekšnoteikums. ES rīcībā pirmo reizi ir mehānisms, kas tai ļauj aizsargāt savu budžetu, tostarp *NextGenerationEU* līdzekļu izlietojumu, pret tiesiskuma pārkāpumiem. **Nosacītības mehānisms** ļauj ES apturēt, samazināt vai ierobežot piekļuvi ES finansējumam proporcionāli tiesiskuma pārkāpumu būtībai, smagumam un apmēram. Attiecīgā regula **tiekiemērota no 2021. gada 1. janvāra** un attiecas uz visiem pārkāpumiem, kas notiek no minētās dienas.

Eiropas Komisija 2020. gada decembrī nāca klajā ar jaunu stratēģiju, kura paredz stiprināt **Pamattiesību hertas** piemērošanu **Eiropas Savienībā** un kurā atjaunota apņemšanās to piemērot visā pilnībā.

Veselīgā un plaukstošā demokrātijā pilsoņi brīvi pauž savu viedokli, izvēlas politiskos līderus un nosaka savu nākotni. 2020. gada decembrī iesniegtajā **Eiropas Demokrātijas rīcības plānā** ir izklāstīti pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt brīvas un godīgas vēlēšanas ES, stiprināt mediju brīvību un apkarot dezinformāciju. Notiekot digitālajai revolūcijai, iedzīvotājiem ir jāspēj nošķirt faktus no fikcijas, un brīviem medijiem un pilsoniskajai sabiedrībai jābūt iespējai piedalīties atklātās diskusijās bez ļaunprātīgas iejaukšanās. Komisija ierosinās noteikumus par **politisko reklāmu** – tie skars maksas saturu sponsors un producēšanas un izplatīšanas kānalus, tai skaitā tiešsaistes platformas, reklāmdevējus un politiskos konsultantus, kuru attiecīgie pienākumi tiks precizēti. Komisija arī rosinās pasākumus **žurnālistu drošības** uzlabošanai un nāks klajā ar iniciatīvu, lai aizsargātu žurnālistus no stratēģiski ievirzītas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību.

ES rīcībā ir
mehānisms, kas
tai ļauj **aizsargāt**
savu budžetu
pret tiesiskuma
pārkāpumiem.

**Eiropas
Prokuratūra**
sāka darboties
2021. gada 1. jūnijā.

2021. gada 26. martā Komisija ierosināja nostiprināt **Prakses kodeksu dezinformācijas jomā** – pirmo šāda veida kodeksu visā pasaulē –, nākot klajā ar norādēm, kas uzlabos kodeksa iedarbīgumu dezinformācijas apkarošanā un palīdzēs vairot uzticēšanos tiešsaistē sniegtai informācijai.

Komisija ir arī izveidojusi **Eiropas Prokuratūru**, kas sāka darboties 2021. gada 1. jūnijā. Tādējādi aizsākas jauna nodaļa cīņā pret pārrobežu noziedzību. Šis pirmsais pārvalstiskais prokuratūras dienests aizsargās ES nodokļu maksātāju naudu: tas veiks izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par tādiem noziegumiem kā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, korupcija un pārrobežu krāpšana PVN jomā.

DROŠĪBAS SAVIENĪBA

Komisija ir apņēmusies gādāt par to, lai eiropieši būtu drošībā – gan fiziskajā, gan digitālajā pasaulē. Kopš ES Drošības savienības stratēģijas pieņemšanas 2020. gada jūlijā Komisija ir ierosinājusi svarīgas jaunas likumdošanas iniciatīvas, lai **stiprinātu Eiropolu un aizsargātu kritiski svarīgu fizisko un digitālo infrastruktūru**. Komisija ir arī pieņēmusi **ES terorisma apkarošanas programmu** un iniciatīvas, kuru mērķis ir apkarot **organizēto noziedzību**, cilvēku tirdzniecību, narkotiku kontrabandu, seksuālu vardarbību pret bērniem un šaujamieroču kontrabandu, turklāt tā ir pieņemusi jaunu **ES kiberdrošības stratēģiju**. 2021. gada februārī visā ES sāka piemērot jaunus ES noteikumus, kas ierobežo piekļuvi sprāgstvielu prekursoriem un tādējādi rada grūtības teroristiem izgatavot sprāgstvielas. Jūnijā spēkā stājās būtiski ES noteikumi par to, kā novērst teroristiska saturu izplatīšanu tiešsaistē. Tiešsaistes platformām stundas laikā būs jāizņem teroristiskais saturs, par ko tām ziņojušas dalībvalstu iestādes. 2020. gada jūlijā Komisija nāca klajā ar jaunu stratēģiju cīnai pret seksuālu vardarbību pret bērniem gan fiziskajā, gan interneta pasaulē. Pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, 2021. gadā stājās spēkā pagaidu noteikumi, saskaņā ar kuriem tiešsaistes pakalpojumu sniedzēji var brīvprātīgi veikt pasākumus, lai internetā atklātu materiālus ar seksuālu vardarbību pret bērniem, ziņotu par to un dzēstu šos materiālus.

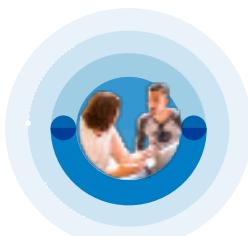
2021. gada jūnijā Komisija nāca klajā ar priekšlikumu izveidot jaunu **Kopēju kibervienību**. Šī vienība vērsīsies pret smagiem kiberincidentiem, kas notiek arvien biežāk un negatīvi ietekmē sabiedriskos pakalpojumus, uzņēmumu un iedzīvotāju ikdienu visā Eiropas Savienībā.

Kopējā kibervienība darbosies kā platforma, kas nodrošinās **koordinētu ES reakciju** uz plašamēra kiberincidentiem un kiberkrīzēm, kā arī palīdzēs atgūties no tiem. Patlaban ES un tās dalībvalstis ir daudz līdzīgu struktūru, kas darbojas dažādās jomās un nozarēs. Lai gan nozares var būt ļoti atšķirīgas, apdraudējumi tām bieži vien ir kopēji, tāpēc ir vajadzīga koordinēšana, zināšanu apmaiņa un pat iepriekšēja brīdināšana.

Eiropas Komisija 2021. gada jūlijā nāca klajā ar vērienīgu tiesību aktu priekšlikumu kopumu, lai stiprinātu ES noteikumus par **noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēšanu**. Starp tiem ir arī priekšlikums izveidot jaunu ES iestādi “naudas atmazgāšanas” apkarošanai. Mērķis ir uzlabot iespējas atklāt aizdomīgus darījumus un darbības un novērst nepilnības, kuras noziedzniekiem dod iespēju legalizēt nelikumīgi iegūtus līdzekļus vai finansēt teroristu darbības, izmantojot finanšu sistēmu. ES noteikumi par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēšanu ir vieni no stingrākajiem pasaulē. Tagad tie ir konsekventi jāpiemēro un cieši jāuzrauga, lai pārliecinātos, ka tie patiešām iedarbojas.

JAUNS MIGRĀCIJAS UN PATVĒRUMA PAKTS

Komisija 2020. gada 23. septembrī nāca klajā ar **jauno Migrācijas un patvēruma paktu**, kas piedāvā jaunu sākumu migrācijas jomā. Tajā stingra un taisnīga robežu pārvaldība ir apvienota ar efektīviem un humāniem noteikumiem patvēruma un migrācijas jomā. Paktā izpaužas jauna pieeja, kā raugāmies uz atbildību un solidaritāti, uz partnerībām ar ārpussavienības valstīm un likumīgiem paņēmieniem nokļūšanai Eiropas Savienībā. Jau tagad šis paks ir kā ceļa rādītājs, kas nosaka Komisijas rīcību migrācijas jomā, piemēram, sadarbību ar partnervalstīm. Izmaiņas ieviešas arī tiesiskajā regulējumā, tā kā Eiropas Parlaments un Padome ir pieņēmuši **Zilās kartes direktīvu** un regulu par **Eiropas Savienības Patvēruma aģentūru**.

Lielāka uzticēšanās, ko
raisa labākas un
efektīvākas procedūras

Labi pārvaldīta Šengenas
zona un ārējās robežas

Reāla solidaritāte

Prasmes un talanti

Starptautisko partnerību
padziļināšana

Elastība
un noturība

Lai integrācija būtu iekļaujošāka un turpmāk tiktu atzīts migrantu nozīmīgais ieguldījums Eiropas Savienības sabiedrībā un ekonomikā, Komisija 2020. gada novembrī nāca klajā ar **rīcības plānu par integrāciju un iekļaušanu 2021.–2027. gadam**. 2021. gada februārī tā pieņēma paziņojumu un pirmo ziņojumu par sadarbību ar galvenajām ārpussavienības valstīm atgriešanas un atpakaļuzņemšanas jomā. Atspoguļojot to, cik svarīgi ir veicināt likumīgu mobilitāti, Komisija 2021. gada jūnijā organizēja arī talantu partnerību augsta līmeņa atklāšanas pasākumu.

Pirmā ES stratēģija par migrantu brīvprātīgu atgriešanos un reintegrāciju tika pieņemta 2021. gada aprīlī. Tās nolūks ir atvieglot brīvprātīgu atgriešanos no dalībvalstīm un tranzītvalstīm, uzlabot atgriešanas un reintegrācijas programmu kvalitāti un pastiprināt saikni ar attīstības iniciatīvām un sadarbību ar partnervalstīm.

2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar **jaunu stratēģiju Šengenas zonas stiprināšanai**, lai nodrošinātu ES ārējo robežu efektīvu pārvaldību, palielinātu policijas un tiesu iestāžu sadarbību, uzlabotu sagatavotību un pārvaldību un līdz galam novestu Šengenas zonas paplašināšanos.

2021. gada augustā **Balkkrievijas** kūdīšanas rezultātā uz Lietuvas robežu devās neatbilstīgu migrantu plūsma (2021. gadā līdz 10. augustam ieradās aptuveni 4120 ieceļotāji – 55 reizes vairāk nekā visa 2020. gada laikā). Tas ir mēģinājums manipulēt ar cilvēku dzīvībām un ciešanām politisku iemeslu vārdā. ES atbalstīja Lietuvu dažādos veidos: trīs ES aģentūras nodrošināja Lietuvai atbalstu uz vietas, iesaistīdamas vairāk nekā 150 cilvēku; Komisija piešķīra 37,6 miljonus eiro ārkārtas finansējuma, lai izbūvētu uzņemšanas objektus, nodrošinātu pakalpojumus un atbalstu aptuveni 8000 migrantiem; 16 dalībvalstis un Norvēģija nosūtīja humāno palīdzību, izmantojot ES civilās aizsardzības mehānismu; Komisija un Eiropas Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos sazinājās ar migrantu izcelsmes valstīm, īpaši Irāku, un Irākas Civilās aviācijas iestāde apturēja visus lidojumus no Irākas uz Baltkrieviju. 18. augustā ministru līmenī notika *IPCR* sanāksme, kurā tika apstiprināta ES pieeja.

Pēc notikumiem **Afganistānā** 2021. gada vasarā Komisija pieņēma visaptverošu pieeju krīzes risināšanai. Tā ietver atbalstu Afganistānas iekšienē pārvietotām personām, humāno un attīstības palīdzību reģiona valstīm, kuras uzņem Afganistānas valstspiederīgos, un pārmitināšanas kvotu palielināšanu, lai palīdzētu neaizsargātām personām, vienlaikus novēršot neatbilstīgas migrācijas riskus, cīnoties pret cilvēku kontrabandu un nodrošinot ES robežu pārvaldību. Komisija pauda gatavību atrast nepieciešamos budžeta līdzekļus, lai atbalstītu ES dalībvalstis, kuras pieņems bēglus un palīdzēs viņus pārmitināt.

4. GEOPOLITIKA PASAULĒ PĒC PANDĒMIJAS

Pandēmijas sākumā daudzi valstu vadītāji visā pasaulē izvēlējās likt savu valsti pirmājā vietā. ES bija cita pieeja. Eiropas Komisija pulcēja dažādus starptautisko procesu dalībniekus, veidojot jaunas koalīcijas un jaunas sadarbības iniciatīvas, lai cīnītos pret Covid-19 un aizsāktu ilgtspējīgu ekonomikas atveselošanu visā pasaulē.

Globālā sadarbība vakcīnu jomā veidojās ap Eiropu, kas bija tās centrā. Komisija vadīja iniciatīvas **ACT-Accelerator** un mehānisma **COVAX** izstrādi, kā arī **G7 valstu grupas darbu**, lai vakcīnas būtu pieejamas arī valstīm ar zemiem un vidējiem ienākumiem, turklāt tā organizēja pirmo **Globālo veselības samitu**. Mēs arī sadarbojāmies ar citām lielākājām valstīm, lai izveidotu vienotu pieeju ekonomikas krīzei, atveselošanas centrā izvirzot mūsu planētas veselību un **ilgtspējīgas attīstības mērķus**. Kopā ar Apvienoto Nāciju

Organizāciju, Apvienoto Karalisti, Amerikas Savienotajām Valstīm un citiem starptautiskajiem partneriem esam aprēmušies izvirzīt vērienīgākus mērķus pirms COP26 ANO Klimata pārmaiņu konferences Glāzgovā un ANO Bioloģiskās daudzveidības konferences Kuņminā (Ķīna). Eiropa ir bijusi viens no galvenajiem starptautiskās sadarbības virzītājspēkiem.

2021. gadā ES neatkāpās savām pamatvērtībām un interesēm, aizstāvot cilvēktiesības visā pasaulē. Tā pirmo reizi izmantoja **globālo cilvēktiesību sankciju režīmu**, ko bija pieņemusi 2020. gada decembrī. Tika noteiktas sankcijas pret fiziskām un juridiskām personām no Ķīnas, Eritrejas, Lībijas, Korejas Tautas Demokrātiskās Republikas, Krievijas un Dienvidsudānas. Tās ir atbildīgas par smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem: no spīdzināšanas, nāvessoda izpildes bez tiesas sprieduma un nogalināšanas līdz personu piespiedu pažušanai, patvalīgiem arestiem vai apcietināšanai un sistemātiskai piespiedu darba izmantošanai.

JAUNA NODĀLA SADARBĪBAI AR MŪSU TUVĀKAJIEM PARTNERIEM

2020. gada nogalē Eiropas Savienība sāka jaunu nodaļu partnerībai ar Apvienoto Karalisti. 2020. gada 24. decembrī **ES un Apvienotā Karaliste vienojās par savstarpēji izdevīgu tirdzniecības un sadarbības nolīgumu**, kas aizsargās abu pušu kopīgās intereses un nodrošinās līdzvērtīgus konkurences apstākļus viņpus Lamanša jūras šaurumam. Nolīgums stājās spēkā 2021. gada 1. maijā. Tajā pašā laikā ES nodrošinās papildu finansiālu atbalstu no Brexit korekcijas rezerves tiem reģioniem un saimnieciskās darbības veidiem, kurus nolīgums skars visvairāk.

ES prioritāte vēl aizvien ir ES un Apvienotās Karalistes noslēgtā izstāšanās līguma (tosīstātā Protokola par Īriju un Ziemeļīriju) pilnīga īstenošana, kura tiek uzskatīta par priekšnoteikumu ciešai un auglīgai partnerībai uz abu nolīgumu pamata.

Gada beigās jauna lappuse tika pārķirta arī attiecībās ar Amerikas Savienotajām Valstīm. Neilgi pēc ASV prezidenta vēlēšanām, kas notika 2020. gada novembrī, Eiropas Komisija un Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos nāca klajā ar **jaunu ES un ASV programmu globālām pārmaiņām**, lai atjaunotu transatlantisko partnerību tādā veidolā, kas ir piemērots mūsdienu globālajai videi un aptver četras savstarpēji saistītas jomas: atveselošanos pēc Covid-19, mūsu planētas un labklājības aizsargāšanu, sadarbības uzlabošanu tehnoloģiju, tirdzniecības un standartu jomā un kopīgu darbu, lai pasauli padarītu drošāku un demokrātiskāku.

ES un ASV samitā 2021. gada 15. jūnijā (tas bija pirmais 7 gadu laikā) ES vadītāji un ASV prezidents Džo Baidens atkārtoti apliecināja lojalitāti savstarpējām transatlantiskajām attiecībām. No samita var spriest, ka jaunā transatlantiskā programma jau sniedz rezultātus: ES un Amerikas Savienotās Valstis ir izveidojušas augsta līmeņa **ES un ASV Tirdzniecības un tehnoloģiju padomi**, kas darbojas kā forums, kurā koordinēt pieeju galvenajiem pasaules tirdzniecības, ekonomikas un tehnoloģiju jautājumiem, un kas padziļinās transatlantiskās tirdzniecības un ekonomiskās attiecības, kuras balstās uz kopīgām demokrātiskām vērtībām. Tādējādi tiks maksimāli izvērstas tirdzniecības un transatlantiskās sadarbības iespējas, stiprināta abu pušu vadošā loma tehnoloģiju un rūpniecības jomā un paplašināta divpusējā tirdzniecība un investīcijas.

Līdztekus Tirdzniecības un tehnoloģiju padomei tiks izveidots ES un ASV kopīgs dialogs par konkurences politiku tehnoloģiju jomā. Tajā tiks izstrādāta kopīga pieeja un stiprināta sadarbība tehnoloģiju nozares konkurences politikā un tās izpildes nodrošināšanā. ES un Amerikas Savienotās Valstis ir apņēmušās arī pastiprināt sadarbību, lai novērstu klimata pārmaiņu ietekmi, vides degradēšanos un bioloģiskās daudzveidības zudumu, veicinātu zaļo izaugsmi, aizsargātu okeānus un mudinātu arī pārējās lielvalstis izšķirties par vērienīgu rīcību.

ES un ASV ir izveidojušas augsta līmeņa **Tirdzniecības un tehnoloģiju padomi**.

ATTIECĪBAS AR ĶĪNU UN KRIEVIJU

Komisija ir izstrādājusi visaptverošu ekonomikas atbalsta plānu demokrātiskas **Balkrievijas** nākotnei.

2020. gada beigās noslēdzās intensīvas sarunas ar Ķīnu, kuru rezultātā tika panākta vienošanās par vērienīgu un visaptverošu investīciju nolīgumu. **Ķīna**, kas ekonomikā ir mūsu konkurente, savā ziņā pat sistēmiska sāncense, vienlaikus ir arī ES sadarbības partnere, ar kuru kopā risinām globālās vides problēmas un esam iesaistījušies tirdzniecībā, kas paver iespēju sasniegt 1,4 miljardus patērētāju. **Visaptverošais investīciju nolīgums** nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstāklus Ķīnā investējušiem ES uzņēmumiem un investīciju attiecībās ar Ķīnu iestrādātu pienākumu parūpēties par ilgtspēju.

Lai nodrošinātu, ka vienotajā tirgū noteikumi visiem ir vienādi, Komisija 2021. gada maijā nāca klajā ar priekšlikumu regulai, kas kontrolētu konkurenci **kropļojošas substīdījas** Eiropas Savienībā strādājošiem uzņēmumiem, kuras tiem piešķir ārvalstu valdības. Mums vairs nav pieņemami, ka Eiropas Savienībā strādājoši uzņēmumi, kuri ir pakļauti mūsu valsts atbalsta noteikumiem, tiek nostādīti neizdevīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar tiem, kas gūst labumu no nekontrolēta atbalsta no citām valstīm.

Ķīnas rīcības rezultātā pirmo reizi tika piemērotas **ES sankcijas** pret Ķīnas amatpersonām, kas atbildīgas par cilvēktiesību pārkāpumiem pret uiguru tautības iedzīvotājiem.

Ir izveidots arī **augsta līmeņa vides un klimata dialogs** ar Ķīnu, atzīstot Ķīnas izšķirošo lomu un aizvien pieaugašo ieguldījumu globālajā cīņā pret klimata pārmaiņām.

Eiropas Komisija un Augstais pārstāvis 2021. gada jūnijā nāca klajā ar ieteikumiem, kā veidot jauno **ES politiku attiecībās ar Krieviju**. Mūsu ierosinātā pieejā vienlaikus paredz gan pretsparu, gan ierobežošanu, gan iesaistīšanu. Lai neproduktīvās tendencies, kas pašlaik ir vērojamas šajās svarīgajās attiecībās, mainītos uz labo pusī, noteikti ir nepieciešama konstruktīva iesaistīšanās no Krievijas līderu puses. ES nesatricināmi iestājās pret cilvēktiesību pārkāpumiem un par demokrātiskajām vērtībām. ES 2021. gada martā ieviesa sankcijas pret četrām personām par viņu tiešo saistību ar Krievijas opozīcijas politiķi Alekseja Navaļnija patvalīgo apcietināšanu, kriminālvajāšanu un notiesāšanu, ko veica Krievijas varasiestādes, kā arī par mierīlīgo protestu apspiešanu.

2021. gada maijā Komisija iepazīstināja Padomi ar visaptverošu ekonomikas atbalsta plānu 3 miljardu eiro apmērā demokrātiskas **Balkrievijas** nākotnei. Kopš 2020. gada oktobra ES ir pakāpeniski noteikusi sankcijas pret personām un struktūrām, kas ir atbildīgas par krāpšanos prezidenta vēlēšanās 2020. gada augustā un par mierīlīgu protestētāju, oposīcijas pārstāvju un žurnālistu iebiedēšanu un pret viņiem vērstajām vardarbīgajām represijām. Pašlaik sankcijas attiecas uz 166 personām un 15 struktūrām. Tas nozīmē, ka šīm personām un struktūrām piederošie aktīvi ir iesaldēti un attiecīgām fiziskajām personām ir aizliegts ieceļot Eiropas Savienībā.

ES arī stingri reaģēja uz *Ryanair* lidmašīnas piespiedu nosēdināšanu Minskā 23. maijā. Tā aizliedza visiem Balkrievijas pārvadātājiem pārlidot ES gaisa telpu un piekļūt ES lidostām, kā arī pieņēma mērķiecīgas ekonomiskās sankcijas.

SADARBĪBA AR MŪSU KAIMIŅIEM RIETUMBALKĀNOS UN VIDUSJŪRAS REGIONĀ

Vēlreiz apliecinādama, ka Rietumbalkāni iederas Eiropas Savienībā, Komisija 2020. gada oktobrī pieņēma gada paplašināšanās paketi, kurā izklāstītas reformu prioritātes kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm. Paralēli Komisija pieņēma arī **Ekonomikas un investīciju plānu Rietumbalkāniem**, kurā paredzēts līdz 9 miljardiem eiro liels finansējums investīciju pamatinic平āvām. Plāna un ar to saistītās zaļās programmas mērķis ir veicināt ekonomikas ilgtermiņa atveselīšanos, ko atbalsta zaļā un digitālā pārkārtošanās. Parlaments, Padome un Komisija 2021. gada 2. jūnijā panāca politisku vienošanos par Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu III, tādējādi paverot ceļu pirmspievienošanās atbalstam, kas tiks nodrošināts arī ar iepriekš minētā ekonomikas un investīciju plāna starpniecību.

Komisija un Augstais pārstāvis 2021. gada martā Eiropadomei iesniedza kopēju paziņojumu par pašreizējo stāvokli **ES un Turcijas** politiskajās, ekonomiskajās un tirdzniecības attiecībās. ES ir gatava veidot attiecības ar Turciju, izmantojot pakāpenisku, samērīgu un atgriezenisku pieeju, lai uzlabotu sadarbību vairākās jomās, kurās mūsu intereses ir kopējas. Šo sadarbību var īstenot pakāpeniski – ar nosacījumu, ka Turcija turpina un pastiprina konstruktīvus centienus. Atzīstot to, cik svarīgi ir turpināt atbalstīt Sīrijas bēgļus un viņus uzņemmošās kopienas Jordānijā, Libānā, Turcijā un citās reģiona daļās, Komisija 2021. gada jūnijā ierosināja turpināt nodrošināt ES finansējumu, tai skaitā 3 miljardus eiro, kuri tiks piešķirti līdz 2024. gadam pasākumu atbalstam Turcijā. Svarīga ES un Turcijas attiecību daļa joprojām ir dialogs par demokrātiju, tiesiskuma ievērošanu un sieviešu tiesībām.

Vērienīga un inovatīva **jauna programma Vidusjūras reģionam**, kas pieņemta 2021. gada 9. februārī, palīdz atjaunot un stiprināt stratēģisko partnerību starp ES un tās dienvidu kaimiņreģionu. Jaunajā programmā ir iekļauts īpašs ekonomikas un investīciju plāns, kas stimulēs ilgtermiņa sociālekonomisko atveselīšanos dienvidu kaimiņreģionā. Jaunajā ES kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentā plāna īstenošanai 2021.–2027. gadā tiks piešķirti līdz 7 miljardiem eiro, kas nākamajos desmit gados šajā reģionā varētu piesaistīt privātās un publiskās investīcijas līdz 30 miljardu eiro vērtībā.

Cieša ES partnere ir **Āfrikas Savienība**. Mēs kopā veidojam pārtikušāku, mierīgāku un ilgtspējīgāku nākotni cilvēkiem abos Vidusjūras krastos. Cīņa pret Covid-19 un nepieciešamība risināt pandēmijas ekonomisko ietekmi liek divkāršot centienus izstrādāt dažādas partnerības prioritātes ar mūsu Āfrikas partneriem, lai vienotos par kopīgu pieeju samitā ar Āfrikas Savienību, kas notiks 2022. gadā. ES un Āfrikas Savienība ir arī iecerējušas sadarboties ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

SADARBĪBA AR LĪDZĪGI DOMĀJOŠĀM DEMOKRĀTIJĀM VISĀ PASAULĒ

ES un Indijas samitā abas puses 2021. gada 8. maijā vienojās izveidot savienojamības partnerību un atsākt sarunas par līdzsvarotu, vērienīgu, visaptverošu un savstarpēji izdevīgu tirdzniecības nolīgumu, kā arī sākt sarunas par investīciju aizsardzības nolīgumu un atsevišķu nolīgumu par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm.

2021. gada 27. maija samitā tika paziņots par **ES un Japānas Zaļās alianses** izveidošanu. Tā sekoja savienojamības partnerībai, par ko tika panākta vienošanās iepriekšējā gadā. Zaļajā aliansē abas puses plāno paātrināt ekonomikas pāreju uz klimatneitrālu, apritīgu un resursefektīvu ekonomiku nākamajās desmitgadēs. Šā gada gaitā ES un Japāna vēl rīkos augsta līmeņa dialogu veselības jomā, galveno uzmanību pievēršot ilgtspējīgam finansējumam.

Pēc **ES un Kanādas samita** 14. jūnijā, kurā ES vadītāji tikās ar Kanādas premjerministru Džastinu Trudo, tika izveidota vērienīga **stratēģiskā partnerība izejvielu jomā** un augsta līmeņa dialogs veselības jomā, kas nodrošinās savstarpējus ieguvumus. Sanāksmē tika apstiprināts, ka ES un Kanādai lielā mērā ir kopīga nostāja tādu jomu svarīgākajos jautājumos kā veselība, vakcīnas, klimata politika, bioloģiskā daudzveidība, tirdzniecība, digitālie jautājumi un ārlietas.

EIROPA – GLOBĀLĀS SADARBĪBAS ROSINĀTĀJA

ES un NATO stratēģiskā partnerība

turpina sniegt
konkrētus
rezultātus, kas
rada ieguvumus
eiroatlantiskajai
kopienai.

Komisija un Augstais pārstāvis 2021. gada februārī nāca klajā ar stratēģiju, kuras mērķis ir stiprināt ES ieguldījumu **uz noteikumiem balstītā multilaterālismā**. Stratēģijā aicināts nostiprināt ES partnerattiecības, lai veicinātu iekļaujošu multilaterālismu, izmantojot jaunas alianses ar trešām valstīm, reģionālām un starptautiskām organizācijām un citiem dalībniekiem, piemēram, pilsoniskās sabiedrības organizācijām. 2021. gada jūnijā, notiekot ANO ģenerālsekretrāra Antoniu Gutērreša vizītei Briselē (tā bija viņa pirmā vizīte pēc atkārtotas ievēlēšanas), radās iespēja izvērtēt ES un ANO partnerattiecības un pavērt ceļu abu pušu sadarbības pastiprināšanai.

2020. gada decembrī notika **NATO ģenerālsekretrāra Jensā Stoltenberga** pirmā tikšanās ar komisāru kolēģiju, un tajā tika izcelta abu organizāciju vēl nepieredzēti labā sadarbība. ES un NATO stratēģiskā partnerība turpina sniegt konkrētus rezultātus, kas eiroatlantiskajai demokrātiskajai kopienai rada ieguvumus darbā daudzās jomās, starp kurām minama militārā mobilitāte, hibrīddraudi, īaunprātīga ārvalstu iejaukšanās un kiberdrošība. Saņemot pārliecinošu atbalstu no dalībvalstīm un sabiedrotajiem, pastiprinās sadarbība tādās jomās kā noturība, jaunas un revolucionāras tehnoloģijas, kā arī klimats un aizsardzība.

Pasaulē, kur strauji pieaug krīžu ietekme un humānās palīdzības principi tiek apdraudēti biežāk nekā līdz šim, Eiropas Savienības kā humānās palīdzības sniedzējas globālā atbildība ir tik liela kā vēl nekad. 10. martā Komisija pieņēma atjauninātu **stratēģisko ES humānās palīdzības perspektīvu**, kurā izklāstīts plāns, kā pastiprināt Eiropas Savienības humanitārās darbības ietekmi pasaulē.

ES ir uzņēmusies vadošu lomu centienos stiprināt uz noteikumiem balstītu daudzpusēju tirdzniecību. Komisijas 2021. gada februāra paziņojumā “Tirdzniecības politikas pārskatīšana – atvērtai, ilgtspējīgai un pārliecinošai tirdzniecības politikai” ir paredzēts izveidot jaunu globālās pārvaldības sistēmu un attīstīt abpusēji izdevīgas divpusējās attiecības, vienlaikus aizsargājot ES no negodīgas un ļaunprātīgas prakses. Tajā izklāstīts, kāda ir Komisijas pieeja **Pasaules Tirdzniecības organizācijas reformai**, lai uzlabotu tās galvenās funkcijas: strīdu izšķiršanu, noteikumu izstrādi un uzraudzību.

Pasaules Tirdzniecības organizācijai bija būtiska nozīme, lai saglabātu globālo piegādes kēžu atvērtību Covid-19 krīzes laikā un bruģētu ceļu vienlīdzīgai piekļuvei vakcīnām un ārstēšanai. ES uzņēmās vadību, ierosinot tirdzniecības un veselības iniciatīvu, kurā galvenā uzmanība pievērsta tirdzniecības atvieglošanai, eksporta ierobežojumu atcelšanai un intelektuālā īpašuma sistēmas potenciāla izvēršanai, lai dalītos ar vakcīnām un ārstniecības līdzekļiem.

Pēc tam, kad 2020. gada jūlijā tika iecelts pirmais **galvenais tirdzniecības nolīgumu izpildes uzraugs**, Komisija arvien vairāk ir pievērsusies ES tirdzniecības nolīgumu īstenošanai un izpildei. Grozītie izpildes noteikumi stājās spēkā 2021. gada februārī, pilnvarojot ES aizsargāt savas tirdzniecības intereses Pasaules Tirdzniecības organizācijā.

Eiropas Komisija 2021. gada 19. janvārī nāca klajā ar **jaunu stratēģiju, lai turpmākajos gados veicinātu** ES ekonomikas un finanšu sistēmas **atvērtību, stiprumu un noturību**. Stratēģijas mērķis ir dot Eiropai iespēju uzņemties vadošo lomu pasaules ekonomikas pārvaldībā, vienlaikus aizsargājot ES no negodīgas un ļaunprātīgas prakses.

No 2021. gada 11. līdz 13. jūnijam Komisijas priekšsēdētāja fon der Leiena un Eiropadomes priekšsēdētājs Šarls Mišels pārstāvēja Eiropas Savienību **G7 līderu samitā** Kārbisbejā, Apvienotajā Karalistē. Samitā līderi vienojās par turpmākajām saistībām attiecībā uz dalīšanos ar vakcīnām, klimatfinansējumu, konkrēta progresu panākšanu virzībā uz globālu risinājumu nodokļu uzlikšanai digitālajā ekonomikā un Pasaules Tirdzniecības organizācijas reformu. ES palielināja savu atbalstu globālajai partnerībai izglītības jomā 2021.–2027. gadā līdz 700 miljoniem eiro.

ES ir uzņēmusies vadošu lomu centienos stiprināt uz noteikumiem balstītu daudzpusēju tirdzniecību.

noteikumiem

balstītu

daudzpusēju

tirdzniecību.

5. KOPĀ VEIDOJAM EIROPAS NĀKOTNI

Pilsoņu iespējas uzzināt, ar ko tiekas lēmumu pieņemēji un kas mēģina ietekmēt jaunos tiesību aktus un politiku, ir Eiropas demokrātijas ķīla. 2021. gada 20. maijā Komisija ar Eiropas Parlamentu un Padomi parakstīja jauno iestāžu nolīgumu par obligātu Pārredzamības reģistru. Nolīgums, kas stājās spēkā 2021. gada 1. jūlijā, paplašināja **Pārredzamības reģistra** darbības jomu, un tajā noteiktie principi un noteikumi rada koordinētu pieeju pārredzamai un ētiskai interešu pārstāvībai ES līmenī, veidojot kopīgu pārredzamības kultūru un vienlaikus ļemot vērā arī parakstītāju iestāžu attiecīgo specifiku.

Eiropas atveselošanas labad svarīgāk nekā jebkad ir izstrādāt ES tiesību aktus pēc iespējas efektīvāk un vienlaikus tos labāk pielāgot nākotnes vajadzībām. Tādēļ Komisija 2021. gada aprīlī izvirzīja priekšlikumu modernizēt un racionalizēt ES likumdošanas procesu. Kā liecina Komisijas pieņemtais **pazīnojums par labāku regulējumu**, tās pieeja likumdošanai arī turpmāk būs maksimāli iekļaujoša, lai nodrošinātu, ka iniciatīvas atbilst paredzētajam mērķim un uzlabo iedzīvotāju un uzņēmumu ikdienas dzīves kvalitāti.

Konference par Eiropas nākotni ir inovatīvs risinājums līdzdalības un apspriešanās demokrātijas jomā. Tā bija iecerēta kā atbilde no iedzīvotāju puses izskanējušajiem aicinājumiem nodrošināt viņiem lielāku teikšanu par to, ko dara ES un kā tā darbojas viņu labā. Tā ņauj iegūt pārskatu par to, kas ir svarīgi ES iedzīvotājiem. Konference piedāvā jaunus risinājumus, kā ES iedzīvotāji var piedalīties apspriedēs un iegūt lielāku ieteikmi ES turpmāko prioritāšu noteikšanā. Tās durvis ir atvērtas Eiropas Savienības iedzīvotājiem no visām četrām debespusēm un visdažādākajiem sabiedrības slānjiem, īpaši jauniešiem. Tā ir “klusējošā vairākuma” iespēja sadarboties ar ES.

10. martā parakstītajā kopīgajā deklarācijā konferences kopīgā prezidentūra, ko veido Eiropas Parlamenta un Komisijas priekšsēdētāji un ES Padomes rotējošās prezidentvalsts galva, apņēmās konferencē iegūtos secinājumus iestrādāt turpmākajā politikā.

Konferences darbība sākās 19. aprīlī, kad valde, kuras sastāvā ir triju iestāžu pārstāvji, atklāja konferences **digitālo platformu**, kas ir pieejama ES 24 oficiālajās valodās. Pēc tam Eiropas dienā notika konferences atklāšanas pasākums Eiropas Parlamentā Strasbūrā. Konferences norisē neaizvietojama ir tās digitālā platforma, kuras mērogs, interaktivitāte un daudzvalodība ir visaugstākajā līmenī. Tajā ir apkopoti visi konferences gaitā saņemtie ieguldījumi, tai skaitā no ES iedzīvotāju diskusiju grupām un konferences plenārsēdēm.

Pirmais ES pilsoņu pasākums notika 17. jūnijā Portugālē, un atklāšanas plenārsēde – 19. jūnijā Strasbūrā. Tagad ar ES vēl nebijušā veidā var sadarboties visu gadagājumu iedzīvotāji no visdažādākajiem sabiedrības slānjiem. Kā sacīja Komisijas priekšsēdētāja fon der Leiena 2020. gada runā par stāvokli Savienībā: “Nākotne būs tāda, kādu to veidosim. Un Eiropa būs tāda, kādu to gribam redzēt.”

STĀVOKLIS SAVIENĪBĀ

IRONOLOGIJA

SEPTEMBRIS

2020. GADS

18.9.

Savienība, kurā valda līdztiesība:
Komisija nāk klajā ar ES pirmo
rasisma apkarošanas rīcības plānu.

24.9.

Eiropas Komisija pieņem **digitālās finanšu darbības paketi**, kurā ietilpst digitālā finansējuma stratēģija un tiesību aktu priekšlikumi par kriptoaktīviem un digitālās darbības noturību. Tās mērķis ir konkurētspējīga ES finanšu nozare, kas nodrošina patēriņiem piekļuvi inovatīviem finanšu produktiem, vienlaikus parūpējoties par patēriņju aizsardzību un finanšu stabilitāti.

23.9.

Jaunajā Migrācijas un patvēruma paktā ir paredzētas uzlabotas un ātrākas procedūras visā patvēruma un migrācijas sistēmā un ir līdzsvaroti taisnīga atbildības sadalījuma un solidaritātes principi.

OKTOBRIS

2020. GADS

6.10.

Pieņems visaptverošs ekonomikas un investīciju plāns, kas stimulēs Rietumbalkānu ilgtermiņa atveseošanos un sekmēs reģionālo integrāciju.

7.10.

Komisija pieņem jaunu **10 gadu plānu romu atbalstam ES**.

8.10.

Komisija apstiprināja līgumu ar farmācijas uzņēmumu *Janssen Pharmaceutica NV*, uz kura pamata ES valstis iepirkis vakcīnas 200 miljoniem cilvēku un iegūs iespēju iegādāties vakcīnas vēl 200 miljoniem cilvēku. Komisija jau 14. augustā bija panākusi pirmo vienošanos ar farmācijas uzņēmumu *AstraZeneca*. Uz tās pamata tika iepirkti 300 miljoni vakcīnas devu ar iespēju ES dalībvalstu vārdā iegādāties vēl 100 miljonus devu.

14.10.

Eiropas zaļais kurss: Komisija pieņem jaunu **ķīmikāļu stratēģiju** ceļam uz vidi bez toksīniem.

21.10.

Komisija ES instrumenta *SURE* ietvaros emitē pirmās sociālās obligācijas par 17 miljardi eiro, lai palīdzētu aizsargāt un saglabāt darbvietas.

27.10.

Spānijai, Itālijai un Polijai tiek izmaksāti 17 miljardi eiro – pirmais finansiālā atbalsta maksājums dalībvalstīm no instrumenta *SURE*. Līdz šim atbalstu no *SURE* ir izmantojuši līdz 30 miljoniem darba ķēmēju un 2,5 milioniem uzņēmumu. ES jau ir piešķirusi aptuveni 90 miljardus eiro 19 dalībvalstīm.

28.10.

Komisija ierosina ES direktīvu, lai nodrošinātu, ka darba ķēmēji Savienībā tiek aizsargāti ar adekvātu minimālo algu, kas nodrošina pienācīgu iztiku neatkarīgi no darba vietas.

NOVEMBRIS

2020. GADS

11.11.

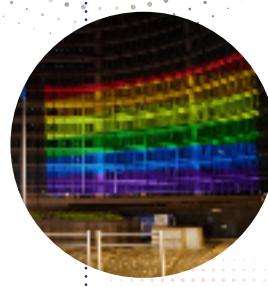
Sāk darboties jaunā **Patērētāju tiesību aizsardzības programma**, kas ES patērētājiem dos iespēju aktīvi iesaistīties zaļās un digitālās pārkārtošanās norisē.

11.11.

Sperti pirmie soli ceļā uz **Eiropas veselības savienību**, kas nodrošinās labāku sagatavotību un reakciju gan uz pašreizējo krīzi, gan turpmākajām krīzēm veselības jomā.

11.11.

Komisija apstiprina līgumu ar farmācijas uzņēmumiem *BioNTech* un *Pfizer*, kas paredz sākotnējo 200 miljonu vakcīnas devu iegādi visu ES dalībvalstu vārdā, kā arī iespēju pieprasīt vēl līdz 100 milioniem devu.

12.11.

Komisija iepazīstina ar pirmo ES **LGBTIK līdztiesības stratēģiju**.

25.11.

Komisija apstiprina līgumu ar farmācijas uzņēmumu *Moderna*, kas paredz sākotnējo 80 miljonu devu iegādi visu ES dalībvalstu vārdā, kā arī iespēju pieprasīt vēl līdz 80 milioniem devu.

25.11.

Iesniegts **Dzimumu līdztiesības rīcības plāns**, lai veicinātu dzimumu līdztiesību un nodrošinātu pilnvērtīgas iespējas sievietēm, izmantojot visus ES ārējās darbības aspektus.

DECEMBRIS

2020. GADS

2.12.

ES un ASV attiecības: ES ierosina jaunu, tālejošu transatlantisko programmu globālai sadarbībai.

3.12.

Komisija nāk klajā ar Eiropas demokrātijas rīcības plānu, lai pavērtu iespējas iedzīvotājiem un nostiprinātu demokrātisko sistēmu noturību visā ES.

10.12.

Eiropas zaļais kurss: iesniegts priekšlikums regulai par ilgtspējīgiem akumulatoriem klimatneitrālā aprites ekonomikā.

15.12.

Digitālo pakalpojumu tiesību akts un Digitālo tirgu tiesību akts: ierosināta vērienīga digitālās telpas reforma, kā arī visaptverošs jaunu noteikumu kopums attiecībā uz visiem digitālajiem pakalpojumiem.

17.12.

Padome pieņem ES ilgtermiņa budžetu 2021.–2027. gadam, kura apmērs ir 1,211 triljoni eiro faktiskajās cenās.

21.12.

Komisija apstiprina pirmo drošo un iedarbīgo vakcīnu pret Covid-19.

24.12.

Pēc intensīvām sarunām Komisija noslēdz nolīgumu ar Apvienoto Karalisti par tās turpmākajām attiecībām ar ES.

27.12.

Pret Covid-19 ir vakcinēti pirmie Eiropas iedzīvotāji.

JANVĀRIS

2021. GADS

6.1.

Atļauju saņem otrā drošā un efektīvā vakcīna pret Covid-19.

18.1.

Komisija sāk izstrādāt iniciatīvu "Jaunais Eiropas Bauhaus", kuras mērķis ir apvienot dizainu, ilgtspēju un investīcijas, lai palīdzētu īstenot Eiropas zaļo kursu.

29.1.

Komisija apstiprina trešo drošo un iedarbīgo vakcīnu pret Covid-19.

29.1.

Komisija ievieš Covid-19 vakcīnu eksporta pārredzamības un atļauju piešķiršanas mehānismu.

FEBRUĀRIS

2021. GADS

9.2.

ES ierosina jaunu programmu Vidusjūras reģionam, lai stiprinātu stratēģisko partnerību ar partneriem dienvidu kaimiņreģionā.

10.2.

Eiropas Parlaments apstiprina politisko vienošanos par Atveseļošanas un noturības mehānismu – NextGenerationEU galveno instrumentu.

17.2.

Lai sagatavotu Eiropu jaunu vīrusa variantu radītajam apdraudējumam, Komisija ierosina jaunu bioaizsardzības sagatavotības plānu – *HERA* inkubatoru.

17.2.

Publiskota jauna stratēģija, kas stiprinās ES ieguldījumu uz noteikumiem balstītā multilaterālismā.

18.2.

Komisija nāk klajā ar atvērtu, ilgtspējīgu un pārliecinošu ES tirdzniecības politiku turpmākajiem gadiem.

19.2.

G7 samitā Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena paziņo, ka ES divkāršo ES ieguldījumu COVAX – pasaules mēroga vispārējas vakcīnu pieejamības mehānismā – no 500 miljoniem eiro līdz 1 miljardam eiro.

MARTS

2021. GADS

3.3.

Savienība, kurā valda līdztiesība:
Komisija iepazīstina ar savu 2021.-2030. gada stratēģiju par personu ar invaliditāti tiesībām, lai nodrošinātu viņu pilnvērtīgu līdzdalību sabiedrībā.

4.3.

Darba samaksas pārredzamība:
Komisija nāk klajā ar priekšlikumu par darba samaksas pārredzamību, kas nodrošinās, ka sievietes un vīrieši ES par vienādu darbu saņem vienādu samaksu.

9.3.

Eiropas digitālā desmitgade:
Komisija nosprauž kursu, kas ļaus līdz 2030. gadam izveidot digitālajā jomā spēcīgu Eiropu.

4.3.

Eiropas Sociālo tiesību pīlāra rīcības plānā ir formulēts mērķis izveidot spēcīgu sociālo Eiropu.

10.3.

Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs Dāvids Sasoli, Portugāles premjerministrs Antoniu Košta, kurš pārstāv Padomes prezidentvalsti, un Eiropas Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena paraksta kopīgo deklarāciju par konferenci par Eiropas nākotni.

11.3.

Izmantošanai ES ir apstiprināta ceturtā drošā un efektīvā Covid-19 vakcīna.

18.3.

Ir izveidota Eiropas Inovācijas padome, kas palīdzēs zinātniskās idejas pārvērst revolucionārās inovācijās.

25.3.

Eiropas zaļais kurss: Komisija iepazīstina ar pasākumiem **bioloģiskās ražošanas atbalstam**.

17.3.

Komisija ierosina izveidot **digitālu sertifikātu**, kas Covid-19 pandēmijas laikā atvieglotu drošu un brīvu pārvietošanos ES.

24.3.

ES piesaka jaunu, visaptverošu politikas satvaru, lai nodrošinātu visu **bērnu tiesību aizsardzību**, un ierosina izveidot Eiropas Garantiju bērniem.

APRĪLIS

2021. GADS

14.4.

Lai sagrautu noziedzīgo grupējumu pārrobežu ekonomiskās shēmas, Komisija nāk klajā ar **ES Organizētās noziedzības novēršanas stratēģiju**, kā arī jaunu **stratēģiju cilvēku tirdzniecības apkarošanai**, kuras mērķis ir palīdzēt novērst noziedzību, saukt pie atbildības cilvēku tirgotājus un atbalstīt cietušos.

15.4.

Jaunajā partnerības nolīgumā starp ES un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu organizācijas locekliem tiek noteikts satvars politiskajai, ekonomiskajai un dažādās nozarēs notiekšai sadarbībai nākamajos 20 gados.

21.4.

Komisija ierosina jaunus noteikumus un pasākumus, lai sekmētu **izcilību un uzticēšanos mākslīgajam intelektam**, – to mērķis ir panākt, lai ES kļūtu par globālu uzticama mākslīgā intelekta centru.

21.4.

Ilgspējīgs finansējums un ES taksonomija: Komisija rīkojas, lai līdzekļus novirzītu ilgtspējīgām darbībām.

MAIJS

2021. GADS

5.5.

Atjaunināta ES Industriālā stratēģija, tādējādi nodrošinot, ka Eiropas industriālie plāni atbilst jaunajiem apstākļiem, kas radušies pēc Covid-19 krīzes, un palīdz pāriet uz ilgtspējīgāku, digitālāku, noturīgāku un pasaules līmenī konkurētspējīgāku ekonomiku.

8.5.

ES un Indijas līderu sanāksmē Portu un ar to saistītā videokonferencē ES un Indija noslēdz visaptverošu savienojamības partnerību, apstiprinot gribu sadarboties, lai atbalstītu noturīgu un ilgtspējīgu savienojamību gan Indijā, gan trešās valstīs un reģionos.

7.–8.5.

ES iestādes, Eiropas sociālie partneri un pilsoniskās sabiedrības organizācijas Portu sociālajā samitā apņemas darīt visu iespējamo, lai izveidotu iekļaujošāku un sociālāku Eiropu.

9.5.

2021. gada Eiropas dienā Strasbūrā notiek konferences par Eiropas nākotni atklāšanas pasākums.

12.5.

Lai virzītu ES uz 2050. gada mērķi "veselīga planēta veselīgiem cilvēkiem", Komisija pieņem ES Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plānu.

15.5.

Samitā par Āfrikas valstu ekonomikas finansēšanu Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena nāk klajā ar "Eiropas komandas" iniciatīvu par atbalstu Āfrikas ekonomikas atveseļošanai pēc Covid-19 pandēmijas.

18.5.

Lai veicinātu stabili, efektīvu un taisnīgu uzņēmējdarbības nodokļu sistēmu ES, ir pieņemts paziņojums par uzņēmējdarbības nodokļiem 21. gadsimtā.

20.5.

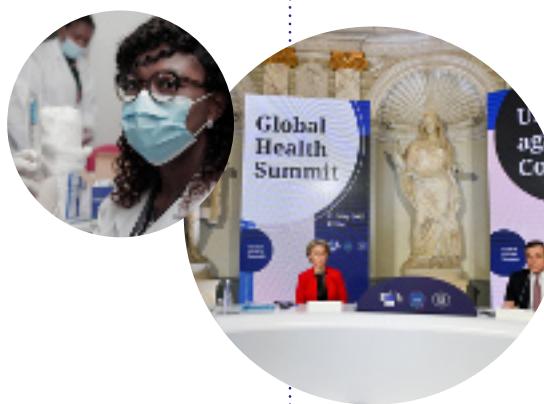
Komisija paraksta trešo līgumu ar farmācijas uzņēmumiem *BioNTech* un *Pfizer*, visu ES dalībvalstu vārdā papildus rezervējot 1,8 miljardus vakcīnas devu no 2021. gada beigām līdz 2023. gadam.

20.5.

ES dalībvalstis vienojas ES teritorijā ielaist vakcinētus ceļotājus no ārpussavienības valstīm.

21.5.

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena paziņo par "Eiropas komandas" 1 miljardu eiro vērto iniciatīvu par vakcīnu, zāļu un veselības aprūpes tehnoloģiju ražošanu un pieejamību Āfrikā.

21.5.

Globālajā veselības samitā, ko kopīgi rīko Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena un Itālijas premjerministrs Mario Dragi, G20 valstu vadītāji apņemas rīkoties, lai it visur panāktu Covid-19 krīzes ātrāku beigšanos un labāk sagatavotos turpmākām pandēmijām.

25.5.

12 dalībvalstīm tiek izmaksāts 14,1 miljards eiro – septītais finansiālā atbalsta maksājums no instrumenta *SURE*.

26.5.

Komisija nāk klajā ar norādījumiem, kā stiprināt Prakses kodeksu dezinformācijas jomā, kas ir pirmais šāda veida riks pasaulē.

28.5.

Komisija piedāvā ekonomikas atbalsta plānu 3 miljardu eiro apmērā demokrātiskas Baltkrievijas nākotnei.

31.5.

Pašu resursu lēmumu ratificē visas dalībvalstis; tas ļauj Komisijai sākt aizņemties līdzekļus atveseļošanas finansēšanai *NextGenerationEU* ietvaros.

JŪNIJS

2021. GADS

1.6.

Izveidota Eiropas Prokuratūra – jauna nodaļa pārrobežu noziedzības apkarošanā.

3.6.

Komisija ierosina satvaru uzticamai un drošai Eiropas digitālajai identitātei, kas būs pieejama visiem ES pilsoņiem, iedzīvotājiem un uzņēmumiem.

2.6.

Komisija nāk klajā ar jaunu stratēģiju, kā padarīt spēcīgāku un noturīgāku pasaulē lielāko brīvās ceļošanas zonu – Šengenas zonu.

15.6.

Samitā Briselē ES un ASV vadītāji apņemas pielikt punktu Covid-19 pandēmijai un virzīt globālo atveseļošanos.

JŪLIJS

2021. GADS

6.7.

Turpinot vērienīgu ieceru īstenošanu ilgtspējīga finansējuma jomā, Komisija pieņem priekšlikumu par **Eiropas zaļo obligāciju standartu**. Tas būs kvalitatīvs brīvprātīgs standarts obligācijām, ar kurām finansē ilgtspējīgas investīcijas.

14.7.

Komisija pieņem tiesību aktu priekšlikumu paketi, ar ko ES klimata, enerģētikas, zemes izmantošanas, transporta un nodokļu politiku pielāgo tā, lai līdz **2030. gadam** samazinātu siltumnīcefekta gāzu neto emisijas **vismaz par 55 %** salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni.

16.7.

Jaunās **ES meža stratēģijas** mērķis ir gādāt, lai meži būtu veselīgi un noturīgi, jo tas būtiski veicina bioloģisko daudzveidību un klimata mērķu sasniegšanu.

20.7.

2021. gada ES ziņojums par tiesiskumu: dalībvalstis ir vērojamas pozitīvas norises, taču ir iemesls arī nopietnām bažām.

20.7.

Finanšu noziegumu apkarošana: Komisija pārstrādājusi noteikumus par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu.

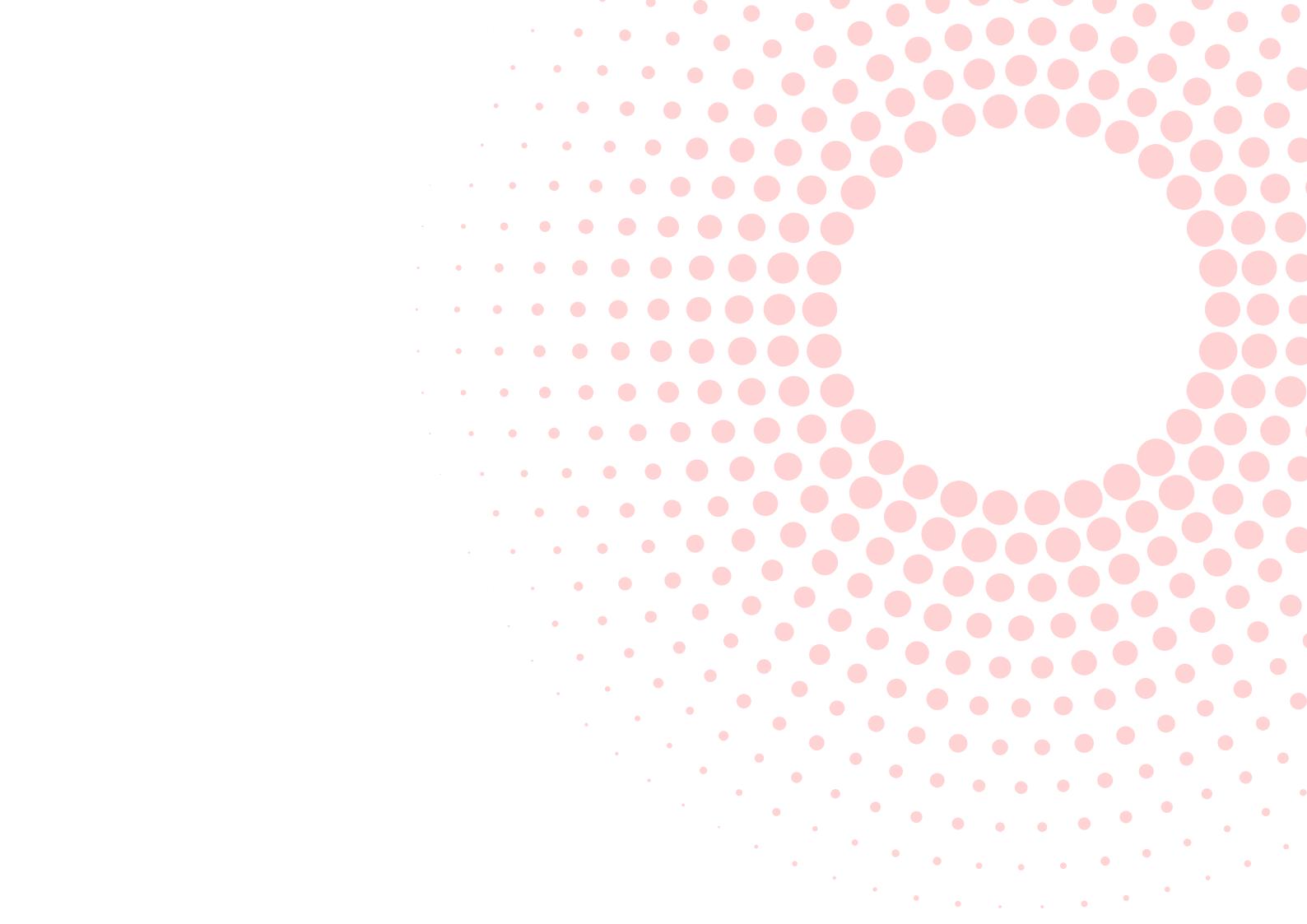
AUGUSTS

2021

25.8.

Kopš 2020. gada decembra visā ES ir izlietoti **522,4 miljoni vakcīnas devu**, pilnībā vakcinēti ir vairāk nekā **250 miljoni** ES iedzīvotāju.

Komisija nav atbildīga par jebkādām šīs publikācijas atkalizmantošanas sekām.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2021

© Eiropas Savienība, 2021

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politiku īsteno, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2011/833/ES (2011. gada 12. decembris) par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.). Ja vien nav norādīts citādi, šo dokumentu atkalizmantot atlauts ar *Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0)* licenci (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tas nozīmē, ka ir atlauta atkalizmantošana ar pienācīgu atsaukšanos uz dokumentu un norādēm uz grozījumiem.

Tādu elementu izmantošanai vai reproducēšanai, kuri nepieder Eiropas Savienībai, var būt jāsaņem atļauja tieši no attiecīgajiem tiesību turētājiem.

■ Eiropas Savienības
Publīkāciju birojs